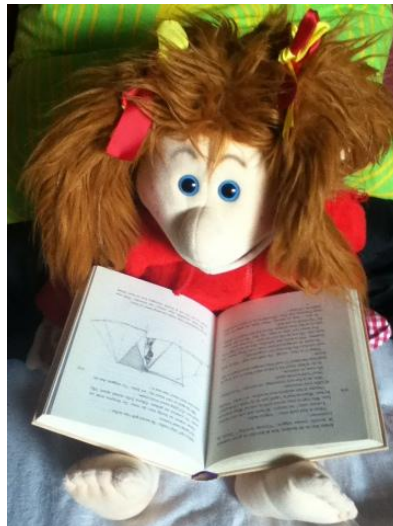

Handpoppen Hoezo?

Een onderzoek naar betrokkenheid van kleuters
bij het werken met handpoppen in het onderwijs

Naam: Maaïke Hoezen
Studentnr: 21010978
Klas: Pabo 4
Minor: Algemeen Pedagogische Minor
Begeleiding: Patruschka Hetterschij/ Suzanne Visser
Datum: 26 augustus 2013
Pabo: Stenden Hogeschool Pabo Meppel

Naam: Maaïke Hoezen
Studentnummer: 21010978
Klas: Pabo 4
Pabo: Meppel
Begeleider: Patruschka Hetterschij
Minor: Algemene Pedagogische Minor
Minortrekker: Suzanne Visser
Datum: 26 augustus 2013
Plaats: Wolvega
Stageschool: RK Sint Franciscusschool
Stamgroep: De Bijtjes (groep 1/2)
Mentor: Tilda Boek

Samenvatting

Op veel scholen zijn handpoppen aanwezig. Deze handpoppen worden helaas maar af en toe gebruikt bij een boek of thema, maar kunnen juist van nut zijn bij verschillende ontwikkelingsgebieden; te denken aan een taalactiviteit, een rekenactiviteit en de sociaal emotionele ontwikkeling. Handpoppen kun je inzetten om interactief met de kinderen over een onderwerp te praten; bijvoorbeeld over het thema waar je over werkt, over gevoelens of probleemoplossende gesprekken.

Nu kwam bij mij de vraag op of je door het gebruik van handpoppen de betrokkenheid van de kinderen kunt vergroten. Om dit te realiseren heb ik gekeken naar de betrokkenheid van de kinderen tijdens de lessen met handpoppen, waar video-opnames of foto's van zijn gemaakt. Verder zijn er lessen geobserveerd en beschreven met behulp van een meetinstrument. Deze worden vergeleken met lessen zonder handpoppen.

Ik verwacht dat de verschillen tussen activiteiten met en zonder handpoppen duidelijk zijn. Verder verwacht ik door het gebruik van handpoppen dat de betrokkenheid bij de kinderen vergroot worden.

Naast het geven van lessen is er ook gekeken naar handpoppen, die je kunt inzetten tijdens de werklessen. Deze, door mij zelf gemaakte handpoppen, zorgen voor de zelfredzaamheid bij de kinderen. Hier kun je denken aan bijvoorbeeld zelfstandig opruimen en uiten van emoties. Naast het maken van de verschillende handpoppen heb ik ook nog een blog geschreven. Door het schrijven van het blog kan de speler (ik) in de wereld van de handpoppen kruipen. Deze wereld staat ongeveer gelijk aan de wereld van een kind. Doordat de poppen in de belevingswereld van het kind kruipen, kunnen de gesprekjes in de kring of de activiteiten op het juiste niveau en met de juiste interesse gegeven worden. De pop wordt een eigen ik (wezentje), die door een kind als gelijke wordt gezien.

Verder heb ik nog de workshop 'spelen met handpoppen' gevolgd om deze op de juiste manier te gaan gebruiken.

Het onderzoek, door mij uitgevoerd, heeft plaatsgevonden in de groepen 1/2 van de R.K. Sint Franciscusschool te Wolvega. Tijdens het uitvoeren van de verschillende lessen zijn er foto's en video-opnames gemaakt. Ook heeft mijn mentor bij bepaalde activiteiten geobserveerd. Samen met mijn mentor heb ik gekeken naar de betrokkenheid van de kinderen.

De resultaten laten zien dat handpoppen de betrokkenheid van de kinderen vergroot, omdat bij het gebruik ervan de aandacht veel langer vastgehouden wordt; er is meer interactie tussen kinderen en de handpoppen. Verder laten de resultaten zien dat de kinderen bij het gebruik ervan meer reacties geven.

Naar aanleiding van de resultaten worden er aanbevelingen gegeven om deze effectief in te zetten in het kleuteronderwijs.

Inhoudsopgave

Inleiding	Blz. 6
Hoofdstuk 1: Achtergrond en aanleiding met probleemstelling, hypothese	Blz. 7
1.1 Achtergrond	Blz. 7
1.2 Aanleiding	Blz. 7
1.3 Probleemstelling	Blz. 8
1.4 Hypothese	Blz. 8
Hoofdstuk 2: Theoretisch kader	Blz. 9
2.1 Wat is betrokkenheid	Blz. 9
2.1.1 Definitie en kenmerken van betrokkenheid	Blz. 9
2.1.2 Inzetten kenmerken betrokkenheid	Blz. 13
2.2 De gevolgen van betrokkenheid	Blz. 14
2.2.1 Gevolgen	Blz. 14
2.3 De meerwaarde van een handpop in de klas	Blz. 15
2.3.1 Meerwaarde	Blz. 15
2.3.2 Gebruik van een handpop	Blz. 20
2.3.3 Kenmerken goede handpop	Blz. 24
2.3.4 Zelf poppen maken	Blz. 26
Hoofdstuk 3: Onderzoeksopzet	Blz. 27
3.1 Onderzoeksvragen	Blz. 27
3.2 Deelvragen	Blz. 27
3.3 Onderzoeksgroep	Blz. 27
3.4 Onderzoeksstrategie	Blz. 27
3.5 Esthetische aspecten	Blz. 28
3.6 Wat voor soort onderzoek?	Blz. 28
Hoofdstuk 4: Onderzoek en resultaten	Blz. 29
4.1 Wat is betrokkenheid en wat zijn de kenmerken hiervan	Blz. 29
4.2 Waarom is betrokkenheid belangrijk	Blz. 30
4.3 Wat is volgens de literatuur de meerwaarde van het gebruik van een handpop	Blz. 30
4.4 Wat is het juiste gebruik van een handpop in de klas	Blz. 31
4.4.1 Workshop	Blz. 32
4.4.2 Blog	Blz. 32
4.5 In hoeverre kan een handpop de betrokkenheid in de klas vergroten	Blz. 33
4.5.1 Introductie meetinstrument	Blz. 33
4.5.2 Conclusies	Blz. 34
4.6 In hoeverre vergroot het gebruik van verschillende handpoppen de betrokkenheid van de klas	Blz. 35
4.6.1 Handpoppen	Blz. 35
4.6.2 Conclusies	Blz. 39
4.7 In hoeverre kan ik mijn stem en mimiek met gebruik van handpoppen verbeteren	Blz. 43

Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen	Blz. 44
5.1 Algehele conclusie	Blz. 44
5.2 Aanbevelingen	Blz. 46
5.3 Vervolgonderzoek	Blz. 47
5.4 Eindevaluatie actieonderzoek	Blz. 47
5.5 Logboek	Blz. 49
Literatuurlijst	Blz. 50
Bijlagen	Blz. 52

Inleiding

Handpoppen zijn overal te vinden en te koop. Maar wat is de meerwaarde ervan en in hoeverre kunnen handpoppen de betrokkenheid van een kind vergroten? Wat zijn de gevolgen van betrokkenheid? Na deze vragen gesteld te hebben, ben ik aan de slag gegaan. Ik ben heel nieuwsgierig of het gebruik van handpoppen de betrokkenheid van de kinderen vergroot. Aan de hand van deze vragen heb ik een probleemstelling gemaakt, waar aan het einde van dit onderzoek een antwoord op komt.

Probleemstelling:

Ik onderzoek het gebruik van (hand) poppen bij kleuters, omdat ik wil weten of het gebruik hiervan de betrokkenheid van de kinderen in de klas verbetert.

Hieronder staat per hoofdstuk aangegeven wat je in de hoofdstukken kunt aantreffen.

In hoofdstuk 1 gaat het over de achtergrond en aanleiding van dit onderzoek met erin de probleemstelling en de hypothese.

Vervolgens ga ik in hoofdstuk 2 dieper in op de theorie van zowel de betrokkenheid van kinderen bij het gebruik van de handpoppen, als de handpoppen zelf.

In hoofdstuk 3 gaat het over de onderzoeksvraag, de deelvragen, de onderzoeksgroep, de onderzoeksstrategie en de ethische aspecten.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 dit onderzoek in de praktijk op mijn stageschool beschreven met o.a. de activiteiten en de observaties, die ik gedaan heb, en ook over de foto's en het filmmateriaal, wat er gemaakt is.

Tot slot wordt er in hoofdstuk 5 mijn conclusies getrokken en geef ik aanbevelingen.

Verder zijn er in dit verslag een literatuurlijst en verschillende bijlagen te vinden.

Hoofdstuk 1:

Achtergrond en aanleiding met de probleemstelling en de hypothese

In dit hoofdstuk is te vinden hoe het onderzoek tot stand is gekomen. Dit wordt aangegeven in de achtergrond, de aanleiding, de probleemstelling en de hypothese van het onderzoek.

1.1 Achtergrond

Ik heb stage gelopen in de stamgroep 'de Bijtjes'; groep 1/2 op de R.K. Sint Franciscusschool te Wolvega. Met deze groep, een instroomgroep, ben ik, begin van het jaar, begonnen met 13 leerlingen en geëindigd met 21 leerlingen. Van deze 21 leerlingen zaten 8 leerlingen in groep 2 en 13 leerlingen in groep 1.

De Sint Franciscusschool is een Rooms Katholieke basisschool. Deze basisschool is een Jenaplanschool, wat inhoudt, dat de kinderen in driejarige stamgroepen zitten; onderbouw groep 1/2 (0 = instroom), middenbouw groep 3,4,5 en bovenbouw groep 6,7,8. Verder staan er bij Jenaplanonderwijs vier basisprincipes centraal: het gesprek, het spel, de viering en het werk. Deze basisprincipes komen elke dag naar voren.

Ik heb tijdens mijn stage gemerkt dat verschillende kinderen het lastig vinden om in de kring goed te luisteren en/ of actief mee te doen, want ze zijn snel afgeleid door de dingen om hen heen. Verder is het mij opgevallen dat kinderen tijdens de vertelkring het moeilijk vinden om iets te vertellen; bijv. over het weekend of over een bepaald onderwerp, waar we het op dat moment over hebben. Ik wil gaan kijken of door het inzetten van handpoppen de betrokkenheid van de kinderen vergroot en te weten komen of handpoppen kinderen stimuleren om te gaan praten.

1.2 Aanleiding

Dit onderzoek heb ik gekozen, omdat ik al een aantal jaren twee grote menspoppen op mijn kamer heb staan en niet wist hoe ik deze poppen kan inzetten in mijn klas. Afgelopen Sinterklaasperiode heb ik deze poppen mee naar stage genomen en ze verkleed als Zwarte Piet en Sinterklaas. Ik heb de handpoppen gebruikt om de verschillende kledingstukken van Zwarte Piet en Sinterklaas te benoemen. Ik merkte, dat de kinderen wel geïnteresseerd waren in de poppen, maar dat de betrokkenheid afzwakte, omdat de poppen niets deden of zeiden. Mijn mentor gaf aan, dat het veel leuker zou zijn als de poppen tot 'leven' zouden komen. De kinderen zouden misschien geïnteresseerder luisteren. Een mooie uitdaging voor mij om te gaan uitzoeken of het gebruik van handpoppen de betrokkenheid bij de kinderen vergroot. Om erachter te komen hoe de handpoppen het beste gebruikt kunnen worden en in te zetten in de klas, ben ik hierover literatuur gaan lezen. Daarnaast ben ik op zoek gegaan naar een workshop, die ik kan gaan volgen, om het inzetten efficiënter te maken. Deze workshop vond plaats op 13 april 2013. Vóór de workshop heb ik de handpoppen ingezet met gebruik van de literatuur. Na de workshop ben ik dit uit gaan werken met de tips die ik gekregen heb.

Door met dit onderzoek bezig te zijn, heb ik ook gewerkt aan mijn eigen competentie; wat betreft mijn mimiek en stemgebruik. Mijn competentie wilde ik gaan bereiken door één of meerdere activiteiten per week uit te voeren met gebruik van verschillende handpoppen, waardoor ik aan mijn stemgebruik (verschillende stemmetjes) en mimiek (gezichtsuitdrukking, houding) kan werken. Door mezelf te laten filmen kan ik hierop reflecteren.

1.3 Probleemstelling

Aan de hand van de achtergrond en aanleiding heb ik de volgende probleemstelling geformuleerd.

Ik onderzoek het gebruik van (hand) poppen bij kleuters, omdat ik wil weten of het gebruik hiervan de betrokkenheid van de kinderen in de klas verbetert.

Persoonlijk belang:

Ik heb moeite met het gebruik van mijn stem en mijn mimiek en ben gefascineerd door handpoppen. Ook wil ik, door het inzetten van handpoppen in mijn lessen, vaardiger worden in het gebruik van mijn stem en mimiek en ze inzetten op een pedagogische/ didactische manier.

1.4 Hypothese

De verwachtingen, die ik denk te behalen met dit onderzoek, staan hieronder beschreven.

Ik verwacht dat, door het gebruik van handpoppen, de betrokkenheid van de kinderen vergroot wordt en dat de kinderen zich makkelijker durven te uiten. Het kind ziet de handpop als een veilig en vertrouwd vriendje waar hij¹/ zij alles mee wilt delen. Hierdoor zal, wanneer de handpoppen in de les/activiteit centraal staan, het kind meer betrokken zijn bij de les.

Door de grote betrokkenheid zal het geleerde langer blijven hangen en worden de vaardigheden visueel gemaakt, waardoor het kind beter, makkelijker en sneller leert.

Ik verwacht, dat de verschillen tussen de activiteiten met en zonder handpoppen duidelijk te zien zullen zijn.

Persoonlijk belang:

Door handpoppen in te zetten word ik vaardiger in het gebruik van mijn stem en mimiek.

¹ Overall waar hij staat kan ook zij gelezen worden.

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

In dit hoofdstuk beschrijf ik de literatuur, die ik heb bestudeerd, voor het uitvoeren van dit onderzoek. In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de betrokkenheid: wat is betrokkenheid, welke kenmerken heeft betrokkenheid en hoe kun je deze vergroten.

Verder heb ik literatuur gelezen over de meerwaarde van het gebruik van handpoppen en hoe je deze het beste kunt gebruiken en welke kenmerken goede handpoppen moeten hebben. Dit alles is te lezen in dit hoofdstuk.

2.1 Wat is betrokkenheid

In deze paragraaf beschrijf ik én de definitie van betrokkenheid én wat er in de literatuur over betrokkenheid wordt verteld.

2.1.1 Definitie en kenmerken van betrokkenheid

Om erachter te komen wat betrokkenheid is, ben ik op zoek gegaan naar literatuur, die mij antwoord op deze vraag kan geven.

Betrokkenheid²

Betrokkenheid; betrokken zijn bij, is een belangrijke voorwaarde om tot ontwikkeling te komen. Betrokkenheid is een uitgangspunt. Intrinsieke motivatie betekent vanuit het kind zelf en extrinsieke motivatie betekent 'truc' van de leerkracht, die weet hoe hij de klas aan het werk kan krijgen.

Betrokkenheid

Betrokkenheid van kinderen is belangrijk bij het realiseren van goed onderwijs. Wie als leerkracht een onderwerp als 'huisdieren' wil bespreken moet, niet door naar plaatjes kijken, maar met de kinderen naar een kinderboerderij gaan om de betrokkenheid optimaal te krijgen. De kinderen willen betekenis geven aan activiteiten. De eigen hond scoort hoger dan die van de burens. De leerkracht koppelt daar bedoelingen aan en laat over de eigen hond een tekening maken, een verhaal vertellen en het laten opschrijven. Deze drie B's (Bespreken, Betekenis geven en koppelen aan Bedoelingen) komen in de rol van de leerkracht naar voren als bemiddeling tussen al deze componenten. Bemiddelen tussen wat moet en wat mag; tussen vraag van het kind en aanbod van het onderwijs, tussen wat de maatschappij van een school verwacht en wat het kind aan behoeftes heeft.

Betrokkenheid vergroten

- Aandeel van het kind
- Participeren in een activiteit
- Onderwerp en het thema
- Verantwoordelijkheid in het leerproces

² Rosie86. (2010). *Betrokkenheid*. Geraadpleegd op 7 juli 2013 via <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/64747-de-4-bs-binnen-het-ontwikkelingsgericht-onderwijs.html>

Betrokkenheid vergroten gaat verder dan lesgeven en boeiend vertellen. Betrokkenheid vergroot je door het aandeel van het kind binnen de activiteit groter te maken. Participeren in een activiteit die samen met jou en met andere kinderen ondernomen wordt heeft veel kans van slagen. Samen leren is vaak veel leuker dan in je eentje. Het onderwerp en het thema zijn van belang. Onderwerpen die uit de belevings- en ervaringswereld van kinderen komen scoren hoog. Actief bezig zijn is een voorwaarde voor betrokkenheid. Valt er wat te doen, te ontdekken, te experimenteren, of mag het kind alleen maar toekijken? Verantwoordelijkheid in het leerproces geeft meer betrokkenheid. Kinderen zelf laten verwoorden wat ze willen, wat ze te weten willen komen. Wat ze moeilijk vinden maar wel willen kunnen zorgt voor betrokkenheid.

Betekenis

Bepaalde activiteiten kunnen voor kinderen zó belangrijk zijn, dat ze er betekenis aan ontleen. Alles wat betekenis heeft voor kinderen vertegenwoordigt een bepaalde gevoelswaarde, die leerkrachten proberen te ontdekken om het onderwijs uitdagender en beter te maken en te zorgen voor een goed leerproces, waarbij het lange termijn geheugen een belangrijke rol speelt.

Onderwijs waarin kinderen veel inbreng hebben, noemen we betekenisvol onderwijs. Dit betekent als leerkracht:

- Eigen ideeën vaak achterhouden, kinderen meer kans geven initiatieven te ontplooien.
- Problemen niet altijd zelf oplossen, maar de kinderen aan het denken zetten.
- Elk nieuw onderwerp moet voorzien van interessante impressies.
- Eigen kennis van kinderen eruit zien te halen.

De Leuvense betrokkenheidschaal³

De Leuvense Betrokkenheidschaal heeft concrete schaalwaarden, waarmee je de betrokkenheid van de klas in kaart kunt brengen. Dit kun je doen door de les te evalueren en te bekijken welke schaalwaarde er het beste bij past. Dit kun je als leerkracht niet altijd alleen. Daarom is het juist goed om een andere collega te vragen of die de betrokkenheid van de groep wil beoordelen aan de hand van de LBS⁴.

De LBS bestaat uit twee delen. Er is een lijst met signalen van gedrag waarop men zich als beoordelaar kan richten. Daarnaast worden er vijf schaalwaarden onderscheiden of niveaus van betrokkenheid. Bij kleuters bepaalt het kind de activiteit waar op de betrokkenheid wordt gescoord. Wanneer een kleuter tijdens het knutselen druk bezig is met een medekleuter dan wordt de betrokkenheid geschat van de hoofdactiviteit, nl: “met een ander kind praten”. Wanneer de betrokkenheid van leerlingen wordt gemeten, dan wordt er gekeken naar de activiteit die de leerkracht heeft gekozen.

³ Laevers, F. (1993). *De Leuvense Betrokkenheidschaal voor Kleuters*. Leuven. CEGO.

⁴ LBS staat voor Leuvense Betrokkenheidschaal

De betrokkenheidssignalen⁵

Concentratie

De aandacht van de leerling is op één beperkte plaats gericht, die van de activiteit. Slechts intense prikkels uit de omgeving kunnen zorgen voor afleiding. Het is belangrijk om hierbij naar de ogen te kijken, deze zijn gericht op de activiteit.

Energie

Bij bewegingactiviteiten komt lichamelijke energie vrij waardoor je soms zweetdruppels ziet. In andere activiteiten zijn andere componenten opvallend; luid spreken, alles vlot willen doen, ook hierbij kun je veel zien aan de blik van de kinderen (bijv. de tong een stukje uit de mond).

Complexiteit en creativiteit

Bij hoge betrokkenheid bevinden kinderen zich op de grens van hun kunnen en kennen. Hun gedrag is dan ook meer dan routinematig handelen. Complexiteit omvat dan ook meestal creativiteit; het kind doet iets persoonlijks met het aanbod, voegt er eigen elementen aan toe, brengt iets voort dat nieuw voor hem/haar is.

Mimiek en houding

De niet-verbale tekenen van betrokkenheid zijn een grote hulp bij het beoordelen. Zo kan je het onderscheid maken tussen ogen die dromerig zijn, ongeïnteresseerd van het ene naar het andere gaan en ingespannen kijken. Er is veel af te lezen aan houding en mimiek.

Persistentie

Bij concentratie is alle aandacht en energie op één punt gericht. Bij persistentie gaan het om de duur van die concentratie. Kinderen die betrokken bezig zijn laten de activiteit niet makkelijk los. Ze willen de voldoening van intense activiteit blijven smaken en zijn bereid daarvoor de nodige inspanning te doen. De betrokkenheid duurt meestal een hele tijd.

Nauwkeurigheid

Kinderen die betrokken bezig zijn tonen een bijzondere zorg voor hun werk; ze houden rekening met details, gaan nauwkeurig te werk. Niet-betrokken kinderen gaan er vaak met de grove borstel over; het steekt niet zo nauw.

Reactietijd

De kinderen zijn alert en gaan snel in op uitlokkende prikkels. Ze vliegen er meteen in en tonen daardoor hun motivatie om tot actie over te gaan. Ze reageren ook alert op nieuwe prikkels die zich in de loop van de taak aandienen en die voor de activiteit relevant zijn.

⁵ Laevers, F. (1993). *De Leuvense Betrokkenheidschaal voor Kleuters*. Leuven. CEGO.

Verwoording

Kinderen geven door hun spontane commentaren soms zelf uitdrukkelijk aan of ze betrokken zijn of waren ("Dat was leuk hé juf" of "Doen we nog eens"!). Maar ook door enthousiast te beschrijven wat ze doen of gedaan hebben, geven ze meer impliciet aan dat het hen raakt: ze kunnen het niet laten om wat ze ervaren, gedane ontdekkingen te verwoorden.

Voldoening

Betrokken activiteit gaat meestal gepaard met "genieten". Datgene waarvan men geniet kan erg uiteenlopend zijn, maar moet steeds wat met "exploratie", met het "contact nemen met de werkelijkheid", tot zich laten doordringen van prikkels, te maken hebben. Vaak is dat genieten impliciet aanwezig, maar soms zie je een kind met veel genoegdoening naar zijn/haar werkje kijken, trots zijn taak afgeven.

5 niveaus

De Leuvense Betrokkenheidschaal bevat verschillende schaalwaarden. Door de kinderen goed te observeren kun je hiermee inschalen. Hierdoor krijg je een goed beeld hoe betrokken de kinderen bij de activiteit effectief zijn.

5 niveaus:

1. Geen activiteit
2. Onderbroken activiteit
3. Activiteit zonder intensiteit
4. Activiteit met intense momenten
5. Aangehouden intense activiteit

Schaalwaarde 1 – Geen activiteit

Kinderen staan op 'non-actief', ze doen niet mee. Je herkent deze schaal bijvoorbeeld aan het in de ruimte staren, afwezigheid of lusteloos in een hoekje zitten. Let op: kinderen die voor zich uit kijken doen niet per definitie niets! Ze kunnen evengoed in hun hoofd druk bezig zijn. Observeer dit goed!

Schaalwaarde 2 – Vaak onderbroken activiteit

Bij deze schaalwaarde is er sprake van momenten van activiteit. Er wordt gepuzzeld, naar een verhaal geluisterd of aan een werkblad gewerkt, maar dit neemt bij benadering slechts de helft van de tijd in beslag. De rest van de tijd is gevuld met dromen, wegstaren enz. Wanneer kleuters een activiteit doen die eigenlijk te gemakkelijk voor ze is, kunnen ze het vaak ook af met deze schaalwaarde. Echte aanwezigheid is dan toch niet nodig.

Schaalwaarde 3 – Min of meer aangehouden activiteit

De kinderen in deze schaalwaarde werken wel aan de activiteit, maar zien er niet echt intens mee bezig. Je ziet wel dat ze iets doen, maar er mist betrokkenheid, passie en de wil om iets te bereiken. Eigenlijk lijkt het een beetje op fabriekswerk. Ze doen het wel, maar het doet hen niets.

Schaalwaarde 4 – Activiteit met intense momenten

Deze schaalwaarde is aan de orde als de kinderen ongeveer de helft van de tijd écht intens met de activiteit bezig zijn. De activiteit doet het kind echt wat, het wil wat bereiken. Op deze schaalwaarde krijgt de activiteit al echt betekenis voor het kind.

Schaalwaarde 5 – Volgehouden intense activiteit

Wanneer kinderen op deze schaalwaarde uitkomen zijn ze met de grootst mogelijke betrokkenheid met een activiteit bezig. Het kind is opgeslorpt door zijn bezigheid en heeft geen oog voor andere dingen. De blik is nagenoeg constant op de handelingen en het materiaal en de handelingen volgen elkaar vlot op. Er vindt een mentale inspanning plaats!

2.1.2. Inzetten kenmerken van betrokkenheid

Om de betrokkenheid te vergroten is het belangrijk dat je de kenmerken van betrokkenheid meeneemt in de voorbereiding van de activiteit.

Naast signalen voor betrokkenheid (zie 2.1.1. LBS) zijn er ook kenmerken die belangrijk zijn voor het doen van een activiteit. De rol van de leerkracht tijdens de activiteit en vragen die je stelt bij het voorbereiden van een activiteit staan hier beschreven.

Rol van de leerkracht bij betrokkenheid

Voordat je een activiteit voorbereidt, is het belangrijk dat je als leerkracht het doel van de activiteit in het oog houdt. Bij het voorbereiden van de activiteit houd je rekening met de betrokkenheid van de kinderen. Om de betrokkenheid goed voor ogen te krijgen, stel je jezelf een aantal vragen. Deze vragen zijn belangrijk om de activiteit voor de leerlingen uitdagender te maken zodat de kinderen betrokken bezig zijn met de activiteit.

Activiteit

- Hoe krijg ik betrokkenheid bij deze activiteit?
- Welke bedoelingen heb ik ermee?
- Op welke wijze zou een kind een betekenis kunnen inzetten? Oftewel: waar laat ik ruimte voor eigen ideeën van kinderen?
- Wat is dan mijn bemiddelende rol?

2.2 De gevolgen van betrokkenheid

In deze paragraaf wordt beschreven welke gevolgen er zijn als je bezig gaat met betrokkenheid. Wat kun je door een goede betrokkenheid vergroten.

2.2.1 Gevolgen

Wat is het doel van betrokkenheid?⁶

Betrokkenheid bevordert de effectiviteit van het onderwijs

Een kind dat actief betrokken wordt bij het vormgeven van een activiteit en het proces, voelt zich verbonden met de activiteit. Hierdoor voelt het kind zich ook zelf verantwoordelijk voor het proces en is eerder geneigd zich hiervoor in te zetten. De leerkracht helpt het kind om de doelen van de activiteit te bereiken. Uit onderzoek blijkt dat de meeste vormen van participatie de kinderen stimuleren om mee te werken aan de gestelde doelen. Door participatie wordt de acceptatie van het kind vergroot en verhoogt de effectiviteit van de activiteit.

Betrokkenheid bevordert de 'empowerment'

Ook kun je de betrokkenheid in de vorm van participatie beschouwen als een methode of een werkvorm om 'empowerment' in de praktijk te brengen. Empowerment staat voor het krijgen van de regie over je eigen leven; op te komen voor je zelf en (weer) eigen besluiten en keuzes te maken. Door het kind te stimuleren actief mee te werken aan het proces en hem actief te betrekken bij de vormgeving bevordert je de 'empowerment'. Wanneer 'empowerment' als onderliggend doel meegenomen wordt in de activiteit, dan betekent dit dat de leerkracht de ruimte moet bieden om zelf beslissingen te nemen. De beste beslissingen worden genomen wanneer het kind over voldoende informatie beschikt en de mogelijke consequenties van zijn keuzes kan afwegen. Het is wel belangrijk dat er iets te kiezen valt. Ook kan participatie een positieve bijdrage leveren aan probleemoplossing en is de 'waargenomen controle' bij de kinderen hoger. Een belangrijk resultaat is dat participatie controle geeft over de eigen omstandigheden eigen leven. Participatie geeft het kind de mogelijkheid om de capaciteiten en vaardigheden verder te verbeteren. Door een beroep te doen op de vaardigheden van het kind, kan een kind op grenzen stuiten, die hij kan proberen te verleggen. Dit kan leiden tot nieuwe uitdagingen.

Betrokkenheid bevordert de kwaliteit en de tevredenheid

Als de leerkracht het kind betreft in het voortraject van een activiteit worden de verwachtingen voor beide partijen duidelijk gemaakt. Door samen de activiteit vorm te geven, kijk je samen naar de best passende activiteit en weet het kind ook waarvoor hij de activiteit gaat doen. De activiteit kan daardoor beter aansluiten bij de behoefte van het kind.

⁶ Groeneveld, M. (n.b.) Doel van betrokkenheid. Geraadpleegd op 6 juli 2013 via http://www.altrecht.nl/Externebestanden/Overigen/clientenraad/Theoretisch_kader_Blik_op_het_behandelplan.pdf

2.3. De meerwaarde van een handpop in de klas

In deze paragraaf ga ik op zoek naar wat de meerwaarde van een handpop is in de klas. Dit doe ik door de literatuur te bestuderen.

Verder heb ik een workshop gevolgd over het gebruik van handpoppen. Ik heb zelfs een blog geschreven om contact met de handpop te maken en vanuit de ogen van de pop de belevingswereld van de kinderen te bekijken en hier zo nodig op in te spelen.

2.3.1 Meerwaarde

Stuyvaert⁷ geeft in zijn boek aan wat de meerwaarde is van het gebruik van poppen.

Stuyvaert geeft aan dat poppen voor plezier zorgen en hierdoor makkelijk toegankelijk zijn. Poppen zijn een deel van de kinderwereld. Kinderen zijn ermee vergroeid. De poppen nemen de kinderen mee naar hun eigen fascinerende, boeiende wereld. Daarom lenen poppen zich bij uitstek om kinderen al spelend te laten kennismaken met hun omgeving en de wereld.

Jonge kinderen, die in een aantrekkelijke en fantasierijke omgeving kunnen beleven en ontdekken, leren heel wat nieuwe begrippen, inzichten, vaardigheden en attitudes. Hierdoor leren ze competenties op een voor hen realistische en herkenbare manier. Poppen helpen kleuters het verschil tussen de werkelijkheid en fantasie te laten zien. Poppen dragen bij aan de luisterbereidheid en concentratiegraad van kleuters. Poppen kunnen veel betekenen in de emotionele vorming van de kinderen. Gevoelens zijn beter bereikbaar en begrijpbaar. Met gebruik van poppen krijgen kinderen gelegenheid, tijd en ruimte om aan te geven wat de kinderen bezighoudt. Kinderen uiten zich spontaan. Dit doen ze door spontaan te reageren, wat ze ontdekt hebben in de wereld om zich heen.

Meurs⁸ geeft in haar boek aan hoe je de handpop het beste kunt inzetten in de klas.

De handpop is een interactief middel, waardoor die uitermate geschikt is om gesprekken met de kinderen te voeren en ze te betrekken bij een activiteit. Kinderen praten makkelijker tegen een pop. Dit heeft te maken met de toegankelijkheid en de verwachtingen van de pop, een pop oordeelt en corrigeert niet. De pop neemt de rol van de leerkracht niet over maar zorgt voor spontane en interessante gesprekken. Een pop kan taal aanbieden door dingen expliciet te gaan benoemen en hier eventueel vragen over te stellen.

Wat een pop inbrengt⁹ kan van alles zijn. Bijvoorbeeld:

- iets wat de pop heeft gehoord, gezien, meegemaakt, gedroomd of gevonden.
- iets waar de pop mee zit.
- iets wat de pop moeilijk vindt, zich afvraagt, wil delen/ leren, heeft ontdekt.

⁷ Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.

^{8,9} Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

Je kunt van alles bespreekbaar maken met de pop; bijv. conflicten van die dag, leeractiviteiten en/of situaties. Maar ook de spontane momenten kunnen aangegrepen worden als ingang; bijvoorbeeld:

- Een kind dat er moe uit ziet, verdrietig is, helemaal opgewonden uit school komt.
- Een kind dat nieuwe kleren heeft of naar de kapper is geweest.

De basishouding van de pop bestaat enerzijds uit karakter en inhoud geven aan de pop en anderzijds de pedagogische basishouding. Dit heeft te maken met de visie, het voelen, denken en handelen in relatie met het kind en de pop waarmee je werkt. De relatie tussen leerkracht en kind verandert positief door het gebruik van een handpop, dit omdat je meer zicht krijgt in de belevingswereld van het kind. De relatie tussen het kind en de pop heeft direct consequenties voor de relatie tussen leerkracht en de pop. Soms is het lastig om te reageren op het kind met gebruik van de pop, omdat het niet je normale reactie zou zijn, hierdoor moet je jezelf overtuigen. Blijf in je achterhoofd houden dat je de pop niet bent en dat dit geen kopie van jezelf wordt. Probeer de pop zo neutraal mogelijk op te laten stellen. Hierdoor kunnen de kinderen meer van zichzelf laten zien. Door toevoeging van handpop ontstaat er een 'communicatie driehoek' waarbij in een dialoog een kind kan kiezen met wie hij een gesprek voert en de leerkracht buiten beschouwing laat. Maar waar de leerkracht wel elementen kan toevoegen. Door het werken met een pedagogisch hulpmiddel word je zelf op den duur bewust van het feit dat ineens meer communicatielijnen ontstaan (niet direct, ontstaat door ervaren). De pop spiegelt het gedrag (van jou als leerkracht en van de leerling), denken en handelen van de leerkracht, waardoor je je gaat aanpassen.

Het introduceren¹⁰ van de pop bij jonge kinderen (vanaf 2 jaar)

De makkelijkste manier om de pop te introduceren, is dat hij je vriendje is en heel nieuwsgierig is en kennis wil maken met andere kinderen. Een kennismaking waar de handpop eerst nog moet wennen, is makkelijk voor de speler, je kunt zo observeren of het voor alle kinderen geschikt is. Je kunt het werken met de handpop rustig opbouwen. Het is geloofwaardig als de pop in eerste instantie verlegen reageert. De introductieperiode is een periode waar de meeste valkuilen in zitten. Een groot deel van die valkuilen kun je vermijden door het rustig aan te pakken en de aanwezigheid van de pop te doseren en op te bouwen. Tijdens de eerste kennismaking wil de pop handjes geven en de namen van de kinderen horen. Laat aan het einde van de kennismaking de pop uit het zicht verdwijnen op een goede manier. Het is verstandig om de aanwezigheid van de pop aan het begin op te bouwen. Geef jezelf de kans om aan het werken met de pop te wennen. Neem de tijd, wees consequent en stuur waar nodig bij, totdat de kinderen met de pop omgaan op de manier die je als leerkracht prettig en werkbaar vindt.

Hieronder een aantal valkuilen¹¹ die voortkomen uit onzekerheid:

- Teveel willen in een te korte tijd.

¹⁰ Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

^{11,12,13} Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

- De kinderen de aanwezigheid van de pop laten bepalen.
- Kiezen voor hele populaire ingangen.
- Kiezen voor populair of stoer gedrag.

Meurs¹² geeft verschillende situaties en activiteiten aan, waarbij je de handpop kunt inzetten. Er zijn veel situaties en activiteiten¹³ te bedenken waarbij de pop een rol kan spelen.

- De pop gebruiken om naar (leer) doel toe te werken.
Een pop is vooral een individu dat ontdekt, onderzoekt, nieuwe dingen aangaat, zijn eigen leervragen aandraagt, zijn eigen emoties/gevoelens heeft, een eigen mening/stem heeft, sterke maar ook zwakke punten durft te laten zien. De pop praat in de ik-vorm, wil graag dat er met hem wordt gepraat.
- Een activiteit hoeft niet anders te zijn dan hoe je als leerkracht de activiteit zou aanbieden. Verschil is dat de kinderen door de pop meegenomen worden en hierdoor makkelijker meedoen. Het taalgebruik is anders dan als je als leerkracht de activiteit geeft, de pop blijft kind onder de kinderen.
- De pop inzetten om het spreken van kinderen te stimuleren.
Een pop kan stimuleren tot spreken, omdat het kind zich achter de pop kan verschuilen en hierdoor makkelijker praat. Het kind maakt niet een foutje maar de pop praat en de pop maakt dan de fout. Vragen worden aan de pop gesteld en niet aan het kind.
- De pop inzetten om kinderen zich sneller veilig en vertrouwd te laten voelen. De pop kan ondersteunen bij het verkennen van de ruimte en eventueel contact maken met andere kinderen. Ook kan een pop worden gebruikt om het afscheid nemen te vergemakkelijken.
- De pop inzetten om kinderen uit te dagen tot een activiteit.
Sommige kinderen kiezen altijd hetzelfde werkje. Door de pop te laten kiezen en te vragen aan het kind of hij/zij je wilt helpen, daag je het kind uit. Voor het kind kan de opdracht een succeservaring worden als de activiteit gelukt is. Als de opdracht niet lukt, kan het kind de pop altijd nog de schuld geven. De pop stelt hulpvragen aan het kind, hierdoor leert het kind dat je vragen mag stellen.
- De pop inzetten tijdens vrije spelsituaties.
De pop kun je tijdens vrije spelsituaties inzetten om in het spel te verdiepen of meer richting te geven. Je kunt ervoor kiezen om de pop zelf te hanteren en met het spel mee te spelen of de pop aan het kind mee te geven met een duidelijke opdracht.
- De pop inzetten bij het leren samenwerken/ samenspelen.
Samenwerken/ samenspelen is voor veel kinderen nog best lastig, maar door de pop in te zetten kun je plannetjes maken en met elkaar praten, dit is een belangrijke vaardigheid. Deze vaardigheid kun je in de grote of kleine groep doen.
- De pop inzetten om conflicten op te lossen.
Doordat jonge kinderen het moeilijk vinden om te communiceren ontstaan er conflicten. Jonge kinderen zijn nog veel bezig met hun zelf. Een pop kan hierin verhelderen, hij wil weten hoe het conflict is ontstaan en niet wat het conflict is. Door te luisteren lossen ze

samen met de pop het conflict op. Een pop kan zich alle emoties voorstellen. In een conflict trekt de pop geen partij. De vaardigheid van conflicten oplossen kan de pop in de grote of kleine groep oefenen.

- De pop gebruiken om positief sociaal gedrag te stimuleren.
Veel kinderen leren makkelijker negatief sociaal gedrag aan dan positief sociaal gedrag. Door een kind verschillende handreikingen te geven ervaart het dat het ook anders kan. De pop is zijn vriend en hierdoor neemt het kind reacties van de pop makkelijker aan.

Je kunt ervoor kiezen zelf met de pop te spelen en als je hem niet gebruikt een plekje in de klas te geven.

Het lijkt een risico als je de pop uit handen geeft, maar kinderen vinden het ook leuk om er zelf mee te spelen. Het heeft een meerwaarde als je de pop los durft te laten en de kinderen vertrouwen geeft dat ze hier zorgvuldig mee om kunnen gaan.

Meurs¹⁴ beschrijft in haar boek hoe kinderen reageren op de pop en hoe ze met poppen omgaan. Ook geeft ze een methode aan waarmee je samen met een leerling laagdrempelig kan praten; dit wordt de babbelmethode genoemd.

Een kind ervaart geen drempel naar de pop toe en wordt gemakkelijk in vertrouwen genomen. Een pop biedt veiligheid, ongeacht hoe hij/zij eruitziet. Dit biedt veel mogelijkheden voor een pedagogische, leer- en hulpverlenende situatie. Een kind kan door de pop ervaringen opdoen en grenzen verleggen. Dit geeft het kind meer vertrouwen, de pop ondersteunt het kind en accepteert alle keuzes. Tijdens de aanwezigheid van een pop zijn kinderen rustiger en ontspannen. De focus is gericht op de pop. Een pop blijkt voor veel kinderen een ingang tot leren te zijn. Een kind kiest ervoor om een pop te gebruiken als middel om grenzen te verkennen en te verleggen. Daar komt geen volwassene aan te pas.

Een aantal voorbeelden¹⁵ waarom een pop beter werkt:

- De pop maakt de omgeving minder bedreigend.
Een pop heeft de mogelijkheid zijn gevoel onder woorden te brengen en kan daarbij een rolmodel zijn.
- Een pop is een volwaardig vriendje.
De pop is een kind onder de kinderen, heeft eenzelfde belevingswereld, loopt tegen dezelfde dingen aan, heeft dezelfde angsten, emoties, gevoelens, interesses, ervaringen, wensen, dromen, ontdekkingsdrang en nieuwsgierigheid als de kinderen.
- De pop helpt bij het opdoen van nieuwe ervaringen.
Een pop kan prima als spiegel dienen om het kind te laten zien hoe het zich gedraagt en waarom dat gedrag niet oplevert wat het kind zou willen dat het oplevert. Een pop is een uitermate geschikt hulpmiddel om sociale en emotionele vaardigheden te oefenen. Kinderen

^{14, 15} Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

zijn minder bang om fouten te maken wanneer ze door een pop worden uitgedaagd en laten meer van zichzelf zien.

- De pop is overal welkom en maakt alle onderwerpen bespreekbaar. Kinderen genieten van de ervaringen die de pop met hen deelt en kunnen op die manier over veel onderwerpen iets leren.

Via de pop kun je makkelijker informatie over het kind verzamelen.

De “babbelmethode” is net zo gezellig en laagdrempelig als het klinkt en uitermate geschikt om te gebruiken in combinatie met een pop. Creëer talige situaties; het lijkt op praten over koetjes en kalfjes maar het heeft wel degelijk een doel, namelijk: uitdagen, stimuleren en ondersteuning op welk gebied, situatie dan ook.

De kracht van de “babbelmethode” is dat hij overal en door iedereen gebruikt kan worden en wat bij bijna alle kinderen aanslaat. De “babbelmethode” is niet echt een methode maar kan wel aan alle pedagogische doelen worden gekoppeld. Door de “babbelmethode” te gebruiken krijg je inzicht in de belevingswereld van de kinderen. Een pop is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Kenmerken van de “babbelmethode”¹⁶ zijn:

- De belevingswereld van het kind staat centraal en dient als uitgangspunt.
- De situaties die aangedragen worden zijn herkenbaar voor het kind.
- Het is niet prestatiegericht maar vooral uitnodigend (tot deelname en interactie).
- Er worden geen oordelen geveld over prestaties, uitspraken en gedragingen.
- Nieuwsgierigheid, betrokkenheid, gelijkwaardigheid, respect en vertrouwen spelen een belangrijke rol.
- Het kind wordt nooit afgekeurd en kan op begrip rekenen.
- Het is luchtig, sprankelend en vernieuwend.
- Het is flexibel en stemt zich af op (vergroting van de) inbreng van het kind.
- Het kan als ‘doelloos’ en puur ter vermaak overkomen.

Tijdens het babbelen begint de pop eerst iets te vertellen, de kinderen haken hierop in en de pop vraagt het kind weer om de situatie duidelijker te maken en eventueel begrippen uit te laten breiden. Als meerdere kinderen inhaken, dan betreft de pop deze kinderen ook bij het gesprek. Om de aandacht erbij te houden stelt de pop voor de kinderen willekeurig of om en om een vraag te stellen/ te beantwoorden.

De kwaliteit van de antwoorden en kwaliteit van taalgebruik worden ongeschikt gemaakt, omdat het gaat om de actieve deelname van het kind. Door actief mee te doen aan het babbelen wordt het taalgebruik van het kind vanzelf vergroot en uitgebreid. De pop is zelf wel taalvaardig maar gaat de kinderen niet verbeteren. Minder talige kinderen vinden het fijn om aan het babbelen mee te doen, omdat ze zich nu niet hoeven schamen voor hun eigen taalgebruik. Het heeft een meerwaarde voor de leerkracht, omdat hij/zij nu makkelijk het taalniveau van de kinderen in beeld krijgt. Het babbelen kan met alle onderwerpen (hobby's, lievelings..., dieren etc.) en thema's en is een manier

¹⁶ Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

van communiceren waar de pop al snel een plek heeft in de dagelijkse praktijk. Kinderen reageren anders op de vragen die de pop stelt dan als de leerkracht deze stelt. Dit komt waarschijnlijk doordat de relaties verschillend zijn. Bij een pop gaat het om een combinatie maken van vertellen en vragen stellen, situaties schetsen en ingangen inbouwen, waar het kind in het gesprek wordt betrokken. Het is vooral de variatie waardoor de pop boeiend blijft en niet bedreigend is. De pop kan gebruik maken van verschillende materialen en attributen, die het verhaal verduidelijken of aandacht trekt.

2.3.2 Gebruik van een handpop

Stuyvaert¹⁷ geeft in zijn boek aan hoe je een handpop op een goede manier kunt inzetten en met welke aandachtspunten je rekening moet houden.

Een klas- of schoolpop kan bijdragen aan de zelfstandigheid en het systematisch leren van een kind. De pop laat zien hoe het moet en toont dit. De pop maakt foto's en hangt deze op in de klas.

De basishouding voor het hanteren van poppen zijn stem, beweging, tempo en interactie.

Onze handen en armen hebben veel bewegingsvrijheid en hierdoor is het eenvoudig om poppen te bedienen. Het is belangrijk om niet al te druk te bewegen. Het is niet erg om de pop stil te houden. Het is de kunst de pop te laten spreken en bewegen op het juiste moment om het nodige effect te bereiken. Poppenspelers brengen poppen tot leven door ze spontaan te laten bewegen, spreken, zingen, acteren en gevoelens te uiten.

Eigenlijk kun je alles met poppen doen, het is je eigen input. Kinderen kunnen de pop aanraken en makkelijker meevoelen. Dit is perfect voor kringgesprekken en taalactiviteiten. Je kunt met de pop op verschillende manieren communiceren: op de tweeweg manier (leerkracht/ leerling met pop) en in het driewegsysteem (leerkracht/ leerling via de pop met elkaar).

Poppen bezorgen verwondering en herkenning bij de kinderen. Poppen vertellen aan de kinderen wat zijn ontdekkingen en belevenissen zijn. Hierdoor verbindt het kind zich met de pop.

Wanneer je poppen gaat bespelen is het maken van oogcontact met de kinderen erg belangrijk.

Tips¹⁸ om de handpop op een goede manier te kunnen gebruiken:

- Houd rekening met het ontwikkelingsniveau.
- Bezorg de pop een specifieke karaktertrek.
- De pop moet speelklaar zijn.
- Geef de pop een naam en betekenisvolle kenmerken.
- Als je rechtshandig bent gebruik je de pop linkshandig.
- Een dierenpop kun je laten rusten op je andere arm.
- Poppen kun je lief en aantrekkelijk bespelen door twee vingers in de snoet te laten bewegen.
- Bespeel poppen niet met gestrekte arm.
- Hou de mond of bek lichtjes open waardoor het lijkt alsof de pop lacht.

¹⁷ Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.

¹⁸ Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.

- Verzorg het begin en einde van een zin.
- Neem geregeld foto's.
- Zorg voor videomateriaal om jezelf te evalueren.

Meurs¹⁹ geeft aan dat als je een handpop gaat gebruiken, je eerst zelf al contact moet hebben gehad met de handpop (vriendje zijn met handpop) en de vaardigheden van de handpop eerst onder de knie moet hebben, voordat je de handpop gaat gebruiken in de klas.

De handpop is al een veelzijdig pedagogisch hulpmiddel, er gaat wel veel oefening en denkwerk aan vooraf. Volwassenen hechten meer waarde aan de techniek dan de kinderen. Kinderen vinden de aanwezigheid van de pop belangrijker.

Met een mensenpop kun je niet alleen praten maar ook handelingen en bewegingen uitvoeren. Je hoeft geen professioneel poppenspeler te zijn om de handpop als pedagogisch hulpmiddel te gaan gebruiken.

Bij het werken met de handpop als pedagogisch hulpmiddel gaat het bij 'techniek'²⁰ vooral om:

- Het vloeiend laten bewegen van het hoofd/de kop.
- Het zoeken van oogcontact.
- Het maken van grote en kleine bewegingen met zowel hoofd als mond.
- Het synchroon laten bewegen van de mond als de pop iets zegt.
- Het gebruik van eventuele handen.
- Het zoeken naar bewegingen doe emoties en gevoelens uit kunnen drukken.
- Het zoeken naar handelingen en gebaren die herkenbaar zijn voor het kind.
- Het zitten, dragen en lopen van de pop.

De techniek is gericht op het doel wat je stelt en het tot leven roepen van een herkenbaar en geloofwaardig karakter. Het oefenen voor de spiegel kan daarbij helpen. Het een kwestie van doen. Om de pop tot een multifunctioneel hulpmiddel te maken is het belangrijk dat het een geloofwaardig en veelzijdig karakter heeft.

De pop moet gaan leven; geef de pop karaktereigenschappen, denk na over zijn/ haar geschiedenis, voorkeuren en hobby's. Heeft de pop eenmaal een karakter dan kun je na gaan denken over de verschillende emoties, die je door middel van de pop kunt laten zien.

Workshop 13 april 2013²¹

Op 13 april jl. ben ik naar Elst gegaan om hier de basisworkshop 'spelen met handpoppen' te volgen.

Helen Meurs was onze workshopleidster en heeft de middag verzorgd.

De workshop werd in een klein groepje gegeven. We waren met 8 mensen waarvan er 4 in het onderwijs zaten en de rest het voor hun hobby, opvoeding of werk wilde gaan gebruiken.

We zijn de workshop begonnen met een voorstelrondje: hoe heet je en waarom volg je deze

^{19, 20} Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

²¹ Deelcertificaat workshop in bijlage 1

workshop en wat wil je graag bereiken.

Ik heb deze workshop gevolgd, omdat ik graag wil weten hoe ik de pop het beste kan hanteren en hoe de handpop geloofwaardig bij de kinderen overkomt.

Na het voorstelrondje hebben we de basiselementen van de handpoppen geleerd zoals vasthouden van de pop en houding (bewegingen van de pop). Ook leerden we wat je allemaal zegt om de pop geloofwaardig over te laten komen.

We zijn hierna in tweetallen aan de slag gegaan. We kregen de opdracht elkaar (de poppen) allerlei vragen te stellen, die een kind jou ook zou kunnen vragen. Jij, als pop, moet hierop antwoorden. Als je het antwoord niet weet, zegt de pop 'ik weet het niet/ daar heb ik eigenlijk nog nooit zo over nagedacht'.

Na het samen vragen stellen hebben we even een korte pauze gehad om de winkel van handpop.nl te bewonderen. Hier stonden nog meer handpoppen, dierpoppen, sokpoppen, kleding en attributen.

Na de pauze zijn we bezig gegaan met de introductie van de handpop in de klas. Verder hebben we de praktische zaken van een handpop besproken. Hieronder heb ik een lijstje gemaakt van dingen die mij opvielen en die belangrijk zijn:

- Ogen van de pop: blauwe ogen kunnen bij kinderen onder de drie jaar angst veroorzaken. Voor kinderen onder de drie kun je beter bruine ogen nemen.
- Er worden in winkels heel veel poppen verkocht onder het mom van pedagogisch hulpmiddel. Een handpop is, als je hem koopt, nog een gewone handpop. Het wordt pas een pedagogisch hulpmiddel door de input die je er zelf instopt.
- De pop blijft altijd een pop. Bijv. een pop kan het hebben over zijn lievelingseten maar een pop eet dit niet op, hij doet net alsof. Zo kan een pop meer dingen niet. Als een pop valt dan heeft hij geen bloed, maar een gat waar schuim uit komt.
- Een pop heeft geen familie. Degene die de pop heeft gekocht is de vriendin van de pop. Een pop is niet geboren, maar die komt uit de fabriek.
- Een pop is, als je hem bespeelt, meestal 5 jaar. Dit omdat een pop niet verder dan 65 cm kan groeien. Als je een pop gebruikt bij grotere kinderen kan je als pop vragen, hoe oud het kind denkt dat je bent en dan ben je zo oud. Als pop vier je elk jaar je verjaardag omdat dit in de belevingswereld van het kind ook voorkomt, maar je wordt elk jaar wel 5.
- Een pop heeft na het doen van een activiteit tijd en rust voor zichzelf nodig, hierom stop je de pop weg in een kist, kast of koffer en je bepaalt dan zelf wanneer je de pop weer gaat gebruiken. Het kan zijn dat kinderen op de kist, kast of koffer gaan slaan en roepen dat hij wakker is. Maar dan zeg je als leerkracht 'ik denk het niet'. Als de pop dan weer in actie komt, zegt hij heel duidelijk dat hij niet wakker wordt als je op de kist, kast of koffer gaat slaan.
- Om de pop geloofwaardig over te laten komen ben je eerlijk tegen de kinderen. Er zijn altijd kinderen in de klas die zeggen dat de pop nep is, dan zeg je 'klopt, ik ben hartstikke nep'. Meestal is het dan over.
- Een pop kun je het beste bespelen als je niet na gaat denken, wat je allemaal wilt gaan zeggen, maar door te doen.

- Verder is het werken met verschillende methodepoppen lastig, je moet bij de verschillende vakgebieden switchen van stem en karakter. Ook komen de handpoppen maar sporadisch in actie waardoor het voor de kinderen niet echt een vriendje kan worden. Je kunt dan beter een klassenpop nemen en die inzetten bij de verschillende vakgebieden.

Het was een hele interessante workshop, waar ik veel heb geleerd.

Aan mijn mimiek en stemgebruik moet ik zelf werken door veel te doen.

Ik heb een leerzame, gezellige en bijzondere middag gehad.

Blog bijhouden Sophie

De pop is een eigen ik, die heeft zijn eigen willetje en wil dingen doen die anderen kinderen ook doen.

Om je op een goede manier in te leven in de pop en daarbij ook de kinderen, kreeg ik van Helen Meurs en Peter Hendriks de tip om een blog te maken over het leven van je pop.

Helen Meurs is de eigenaar van Handpop.nl en heeft een blog gemaakt van JaNee, deze blog heet: Het Wel en Wee van JaNee²².

Peter Hendriks heeft samen met mij de workshop over het spelen met handpoppen gevolgd en heeft bij de workshop zijn vriendje Erik²³ gekocht. Hij is direct begonnen met het schrijven van zijn blog, hierin schrijft hij bijna elke dag een stukje over het leven van Erik bij hem thuis.

Door deze twee inspiratiebronnen ben ik zelf ook aan de slag gegaan met het maken van een blog. Ik dacht eerst dat het best moeilijk was om een blog te maken, maar dat viel achteraf behoorlijk mee. Nu zet ik regelmatig nieuwe avonturen van Sophie erop. Het is een leuke en waardevolle manier om de wereld van het kind vanuit de ogen van Sophie²⁴ te bekijken.

²² Internetsite: <http://www.handpop.nl/blog/>

²³ Internetsite: <http://eriklivingpuppet.blogspot.nl/>

²⁴ Internetsite: <http://sophiesleven.blogspot.nl/>

2.3.3. Kenmerken van een goede handpop

Stuyvaert²⁵ geeft in zijn boek eigenschappen aan van de handpop.

Eigenschappen²⁶ om de handpop op een goede manier te kunnen gebruiken:

- Poppen zijn levenloze wezens die iedereen tot leven kunnen brengen.
- Poppen betekenen voor jonge kinderen een weg waarin ze zich kunnen uitdrukken.
- Kinderen reageren spontaan en ongedwongen.

Meurs²⁷ geeft in haar boek aan welke kenmerken een goede handpop moet hebben zodat de handpop geloofwaardig overkomt en waardoor de kinderen aandachtig naar de pop zullen luisteren.

Wat zijn nou de belangrijkste kenmerken²⁸ van de handpop als pedagogisch hulpmiddel?

- De handpop neemt de rol van de opvoeder niet over maar is een gelijkwaardig en geloofwaardig vriendje.
- De handpop spreekt de 'taal' van het kind en sluit aan bij zijn/ haar belevingswereld.
- De handpop (ver)oordeelt niet en is vooral geïnteresseerd in de motieven van het kind.
- De handpop heeft een brede interesse, is nieuwsgierig, leergierig, onderzoekend en ondernemend.
- De handpop is geen betweter of 'het braafste jongetje van de klas' maar heeft een gezond kind als basis.
- De handpop durft zich te uiten, stelt vragen, toont kwetsbaarheden en angsten, is niet bang om fouten te maken en stelt zich open voor alternatieven.
- De handpop draagt onderwerpen aan die hem interesseren, meer over wil weten of mee wil oefenen.
- De handpop heeft een groot inlevingsvermogen en kan meeveren met het kind.
- De handpop zit vol plannetjes en spelletjes die het met het kind (de kinderen wil delen).
- De handpop wil heel graag vriendjes worden met het kind en zal niets doen om die vriendschap te schaden.

Je kunt de pop gebruiken als pedagogisch hulpmiddel, hieronder een aantal kenmerken²⁹ van de houding van de pop naar het kind toe:

1. Veiligheid bieden: gevoel geven alles te kunnen zeggen, overal voor open staat.
2. Vertrouwen geven: alles wat een kind aan een pop vertelt wordt niet gebruikt om het kind te schaden.
3. Echtheid: gevoel geven dat het oprecht geïnteresseerd is en daar naar handelen.

^{25, 26} Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.

^{27, 28, 29} Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

4. Empathie/ betrokkenheid: de pop moet kunnen meevoelen, situatie bekijken, voor kunnen stellen hoe het kind zich voelt en hier naar handelen. Gevoelens en emoties zijn er en mogen er zijn. Door ze te benoemen en te voelen dragen we bij aan het zelfbewustzijn van het kind en de zelfacceptatie.
5. Respect: de pop respecteert de keuze van elk kind.
6. Zonder oordelen zijn: geen oordelen uit te spreken. Een pop kan ingaan op de waaromvraag.
7. Opmerkzaamheid: de pop moet veranderingen bij een kind kunnen waarnemen en benoemen. Dit draagt bij aan het gevoel van 'gezien worden', dit versterkt de band.
8. Zelfbewustzijn: de pop is bewust van zichzelf.
9. Nieuwsgierigheid: de pop moet nieuwsgierigheid uitstralen naar alles wat er om hem heen gebeurt. Vanuit de nieuwsgierige houding is elk onderwerp geloofwaardig.

Het is belangrijk dat het kind de pop als een veilig vriendje gaat zien, een maatje waar alles mee gedeeld kan worden, die niet moeilijk doet over fouten, onvolkomenheden en geen harde oordelen uitspreekt (positieve houding, zal een kind niet afkeuren). De pop neemt het kind als ware bij de hand en laat het op speelse wijze zien dat moeilijkheden en problemen kunnen veranderen door zelf een andere houding aan te nemen, dat anderen anders kunnen reageren als je zelf ander gedrag laat zien.

De pop gebruiken als pedagogisch hulpmiddel, hieronder een aantal kenmerken³⁰ van de houding van de speler naar pop toe:

1. Veiligheid: de pop voelt zich veilig bij de speler en heeft het gevoel dat hij alles kan zeggen zonder dat de speler hem daarop zal afrekenen.
2. Vertrouwen: de pop vertrouwt erop dat alles wat hij zegt bij de speler blijft en niet tegen hem wordt gebruikt.
3. Echtheid: de pop gelooft dat de speler oprecht geïnteresseerd is en handelt naar de uitspraken.
4. Empathie/ betrokkenheid: de pop gelooft dat de speler betrokken is bij zijn doen en laten en dat de speler zich in kan leven in hoe de pop zich voelt, bekijkt en toont.
5. Respect: de pop voelt dat de speler hem respecteert en hem dingen laat zien/doen/ zeggen die mogelijk zijn.
6. Zonder oordelen zijn: de pop weet dat de speler niet zal oordelen.
7. Opmerkzaamheid: de pop merkt dat de speler opmerkzaam is over hoe hij eruit ziet, wat hij doet en hoe hij zich voelt.
8. Zelfbewustzijn: de pop is zelfbewust. Dit kan hij zijn omdat de speler hem telkens weer laat weten dat het oké is, dat hij fouten mag maken en dat hij zich nergens voor hoeft te schamen.
9. Nieuwsgierigheid: de pop voelt zich door de speler gevoed en gezien in zijn nieuwsgierigheid, de speler neemt hem overal mee naar toe en beantwoordt zijn vragen.

Het is niet zomaar een pop, het is een wezentje waar je van houdt, waar je je om bekommert en waar je een gezonde en warme relatie mee onderhoudt.

^{18, 19}Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

2.3.4 Zelf poppen maken

Helen Meurs³¹ geeft mij leuke ideeën om zelf poppen te maken evt. samen met de kinderen. Door een pop zelf te maken krijg je direct een band met de pop. Hierdoor vormt het zijn karakter.

Ik merk bij het maken van mijn poppen, dat ik bepaal welk karakter de pop krijgt, het groeit als het ware. Je kunt er direct mee spelen, je kent de pop.

Bij een bestaande pop is het soms lastiger om in de rol te komen. Dit wordt wel steeds makkelijker als je er vaker mee speelt. Je kunt ook een pop uit gaan zoeken waar je de meeste klik mee hebt.

Stuyvaert³² geeft in zijn boek aan dat als je een voorwerp twee ogen geeft, je deze als een pop kunt gebruiken. Deze twee ogen kun je op verschillende manieren maken, dit kan met twee pingpongballetjes of met plakoogjes etc.

³¹ Meurs, H. (n.b.). *Poppen in de klas*. Geraadpleegd op 21 maart 2013 via http://www.handpop.nl/poppen_in_de_klas.pdf.

³² Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.

Hoofdstuk 3: Onderzoeksopzet

In dit hoofdstuk is mijn de opzet van mijn onderzoek te vinden. Hierin kun je de onderzoeksvragen, de deelvragen, de onderzoeksgroep en de onderzoeksstrategie vinden. Daarnaast worden de ethische aspecten en het soort onderzoek beschreven.

3.1 Onderzoeksvragen

Op basis van de probleemstelling beschreven in paragraaf 1.3 heb ik de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

In hoeverre wordt de betrokkenheid van kleuters vergroot door het gebruik van handpoppen in de klas?

Persoonlijk belang:

Kan ik door het gebruik van handpoppen mijn stemgebruik en mimiek verbeteren?

3.2. Deelvragen

Op basis van de onderzoeksvragen beschreven in paragraaf 3.1 heb ik de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Wat is betrokkenheid en wat zijn de kenmerken hiervan?
2. Waarom is betrokkenheid belangrijk?
3. Wat is volgens de literatuur de meerwaarde van het gebruik van een handpop in de klas.
4. Wat is het juiste gebruik van een handpop in de klas?
5. Wat is het verschil in betrokkenheid bij het werken met en het werken zonder de handpop?
6. In hoeverre vergroot het gebruik van verschillende handpoppen de betrokkenheid van de klas
 - a. bij opruimen?
 - b. bij emoties?
 - c. bij activiteiten?
7. In hoeverre kan ik mijn stem en mimiek met gebruik van handpoppen verbeteren?

3.3 Onderzoeksgroep

Het onderzoek wordt uitgevoerd in groep 1/2 van RK Sint Franciscusschool te Wolvega. Het gaat hierbij om 19 leerlingen. Omdat deze groep een instroomgroep is, komen er gedurende het schooljaar kinderen bij. De kinderen draaien gewoon mee in de groep en komen zo in aanraken met de handpoppen, die ik gedurende mijn onderzoeksperiode inzet.

3.4 Onderzoeksstrategie

Het onderzoek wordt als volgt uitgevoerd:

-voor de antwoorden van de vragen 1 tot en met 4 ben ik op zoek gegaan in de literatuur. Bij vraag 4 heb ik ook mijn kennis gebruikt, die ik heb opgedaan tijdens de gevolgde workshop 'spelen met handpoppen'.

-voor de vragen 5 en 6 heb ik data verzameld op basis van mijn eigen gemaakte observatielijsten op basis van de bestudeerde literatuur.

-voor vraag 7 heb ik mezelf laten filmen door mijn mentor.

Voor het uitvoeren van mijn onderzoek worden er observatieschema's ingevuld en worden er foto's en video-opnames gemaakt. Dit wordt gedaan door mijn mentor, tevens leerkracht van groep 1/2.

3.5 Ethische aspecten

- Tijdens het maken van het onderzoek gebruik ik de eerste letter van de naam van het kind.
- Wanneer er bestaande namen van bijvoorbeeld leerkrachten vermeld staan, dan heb ik vooraf aan de desbetreffende persoon toestemming gevraagd.
- Wanneer ik gegevens (foto- en filmmateriaal) van kinderen gebruik en verwerk in dit onderzoek, vraag ik vooraf toestemming aan de ouders of verzorgers.

3.6 Wat voor onderzoek?

Na het maken van mijn probleemstelling ben ik erachter gekomen dat ik een verklarende probleemstelling heb, hierdoor ga ik in mijn onderzoek bezig met het verklaren van mijn informatie en mijn opbrengsten. Dit staat gelijk aan het bezig zijn met een actieonderzoek.

Ik heb bij de deelvragen de acties beschreven die ik ga doen om op het antwoord te komen van mijn vragen.

Aan het einde van het actieonderzoek ga ik het onderzoek evalueren. Deze evaluatie is te vinden in 5.3.

Hoofdstuk 4: Onderzoek

In dit hoofdstuk beschrijf ik de deelvragen en hoe ik hier mee bezig ben geweest. Eerst beschrijf ik de vier deelvragen waarbij ik gebruik heb gemaakt van de literatuur. Daarna beschrijf ik wat ik in de praktijk heb gedaan. Hoe kan ik de betrokkenheid vergroten door een handpop in de klas in te zetten. Om hierachter te komen heb ik mezelf laten observeren. Verder wil ik weten of ik met gebruik van een handpop mijn stem en mimiek kan verbeteren. Om hierachter te komen heb ik mezelf laten filmen.

4.1 Wat is betrokkenheid en wat zijn de kenmerken hiervan?

In deze paragraaf geef ik antwoord op de eerste deelvraag: wat is betrokkenheid en wat zijn de kenmerken hiervan. Ik heb deze vraag onderzocht door literatuur te bestuderen.

De definitie van betrokkenheid is:

Betrokkenheid is een kracht die het individu bindt aan gedrag dat relevant is voor één of meer doelen³³

Betekenis betrokkenheid:

Betrokkenheid van kinderen bij wat ze doen, is een belangrijke voorwaarde om tot ontwikkeling te komen. Betrokkenheid is een uitgangspunt. Intrinsieke motivatie betekent vanuit het kind zelf en extrinsieke motivatie betekent 'truc' van de leerkracht, die weet hoe hij de klas aan het werk kan krijgen.

Kenmerken van betrokkenheid:

De betrokkenheidssignalen³⁴

- Concentratie
- Energie
- Complexiteit en creativiteit
- Mimiek en houding
- Persistentie
- Nauwkeurigheid
- Reactietijd
- Verwoording
- Voldoening

De toelichting op de betrokkenheidssignalen zijn te vinden in hoofdstuk 2, paragraaf 2.1.

³³ Engelsman, S. (2006). *Betrokkenheid in een driehoeksrelatie*. Geraadpleegd op 6 juli 2013 via http://essay.utwente.nl/531/1/scriptie_Engelsman.pdf

³⁴ Laevers, F. (1993). *De Leuvense Betrokkenheidschaal voor Kleuters*. Leuven. CEGO.

4.2 Waarom is betrokkenheid belangrijk?

In deze paragraaf geef ik antwoord op de tweede deelvraag: waarom is betrokkenheid belangrijk. Ik heb deze vraag onderzocht door de literatuur te bestuderen.

Betrokkenheid is belangrijk omdat dit een aantal factoren bevordert³⁵:

- Betrokkenheid bevordert de effectiviteit van het onderwijs.
- Betrokkenheid bevordert de 'empowerment'.
- Betrokkenheid bevordert de kwaliteit en de tevredenheid.

Toelichting op de bevordering is te vinden in hoofdstuk 2, paragraaf 2.2, subparagraaf 2.2.1.

4.3 Wat is volgens de literatuur de meerwaarde van het gebruik van een handpop in de klas?

In deze paragraaf geef ik antwoord op de derde deelvraag: wat is volgens de literatuur de meerwaarde van het gebruik van een handpop in de klas. Ik heb deze vraag onderzocht door de literatuur te bestuderen.

Stuyvaert³⁶ geeft in zijn boek aan waarom het zo belangrijk is een handpop te gebruiken in de klas. Jonge kinderen, die in een aantrekkelijke en fantasierijke omgeving kunnen beleven en ontdekken, leren heel wat nieuwe begrippen, inzichten, vaardigheden en attitudes. Hierdoor leren ze de competenties op een voor hen realistische en herkenbare manier. Poppen helpen kleuters het verschil tussen de werkelijkheid en fantasie te laten zien. Poppen dragen bij aan de luisterbereidheid en concentratiegraad van kleuters. Poppen kunnen veel betekenen in de emotionele vorming van de kinderen. Gevoelens zijn beter bereikbaar en begrijpbaar. Met gebruik van poppen krijgen kinderen gelegenheid, tijd en ruimte om aan te geven wat de kinderen bezighoudt. Kinderen geven spontaan uiting aan wat ze ontdekt hebben in de wereld om zich heen.

Meurs³⁷ geeft in haar boek aan wanneer je een handpop het beste kunt inzetten en waardoor het een meerwaarde wordt in de klas.

De handpop is een interactief middel, waardoor die uitermate geschikt is om gesprekken met de kinderen te voeren en ze te betrekken bij een activiteit. Kinderen praten makkelijker tegen een pop, dit heeft te maken met de toegankelijkheid en de verwachtingen van de pop, een pop oordeelt en corrigeert niet. De pop neemt de rol van de leerkracht niet over maar zorgt voor spontane en interessante gesprekken. Een pop kan taal aanbieden door dingen expliciet te gaan benoemen en hier eventueel vragen over te stellen. Je kunt van alles bespreekbaar maken met de pop, bijv. conflicten van die dag, leeractiviteiten en/of situaties. Maar ook de spontane momenten kunnen aangegrepen worden als ingang. De relatie tussen leerkracht en kind verandert positief door het gebruik van een handpop, dit omdat je meer zicht krijgt op de beleavingswereld van het kind.

³⁵ Groeneveld, M. (n.b.) Doel van betrokkenheid. Geraadpleegd op 6 juli 2013 via http://www.altrecht.nl/Externebestanden/Overigen/clientenraad/Theoretisch_kader_Blik_op_he%20behandelplan.pdf

³⁶ Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij

³⁷ Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

4.4 Wat is het juiste gebruik van een handpop in de klas?

In deze paragraaf geef ik antwoord op de vierde deelvraag: wat is het juiste gebruik van een handpop in de klas. Ik heb deze vraag onderzocht door de literatuur te bestuderen, een workshop te volgen en een blog te schrijven.

Poppen bezorgen verwondering en herkenning bij de kinderen. Poppen vertellen aan de kinderen wat zijn ontdekkingen en belevenissen zijn. Hierdoor verbindt het kind zich met de pop. Wanneer je poppen gaat bespelen is het maken van oogcontact met de kinderen erg belangrijk.

Tips³⁸ om de handpop op een goede manier te kunnen gebruiken:

- Houd rekening met het ontwikkelingsniveau.
- Bezorg de pop een specifieke karaktertrek.
- De pop moet speelklaar zijn.
- Geef de pop een naam en betekenisvolle kenmerken.
- Als je rechtshandig bent, gebruik je de pop linkshandig.
- Een dierenpop kun je laten rusten op je andere arm.
- Poppen kun je lief en aantrekkelijk bespelen door twee vingers in de snoet te laten bewegen.
- Bespeel poppen niet met gestrekte arm.
- Hou de mond of bek lichtjes open waardoor het lijkt alsof de pop lacht.
- Verzorg het begin en einde van een zin.
- Neem geregeld foto's.
- Zorg voor videomateriaal om jezelf te evalueren.

Meurs³⁹ geeft aan dat, als je een handpop gaat gebruiken, je eerst zelf al contact moet hebben gehad met de handpop (vriendje zijn met handpop) en de vaardigheden van de handpop eerst onder de knie moet hebben, voordat je de handpop gaat gebruiken in de klas.

De handpop is al een veelzijdig pedagogisch hulpmiddel, er gaat wel veel oefenen en denkwerk aan vooraf. Met een mensenpop kan je niet alleen praten maar ook handelingen en bewegingen uitvoeren. Bij het werken met de handpop als pedagogisch hulpmiddel gaat het bij 'techniek'⁴⁰ vooral om:

- Het vloeiend laten bewegen van het hoofd/de kop.
- Het zoeken van oogcontact.
- Het maken van grote en kleine bewegingen met zowel hoofd als mond.
- Het synchroon laten bewegen van de mond als de pop iets zegt.
- Het gebruik van de handen.
- Het zoeken naar bewegingen die emoties en gevoelens uit kunnen drukken.

³⁸ Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.

^{39,40} Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.

- Het zoeken naar handelingen en gebaren, die herkenbaar zijn voor het kind.
- Het zitten, dragen en lopen van de pop.

Techniek is gericht op het doel wat je stelt en het tot leven roepen van een herkenbaar en geloofwaardig karakter.

4.4.1 Workshop

Om de theorie in praktijk te brengen, ben ik eerst zelf veel gaan oefenen en gaan experimenteren. Ik kwam er al gauw achter dat het lastiger was, dan ik had gedacht. Daarom ben ik op zoek gegaan naar een workshop om mij hierbij te helpen. Het betreft een basisworkshop 'spelen met handpoppen'. Deze workshop was in Elst en werd gegeven door Helen Meurs; oprichter van handpop.nl.

De workshop vond plaats op 13 april jl.⁴¹ Hieronder vermeld ik een aantal dingen, die mij zijn opgevallen tijdens de workshop.

Belangrijk zijn:

- De pop moet bruine ogen hebben.
- Een handpop is als je hem koopt nog een gewone handpop. Het wordt pas een pedagogisch hulpmiddel door de input die je er zelf instopt.
- De pop blijft altijd een pop.
- Een pop heeft geen familie.
- Een pop is als je hem bespeelt meestal 5 jaar.
- Een pop heeft na het doen van een activiteit tijd en rust voor zichzelf nodig.
- Om de pop geloofwaardig over te laten komen, ben je eerlijk tegen de kinderen.
- Een pop kun je het beste bespelen als je niet nadenkt.

4.4.2 Blog

De pop is een eigen ik; het heeft een eigen willetje en wil dingen doen die anderen kinderen ook doen. Om je op een goede manier in te kunnen leven in de pop en daarbij ook de kinderen, kreeg ik van Helen Meurs en Peter Hendriks de tip om een blog te maken van je pop. Door het maken van een blog krijg je meer contact met de pop. Je gaat door de ogen van de pop kijken naar de belevingswereld van de kinderen. De activiteiten, die je gaat uitvoeren, sluiten dan beter aan op de belevingswereld van het kind. Door de tip van Helen Meurs en Peter Hendriks, ben ik aan de slag gegaan met het maken van mijn eigen blog. Het gaat over de avonturen van Sophie, beschreven vanuit de ogen van Sophie⁴². Dit doe ik om zo in de belevingswereld van de handpop te komen, waardoor ik makkelijker kan inspelen op de belevingswereld van de kinderen in mijn klas. Ik probeer de blog bij te houden door er regelmatig een nieuw avontuur op te zetten.

⁴¹ Bijlage 1 is het deelnamecertificaat van de workshop te vinden.

⁴² Internetsite: <http://sophiesleven.blogspot.nl/>

4.5 In hoeverre kan een handpop de betrokkenheid in de klas vergroten?

In deze paragraaf geef ik antwoord op de vijfde deelvraag: in hoeverre kan een handpop de betrokkenheid in de klas vergroten. Ik heb deze vraag onderzocht door het maken van een meetinstrument, deze door mijn mentor tijdens activiteiten in te laten vullen en hier mijn conclusies uit te trekken.

4.5.1 Introductie meetinstrument

Om te kijken of het werken met handpoppen effect heeft, heb ik een meetinstrument gemaakt aan de hand van 'De Leuvense Betrokkenheidschaal'⁴³.

Om een goed meetinstrument te maken heb ik eerst gekeken naar de verschillende betrokkenheidssignalen⁴⁴: concentratie, energie, complexiteit en creativiteit, mimiek en houding, persistentie, nauwkeurigheid, reactietijd, verwoording en voldoening. Aan de hand van deze betrokkenheidssignalen ben ik observatiepunten gaan maken. Deze observatiepunten moeten meetbaar en door een ander te observeren zijn. De volgende observatiepunten komen in het meetinstrument: betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen), aandacht leerlingen (kijken, luisteren), reacties van leerlingen, interactie en oogcontact. Verder heb ik als doel mijn stem en mimiek te verbeteren. Dit heb ik gedaan door ook hiervoor observatiepunten te maken die meetbaar zijn. De volgende observatiepunten staan in het meetinstrument: oogcontact, spreekhouding, stemgebruik, spreektempo, uitspraak, intonatie, lichaamstaal, uitstraling en gebruik van mimiek. Dit meetinstrument heb ik ontwikkeld om de betrokkenheid van de kinderen te bekijken tijdens het werken zonder en met handpop. Uit de geobserveerde gegevens kan ik mijn conclusies trekken. Bovenstaande geldt ook voor het observeren van mijn eigen vaardigheid.

Het meetinstrument is een scorelijst waarbij je plussen of minnen kunt scoren (bijv. betrokkenheid kinderen is aanwezig, dan zet je er een plusje neer). Met gebruik van deze lijst scoor je punten per les (twee plusjes zijn in totaal één punt). Aan het einde van de meetperiode worden de scorelijsten vergeleken om erachter te komen of een handpop de betrokkenheid van de kinderen vergroot. De blanco scorelijst is te vinden in bijlage 3.

⁴³ Laevers, F. (1993). *De Leuvense Betrokkenheidschaal voor Kleuters*. Leuven. CEGO.

⁴⁴ Toelichting zie paragraaf 2.1.1

4.5.2 Conclusies

In deze subparagraaf beschrijf ik de conclusies van de ingevulde meetinstrumenten. Eerst worden de tabellen weergegeven. Daarna worden vanuit de tabellen de conclusies puntsgewijs beschreven.

<u>Gemiddelde lessen zonder handpop</u>	
Observatiepunten	Aanwezig
Leerlingen:	
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	+
Aantal leerlingen betrokken	10
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	+
Aantal leerlingen aandachtig	9
Reacties van leerlingen	+
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+
Totale score:	2,5
Leerkracht:	
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	-
Spreektempo: Langzaam/ snel	-
Uitspraak duidelijk	+
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	-
Lichaamstaal	+
Uitstraling	-
Gebruik van de mimiek	-
Totale score:	2

<u>Gemiddelde lessen met gebruik van een handpop</u>	
Observatiepunten	Aanwezig
Leerlingen:	
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	++
Aantal leerlingen betrokken	16
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	++
Aantal leerlingen aandachtig	16
Reacties van leerlingen	+
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	++
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	++
Totale score:	4
Leerkracht:	
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	+
Spreektempo: Langzaam/ snel	++
Uitspraak duidelijk	+
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+
Lichaamstaal	+
Uitstraling	+
Gebruik van de mimiek	+
Totale score:	5

Als ik naar de resultaten van de lessen zonder handpop kijk en de gemiddelde resultaten met handpop, vallen mij een aantal dingen op:

Gebruik van handpop:

- Bij de lessen zonder handpop zijn de kinderen minder betrokken en hebben ze minder aandacht dan met een les waarbij de handpop centraal staat.
- Bij alle lessen vind er interactie plaats, maar als je de handpop gebruikt is deze interactie duidelijker aanwezig.
- Bij de lessen zonder handpop kijken de kinderen minder naar de lesgever dan wanneer de handpop een activiteit uitvoert.
- Het maken van oogcontact met de pop is niet altijd even makkelijk.
- Het werken met handpoppen zorgt voor meer betrokkenheid en aandacht van de kinderen (zonder handpop 10 kinderen betrokken en 9 kinderen hebben de aandacht. Met handpop 16 kinderen betrokken en 16 kinderen hebben de aandacht).

Persoonlijk doel:

- Verder komt het gebruik van stem en mimiek beter tot uiting als er een handpop wordt gebruikt dan zonder.
- Door het gebruik van handpoppen ga je als leerkracht ook zelf werken aan je eigen spreken, stem, lichaamshouding en mimiek.

4.6 In hoeverre vergroot het gebruik van verschillende handpoppen de betrokkenheid van de klas?

In deze paragraaf wordt beschreven of het gebruik van verschillende handpoppen de betrokkenheid van de kinderen in de klas vergroot. Dit ga ik onderzoeken door handpoppen zelf te maken, die gebruikt kunnen worden bij opruimen, emoties en didactiek. Hierbij beschrijf ik een situatie en wordt er een scorelijst ingevuld.

4.6.1 Handpoppen

In de literatuur heb ik gelezen dat, als je een voorwerp ogen geeft, het voor de kinderen al een persoontje wordt⁴⁵. Met dit in mijn achterhoofd ben ik aan de slag gegaan met het maken van mijn eigen (hand) poppen. Hieronder beschrijf ik per pop wat de naam en het doel van de pop is.

⁴⁵ Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij. (8.4 Experimenteer!)

a. Bij opruimen

Figuur 1: Mevrouw Plumeau

Mevrouw Plumeau,

Mevrouw Plumeau is gemaakt van een plumeau met pompom bolletjes erop:

*2 roze voor de ogen, op de bolletjes zijn de twee oogjes geplakt (Stuyvaert zegt: 'geef een voorwerp twee oogjes dan is het al een pop').

*1 donkerroze voor de neus.

De strikjes in het haar zijn gemaakt van lila lintjes, waarop een roosje is geplakt. Het mondje is gemaakt van 2 rode pompom bolletjes met een chenilledraad, waaraan rode kraaltjes zijn bevestigd.

In mijn groep heb ik gemerkt, dat kinderen door een stofje snel afgeleid zijn. Ik wil tijdens de verschillende lessen alle kinderen erbij houden. Door het maken van mevrouw Plumeau probeer ik dit doel te bereiken.

Mevrouw Plumeau introduceer ik door te vertellen dat zij niet van stof houdt, als ze een plukje stof ziet, moet ze dat eerst opruimen, voordat ze rustig kan gaan luisteren. Zij kan dit niet alleen en vraagt jullie haar daarbij te helpen. Mevrouw Plumeau kun je alle stoffige dingen in vertrouwen vertellen, ze zal dit aan niemand doorvertellen.

Figuur 2: Meneer Stoffer

Meneer Stoffer,

Meneer Stoffer is gemaakt van een stoffer en blik. Zijn haar is gemaakt van stukjes wol. Zijn oogjes zijn op de stoffer geplakt.

De neus van Stoffer is gemaakt van een kraal en zijn mond van een stukje touw. Zijn wangen zijn gemaakt van 2 kleine gele sterretjes.

Het blik is versierd met 6 pompom bolletjes in de kleuren roze, blauw en groen.

In mijn groep heb ik ontdekt dat steeds dezelfde kinderen meehelpen opruimen. Ik wil dat alle kinderen helpen met opruimen. Door het maken van meneer Stoffer probeer ik dit doel te bereiken.

Meneer Stoffer introduceer ik door te vertellen dat hij alle rommel van de vloer op zijn blik veegt. Daarna gooit hij alles in één keer in de prullenbak. Hij kan dit niet alleen en vraagt jullie hem daarbij te helpen. Meneer Stoffer kun je altijd om raad vragen wat wel en niet opgeveegd kan worden.

Figuur 3: Mevrouw Afwas

Mevrouw Afwas,

Mevrouw Afwas is gemaakt van een afwasborstel. De ogen zijn op de afwasborstel geplakt en gemaakt van 2 witte pompom bolletjes. De neus is gemaakt van een klein blauw kraaltje. De mond is gemaakt van een stukje zwart touw.

In mijn groep heb ik gemerkt dat de kinderen nog niet zoveel weten van hygiëne. Een pop kan hierbij helpen. Volgens Helen Meurs neemt een kind sneller iets aan van een pop dan van een leerkracht. Ik wil dat alle kinderen weten dat het belangrijk is om spullen af te wassen (kwasten, bekers etc.). Door het maken van mevrouw Afwas probeer ik dit doel te bereiken.

Mevrouw Afwas introduceer ik door te vertellen dat zij het niet prettig vindt als er heel veel afwas op het aanrecht staat. Dan komt mevrouw Afwas in actie en zorgt ervoor dat alles, wat er op het aanrecht staat en vies is, wordt schoongemaakt. Dit kan van alles zijn van verfkwasten tot bekertje. Mevrouw Afwas laat kinderen zien waarom je spullen moet afwassen. In de kring introduceert ze vieze dingen. Elke dag wordt er gekeken wat er gebeurt, als je deze dingen niet afwast en dus vies laat. Je kunt hierbij denken aan het ontstaan van schimmels in de bekers, maar ook aan een harde kwast, die niet meer te gebruiken is, door het opdrogen van de verf. Mevrouw Afwas kan dit niet alleen kunnen jullie haar hierbij helpen?

Figuur 4: Meneer Trekker

Meneer Trekker,

Meneer Trekker is gemaakt van een trekker. Op de trekker zijn twee oogjes bevestigd. De neus is een knoop die er is opgeplakt. De mond is gemaakt van een stukje rood touw.

In mijn groep heb ik ontdekt dat steeds dezelfde kinderen mij willen helpen met schoonmaken. Ik wil dat alle kinderen in aanraking komen met verschillende schoonmaakmaterialen. Door het maken van meneer Trekker probeer ik dit doel te bereiken.

Meneer Trekker introduceer ik door te vertellen dat hij in actie komt als er een raam, schoolbord of wastafel droog getrokken moet worden. Meneer Trekker laat zien hoe sterk hij is en hoe goed hij het water kan wegduwen. Ook wil Trekker samen met de kinderen wel eens proefjes doen over hoe een trekker werkt en wat er met het water gebeurt als Trekker langskomt. Dit doet hij tussen de werklessen door of tijdens een kringactiviteit.

b. Bij emoties

Figuur 5: Meneer Snotter

Meneer Snotter,

Meneer Snotter is gemaakt van een zakdoek. In deze zakdoek is in elke hoek een knoop gelegd. De oogjes zijn op de zakdoek geplakt. De neus is een knoop, die op de zakdoek is geplakt. De mond is gemaakt van een stukje rood touw.

In mijn groep heb ik gemerkt dat niet alle kinderen met hun emoties om kunnen gaan. Ik wil dat de kinderen leren hun emoties te uiten. De kinderen hoeven zich hier niet voor te schamen dit mag gewoon. Door het maken van meneer Snotter probeer ik dit doel te bereiken.

Meneer Snotter introduceer ik door te vertellen dat hij bijna altijd verdrietig is en als jij ook verdrietig bent kun je met meneer Snotter praten en samen met hem snotteren. Meneer Snotter helpt jou om weer vrolijk te worden. Jij kunt Meneer Snotter ook helpen om weer blij te worden.

c. Bij rekenactiviteiten

Figuur 6: Meneer Bolletje

Meneer Bolletje,

Meneer Bolletje is gemaakt van een sok. De oogjes, gemaakt van twee paar knoopjes, en de neusgaten, gemaakt van twee knoopjes, zijn erop vastgenaaid. De mond van meneer Bolletje is gemaakt door de sok in te knippen en er een stukje stof aan vast te naaien. Verder is meneer Bolletje versierd met pompom bolletjes en gekleurde veertjes.

Tijdens de verschillende rekenlessen heb ik gemerkt dat de kinderen het lastig vinden om hun aandacht bij de les te houden. De les is dan te talig i.p.v. dat het visueel gemaakt wordt. Ik wil dat alle kinderen tijdens de les minder afdwalen. Door het maken van meneer Bolletje probeer ik dit doel te bereiken.

Meneer Bolletje introduceer ik door te vertellen dat hij gefascineerd is in bolletjes en cirkels. Als hij deze tegenkomt wordt hij helemaal vrolijk. Hij weet alles van bolletjes en cirkels en ziet ook overal bolletjes en cirkels in. De kinderen moeten meneer Bolletje een beetje helpen, omdat niet alles wat je in de wereld ziet een bolletje/ cirkel is. Dit mogen de kinderen op een vriendelijke manier duidelijk maken, dat waardeert meneer Bolletje.

4.6.2 Conclusies

In deze subparagraaf beschrijf ik de situaties (opruimen, emoties en rekenactiviteit) waarin ik het meetinstrument heb laten invullen. Vanuit deze meetinstrumenten haal ik de conclusies.

Situaties:

Opruimen

Situatie:

Er spelen twee kinderen in de zandtafel in de klas. De kinderen zijn heel fanatiek een grot aan het bouwen/ graven in de zandtafel. Ze hebben niet door dat er zand uit de zandtafel valt. Ik als leerkracht ziet het gebeuren en vraagt aan de kinderen of ze het even willen op vegen met de stoffer en blik. De kinderen kijken mij aan en kijken daarna naar de stoffer en blik. Ik ga verder waar ik mee bezig was en zie later dat de kinderen het nog niet hebben opgeruimd. Ik vraag het nog een keer. De kinderen ruimen het zand met tegen zin op.

Een paar weken later introduceer ik meneer Stoffer in de kring. Ik vertel dat het mijn vriendje is. Hij wil er graag voor zorgen dat de klas netjes blijft. De kinderen moeten hem hierbij helpen. Twee kinderen gaan tijdens het werken in de zandtafel spelen. Ze zijn fanatiek aan het spelen in de zandtafel. Er gaat zand over de rand van de zandtafel. Ik als leerkracht vraag aan de kinderen of ze met behulp van meneer Stoffer het zand even willen opvegen. De kinderen pakken meneer Stoffer en vragen of hij even wil helpen met het opvegen van het zand. Meneer Stoffer vindt dit goed en helpt de kinderen met het opruimen van het zand.

Uiten van emoties

Situatie:

Tijdens het buitenspelen valt er een kind tijdens het voetballen. Hij schreeuwt het uit. Ik als leerkracht loopt naar hem toe en troost hem. Ik neem hem even op schoot en samen kijken we waar hij pijn heeft. Uiteindelijk vraag ik aan het kind of er een kusje op moet, dat moest. Ik geef een kusje op de zere plek en het kind gaat snikkend verder spelen.

Een paar weken later tijdens het buitenspelen valt er een leerling tijdens het rennen. Meneer Snotter had ik al mee naar buiten genomen. Hij was nog niet geïntroduceerd. Ik loop naar het kind toe dat gevallen was en spreek het kind aan met gebruik van meneer Snotter. Door de tranen van het kind kwam er al een glimlach en zag je dat het gauw over was. Na het buitenspelen heb ik het kind gevraagd wie hij ontmoet had tijdens het buiten spelen. Het kind vertelde over meneer Snotter. Ik heb meneer Snotter erbij gehaald en hem aan de rest van de klas laten zien. In die week en de weken erna werd meneer Snotter ook vaak uit het kind zelf gepakt als hij/zij verdrietig was. Dan vrolijkte hij zichzelf met gebruik van meneer Snotter op.

Rekenactiviteit

Situatie:

Dinsdagmiddag stond er een rekenkring op de planning. Ik wilde graag dat de kinderen alles waarin een cirkel zat gingen opzoeken en dit op de kring tafel neerleggen. Daarna gingen we hier over praten. Ik merkte na het bespreken van twee dingen dat de aandacht afzwakte. Ik probeerde de mooiste, duidelijkste dingen nog te bespreken met de kinderen. Daarna had ik met de kinderen nog besproken wat ze nu eigenlijk geleerd hadden. Het antwoord was, dat er in elk voorwerp dat op tafel lag een cirkel zat.

Een paar weken later ging ik dezelfde les nog een keer doen maar dan met gebruik van meneer Bolletje. Meneer Bolletje had zich eerst voorgesteld. Hij vertelde de kinderen wat zijn interesse was. Hij zag in elk voorwerp een bolletje/ cirkel. Hij vroeg de kinderen of ze hem uit konden leggen wat het verschil was in de verschillende vormen. Kinderen gingen enthousiast aan het zoeken naar verschillende voorwerpen en legden om de beurt meneer Bolletje uit wat het verschil was tussen een cirkel en een vierkant. Aan het einde van de les had meneer Bolletje alles nog even samengevat. Hij vertelde de kinderen, dat hij het fijn vond, dat de kinderen hem hadden verteld, wat het verschil was. Ik merkte tijdens deze les dat de kinderen enthousiast/ behulpzaam waren om meneer Bolletje te helpen, hierdoor waren de kinderen langer geconcentreerd en hierdoor ook meer betrokken bij de les.

<u>Werken zonder handpop</u>	
Observatiepunten	Aanwezig
Leerlingen:	
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	+
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	+
Reacties van leerlingen	+
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+/-
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+/-
Totale score:	2
Leerkracht:	
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+/-
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+/-
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	+/-
Spreektempo: Langzaam/ snel	+/-
Uitspraak duidelijk	+
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+/-
Lichaamstaal	+
Uitstraling	+
Gebruik van de mimiek	+/-
Totale score:	3

<u>Werken met handpop</u>	
Observatiepunten	Aanwezig
Leerlingen:	
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	++
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	++
Reacties van leerlingen	++
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+
Totale score:	4
Leerkracht:	
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	+
Spreektempo: Langzaam/ snel	+
Uitspraak duidelijk	++
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+
Lichaamstaal	++
Uitstraling	++
Gebruik van de mimiek	+
Totale score:	6

Als ik naar de situaties kijk en de resultaten vanuit de meetinstrumenten vergelijk vallen mij een aantal dingen op:

Gebruik van handpop:

- Het gebruik van handpoppen zorgt voor reacties bij de kinderen.
- Het gebruik van handpoppen zorgt voor meer betrokkenheid en aandacht van de kinderen.
- Het gebruik van handpoppen zorgt voor meer interactie. Interactie tussen handpop en kind.
- Het gebruik van handpoppen zorgt voor meer oogcontact tussen kind en de handpop.

Algemene conclusie:

Ik heb tijdens de situaties gemerkt dat de kinderen tijdens het gebruik van handpoppen veel actiever bezig zijn. Kinderen reageren op de handpop, pakken de handpop spontaan. Hierdoor ontstaat er een gesprek tussen handpop en kind. Als de kinderen een gesprek voeren zie je, dat de kinderen oogcontact zoeken met de handpop. Hierdoor zijn de kinderen meer betrokken en aandachtiger bezig met het opruimen, het uiten van hun emoties en tijdens een rekenactiviteit. Als ik de meetinstrumenten bekijk en vergelijk komt hier duidelijk naar voren dat de kinderen met gebruik van een handpop meer en spontaner reacties geven. Kinderen zijn meer betrokken bij de situaties. De interactie tussen de handpop en het kind ontstaat spontaan, waarbij duidelijk oogcontact wordt gemaakt.

4.7 In hoeverre kan ik mijn stem en mimiek met gebruik van handpoppen verbeteren?

In deze paragraaf laat ik zien in hoeverre mijn stem en mimiek verbeterd is. De lessen, die ik gegeven heb om mijn stem en mimiek te verbeteren, zijn te vinden in bijlage 2. De lessen zijn gemaakt in een lesopzet en geëvalueerd. Verder is ook gekeken naar de betrokkenheid van de kinderen tijdens deze les. Deze zijn aan de hand van 'De Leuvense Betrokkenheidschaal' ingeschaald.

Hoofdstuk 5: Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de conclusies van het onderzoek beschreven. Vanuit de onderzoeksvragen geef ik aanbevelingen. Verder wordt er nog iets verteld over wat ik in een vervolgonderzoek wil gaan doen. Tot slot staat in dit hoofdstuk mijn eindevaluatie en mijn logboek.

5.1 Algehele conclusie

In deze paragraaf worden er conclusies gegeven op de gestelde probleemstelling, mijn persoonlijk belang en hypothese.

Probleemstelling:

Ik onderzoek het gebruik van (hand) poppen bij kleuters, omdat ik wil weten of het gebruik hiervan de betrokkenheid van de kinderen in de klas verbetert.

Persoonlijk belang:

Ik heb moeite met het gebruik van mijn stem en mijn mimiek. Ik ben gefascineerd door handpoppen en wil door het inzetten van de handpop in mijn lessen vaardiger worden in het gebruik van mijn stem en mimiek. Daarnaast wil ik de handpop op een pedagogische/ didactische manier inzetten.

Voorafgestelde hypothese:

Ik verwacht dat, door het gebruik van handpoppen, de betrokkenheid van de kinderen vergroot wordt en dat de kinderen zich makkelijker durven te uiten. Het kind ziet de handpop als een veilig en vertrouwd vriendje waar hij⁴⁶/ zij alles mee wilt delen. Hierdoor zal, wanneer de handpoppen in de les/activiteit centraal staan, het kind meer betrokken zijn bij de les.

Door de grote betrokkenheid zal het geleerde langer blijven hangen en worden de vaardigheden visueel gemaakt, waardoor het kind beter, makkelijker en sneller leert.

Ik verwacht, dat de verschillen tussen de activiteiten met en zonder handpoppen duidelijk te zien zullen zijn.

⁴⁶ Overal waar hij staat kan ook zij gelezen worden.

Conclusie op probleemstelling

Door met deze onderzoeksvraag bezig te zijn geweest, ben ik erachter gekomen dat de betrokkenheid van de kinderen in de klas sterk verbeterd is. Door handpoppen te gebruiken zijn de kinderen direct gemotiveerd en zijn langer geconcentreerd. Ze willen graag weer wat nieuws leren en houden de nieuwe informatie vast.

In mijn groep heb ik gezien dat, door het inzetten van handpoppen, tijdens kringgesprekken, veel meer interactie was, waardoor kinderen actiever mee deden. De kinderen gingen uit zichzelf meer praten met de pop en vragen stellen aan de pop. Hierdoor durfden ze ook meer hun eigen emoties te uiten. Verder heb ik gemerkt tijdens het inzetten van de handpop, dat de kinderen minder snel afgeleid waren. De meeste kinderen konden hun aandacht en concentratie tot het einde van de activiteit erbij houden. Verder waren er ook kinderen, die aan mij vroegen, of Sophie (handpop) met hen mocht spelen. Ik heb de kinderen toen gezegd dat ze het aan Sophie zelf moesten vragen. Meestal werd de handpop dan gepakt en werd er vol trots gezegd dat Sophie met hen wilde spelen/praten. Hieruit blijkt dat Sophie al gezien werd als een klasgenootje.

Ik ben dan ook van mening, door de gelezen literatuur én de resultaten van dit onderzoek, dat handpoppen in het kleuteronderwijs onmisbaar zijn.

Conclusie op persoonlijk belang:

Door het inzetten van handpoppen ben ik me bewuster gaan bezighouden met mijn stem en mimiek. Ik heb veel geoefend (thuis bij het voorbereiden van een activiteit en tijdens het uitvoeren van de activiteit). Bij het bespelen van de handpop merk ik dat de mimiek in mijn gezicht automatisch meegaat. Bijv. tijdens het uitvoeren van een activiteit en Sophie doet verbaasd merk ik aan mijn gezicht dat ik ook verbaasd ga kijken. Dit is ook terug te zien in de filmopnames.

Conclusie op hypothese

Vanuit het uitgevoerde onderzoek kan ik concluderen dat ik mijn voorafgestelde hypothese heb behaald. In de meetinstrumenten wordt duidelijk weergegeven dat de betrokkenheid met het gebruik van handpoppen wordt vergroot. Door de betrokkenheid die vergroot wordt zijn kinderen aandachtiger en actiever. Hierdoor reageren ze spontaner en vindt er interactie plaats.

5.2 Aanbevelingen

In deze paragraaf staan de aanbevelingen beschreven als je met handpoppen in het kleuteronderwijs wilt gaan werken.

Aanbevelingen die ik mee wil geven aan iedereen die met handpoppen wil gaan werken:

- Zoek een handpop uit waarbij je direct een klik hebt (bij voorkeur een grote menspop).
- Leer je handpop kennen door ermee te oefenen hiermee ontwikkelt zich het karakter en de stem van de handpop.
- Als je wilt weten of je goed oogcontact heb met het publiek kun je oefenen in de spiegel of jezelf laten opnemen.
- Als je het moeilijk vindt om je in te leven in de belevingswereld van een kind, maak een blog aan en schrijf vanuit de handpop.
- Als je er klaar voor bent om de handpop te introduceren aan de klas doe je dit op de goede manier.
- Zorg ervoor dat je een plekje hebt waar je de handpop weer opbergt denk hierbij aan kast, kist of koffer.
- Begin rustig aan, neem de tijd.
- Als leerkracht bepaal je zelf wanneer en hoe vaak je de handpop tot leven brengt.
- Je moet in je achterhoofd houden met welk doel je de handpop inzet.
- Laat de handpop de kinderen vertellen wat hij wel en niet leuk vindt.
- Wees eerlijk tegen de kinderen, dit komt geloofwaardiger over. Bijv. tandenpoetsen zonder tanden, pop kan dan zeggen dat ze alsof doet omdat ze het de kinderen wil leren (denk hierbij aan de kleinste dingen zoals eten (geen gat achter in de mond), vallen (geen bloed maar gat in stof en vulling eruit)).
- Neem de tijd om de pop tot een veilig en vertrouwd vriendje/ vriendinnetje van de klas te maken.
- Als de handpop een veilig en vertrouwd vriendje is geworden naar een aantal weken kun je de pop een beetje loslaten en aan de kinderen meegeven (tijdens werkles, logeren), maar houd in je achterhoofd dat jezelf bepaald wanneer.

5.3 Vervolgonderzoek

In deze paragraaf staat beschreven welk vervolgonderzoek ik nog wil gaan doen. Dit is een onderwerp waar ik tijdens het uitvoeren van dit onderzoek achter ben gekomen en meer van wil weten.

In de literatuur heb ik gelezen dat handpoppen zorgen voor een veilige en vertrouwde omgeving in de klas. Deze veilige en vertrouwde omgeving zorgt voor een goed sociaal klimaat/ pedagogisch klimaat in de klas. In mijn vervolgonderzoek wil ik mij hier op richten.

Ik wil dan graag weten hoe ik met gebruik van handpoppen een veilige en vertrouwde omgeving kan creëren.

Verder heb ik in de literatuur gelezen dat je handpoppen kunt inzetten in de gehele basisschool.

Ik wil dan graag weten hoe ik handpoppen in de hele basisschool kan gaan gebruiken

5.4 Eindevaluatie actieonderzoek

In deze paragraaf beschrijf ik de evaluatie van het actieonderzoek. Dit doe ik aan de hand van vragen uit het boek 'ontwikkeling door onderzoek'.

Wat heb ik gedaan?

Ik heb een onderzoek uitgevoerd om erachter te komen of je door het gebruik van handpoppen de betrokkenheid van de kinderen kunt vergroten.

Hoe heb ik het aangepakt? Heb ik het plan uitgevoerd? Op welke onderdelen wel, op welke onderdelen niet en waarom (niet)?

Ik heb samen met mijn begeleider (Patruschka) een plan bedacht om dit onderzoek uit te voeren. Het plan wat er bedacht is heb ik uitgevoerd zoals we het hadden besproken, omdat ik met dit onderzoek al meer dan een half jaar bezig ben en nu uiteindelijk met hulp van mijn begeleider tot een goed eindresultaat kan komen. We hebben eerst een opzet gemaakt voor het onderzoek. Deze opzet heb ik uitgewerkt in een onderzoeksverslag. Dit onderzoeksverslag moest 11 juli ingeleverd worden. 11 juli heb ik het verslag met aanpassingen teruggekregen. Ik mocht het onderzoek in de vakantie nog een keer inleveren zodat we voor 19 augustus een goed onderzoek hebben die doorgestuurd kan worden naar de tweede beoordelaar.

Wat heeft het opgeleverd? Heeft het handelen het beoogde effect gehad?

Door het onderzoek weet ik nu zeker, dat je bij het gebruik van handpoppen in de klas de betrokkenheid van de kinderen vergroot. De lessen worden uitdagender. De kinderen kijken en luisteren beter. Hierdoor kunnen ze hun aandacht langer vasthouden.

Het handelen, voor de opbrengst van het onderzoek, heeft zeker effect gehad. De kinderen gingen mij zelf vragen om een handpop. Dit gebeurde als ik een les gaf zonder gebruik van een handpop. Hierdoor merkte ik wel dat de kinderen het fijn vonden dat de handpop aanwezig was. Verder heb ik gemerkt dat de informatie die ik gaf met de handpop beter bleef hangen dan zonder.

Wat was het effect op de leerlingen? Wat was het effect op mijzelf?

Het effect op de kinderen was dat ze door het gebruik van de handpop veel actiever waren in de lessen, de informatie beter bleef hangen en dat de kinderen geconcentreerder/ betrokken waren bij de les. Hieruit blijkt dat zonder handpop de betrokkenheid tijdens de les sneller afneemt, waardoor hetgene wat wordt aangeboden minder wordt opgenomen.

Het effect op mezelf is, dat ik handpoppen veel vaker in mijn lessen/ klas ga gebruiken. In mijn verdere loopbaan wil ik deze centraal stellen in mijn eigen klas, zodat ieder kind een gelijkwaardig vriendje kan krijgen, waar ze alles mee kunnen delen.

Heb ik antwoord gekregen op de oorspronkelijke onderzoeksvraag? Wat heb ik geleerd ten aanzien van het onderwerp? Wat heb ik geleerd over mijn manier van het werken met dit actieonderzoek?

Ik heb antwoord gekregen op mijn onderzoeksvraag. Ik heb ontdekt, dat handpoppen een mooie, onmisbare bijdrage zijn in het onderwijs. Tijdens het lezen van de literatuur ben ik erachter gekomen dat je een handpop in de hele basisschool kunt gebruiken (tijdens dit onderzoek heb ik de focus gelegd op het kleuteronderwijs). Het gebruik bij de kleuters is het makkelijkst, omdat de kinderen nog niet de werkelijkheid en realiteit kunnen scheiden.

Ik heb geleerd dat als je een onderzoek gaat doen, je een goed plan moet hebben en duidelijk moet weten, hoe je het wilt gaan doen. Het is nog niet zo makkelijk als ik dacht. In een onderzoek moeten een aantal dingen, waar je rekening mee moet houden bij het verwerken van de informatie (bijv. een meetinstrument). Dit was eigenlijk best lastig. Door het boek 'ontwikkeling door onderzoek' erbij te gebruiken heb ik handvatten gekregen om hier mee aan de slag te gaan.

Wat vond ik moeilijk? Wat lukte goed?

Ik vond het lastig om de gegevens die ik verzameld had allemaal op de juiste manier te verwerken in het onderzoek.

Het uitvoeren van de praktijk onderdelen lukte goed, dit vond ik leuk en fijn om te doen.

Wat leer ik van omgaan met praktijkproblemen?

Ik heb leren omgaan met tegenslagen. Verschillende keren kreeg ik het verslag terug en moest ik het weer aanpassen. Even had ik het er moeilijk mee, maar de dag erna ging ik gewoon weer door. Verder heb ik geleerd om voor mezelf op te komen, dit heb ik gedaan door te bellen, mailen en gesprekken aan te vragen. Door te vragen wat er veranderd moet worden, kan ik komen tot een goed resultaat.

Wat zijn mogelijke oorzaken van succes en mislukking?

Doordat ik best onzeker ben over mijzelf, vind ik het fijn om bevestiging te krijgen dat ik het goed doe. Maar als ik elke keer weer te horen krijg dat het niet goed is, valt dit erg tegen. Hierdoor weet je op den duur niet meer wat er veranderd moet worden en hoe je het beste verder kunt.

Uiteindelijk ben ik nu wel tot een mooi eindresultaat gekomen waar ik eigenlijk best trots op ben.

Kan ik de opbrengsten ook gebruiken voor andere situaties (uitzaaien)?

De opbrengsten die ik met het onderzoek heb bereikt kunnen ook bij andere vakgebieden in het onderwijs gebruikt worden met bijvoorbeeld intermediairs i.p.v. handpoppen. Hier wil ik me nog verder in gaan verdiepen.

Wat ik ook geleerd heb en goed kan gebruiken bij een volgend onderzoek is dat ik tussentijds eerder moet vragen of ik op de goede weg ben. Hierdoor voorkom ik hopelijk teleurstellingen.

Wat zijn verdere stappen (acties) in functie van het doel?

In mijn verdere loopbaan ga ik verder met het gebruiken van handpoppen. Misschien dat ik ook wel intermediairs ga gebruiken bij de verschillende vakken. Hier moet ik mezelf nog meer in gaan verdiepen. Handpoppen komen in ieder geval centraal te staan in mijn onderwijs.

5.5 Logboek

Tijdens het schrijven van dit onderzoek heb ik een logboek bijgehouden. In dit logboek staat de urenverantwoording van dit onderzoek.

Deze urenverantwoording is te vinden in bijlage 5.

Literatuurlijst

Boeken:

- Boullaert, G. (2010). *Pop en Spel*. Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.
- Kallenberg, T e.a. (2007). *Ontwikkeling door onderzoek*. Utrecht/Zutphen. ThiemeMeulenhoff
- Laevers, F. (1993). *De Leuvense Betrokkenheidschaal voor Kleuters*. Leuven. CEGO.
- Meurs, H. (2004). *De handpop als pedagogisch hulpmiddel: voor ieder kind een vriendje*. Elst (gld). Wonderbaarlijke Spiegels.
- Möller, O. (2009). *Spelen met grote handpoppen*. Waasmunster. Abimo Uitgeverij.
- Oers van, B. (n.b.), *Een onderwijspedagogische benadering*. Vrije Universiteit Amsterdam. Afdeling Onderwijspedagogiek & Opvoedingsfilosofie.
- Slenders, R. Roosmalen-Noppen, M. van, Groot-Ketelaars, E. (juni 2012). *Spelend rekenen met peuters en kleuters*. Drunen. Delubas.
- Stuyvaert, H. (2010). *De magische kracht van poppen*, Sint-Niklaas. Abimo Uitgeverij.

Artikelen:

- Galema-Koolen, Hanneke. (2008). Kleuters in de basisschool (hoe kleuters leren). *De wereld van het jonge kind* 35 (5) 135-138.
- Meurs, Helen. (2005). De pop als communicatiemiddel. *Praxis Bulletin* 22 (10) 8-12.
- Meurs, Helen:
 - o Meurs, H. (n.b.). *Het belang van poppenspel voor het kind*. Geraadpleegd op 21 maart 2013 via http://www.handpop.nl/belang_van_poppenspel.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Spelvormen binnen het poppenspel*. Geraadpleegd op 21 maart 2013 via http://www.handpop.nl/spelvormen_binnen_het_poppenspel.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Hanteren van een pop*. Geraadpleegd op 21 maart 2013 via http://www.handpop.nl/hanteren_van_de_pop.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Poppen in de klas*. Geraadpleegd op 21 maart 2013 via http://www.handpop.nl/poppen_in_de_klas.pdf.
 - o Meurs, H. (n.b.). *Sociaal emotionele ontwikkeling en poppen: Expressie en spel; pilaren voor de sociaal-emotionele ontwikkeling*. Geraadpleegd op 21 maart 2013 via http://www.handpop.nl/expressie_en_spel1.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Sociaal emotionele ontwikkeling en poppen: Expressie d.m.v. handpoppen*. Geraadpleegd op 22 maart 2013 via http://www.handpop.nl/expressie_dmv_poppen.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *De pop als sociaal-emotioneel onderwijsondersteunend middel*. Geraadpleegd op 22 maart 2013 via http://www.handpop.nl/seo_en_poppen.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Handpoppen gebruiken t.b.v. sociale vaardigheden*. Geraadpleegd op 22 maart 2013 via http://www.handpop.nl/handpoppen_gebruiken_tbv_sociale_vaardigheden.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Boeken en materialen t.b.v. de sociaal-emotionele ontwikkeling*. Geraadpleegd op 22 maart 2013 via http://www.handpop.nl/materialenlijst_seo_ok.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Pop-en-Taal*. Geraadpleegd op 22 maart 2013 via http://www.handpop.nl/pop_en_taal.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Pop-en-Kring*. Geraadpleegd op 24 maart 2013 via http://www.handpop.nl/pop_en_kring.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Pop-en-Spel*. Geraadpleegd op 24 maart 2013 via http://www.handpop.nl/pop_en_spel.pdf
 - o Meurs, H. (n.b.). *Pop-en-Natuur*. Geraadpleegd op 24 maart 2013 via http://www.handpop.nl/pop_en_natuur.pdf

- Meurs, H. (n.b.). *Pop-en-Verkeer*. Geraadpleegd op 24 maart 2013 via http://www.handpop.nl/pop_en_verkeer.pdf
- Meurs, H. (sept. 2000). *Werken met poppen in de dagelijkse praktijk van de kleuterklas*. Geraadpleegd op 24 maart 2013 via <http://www.handpop.nl/menskind1.pdf>
- Meurs, H. (nov 2000.). *Het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling door middel van poppen*. Geraadpleegd op 27 maart 2013 via <http://www.handpop.nl/menskind2.pdf>
- Meurs, H. (jan 2001.). *Het bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling door middel van poppen II*. Geraadpleegd op 27 maart 2013 via <http://www.handpop.nl/menskind3.pdf>
- Meurs, H. (n.b.). *De pedagogische handpop*. Geraadpleegd op 27 maart 2013 via www.wonderbaarlijkespiegels.nl
- Meurs, H. (n.b.). *Werken met handpoppen in de onderwijsleersituatie*. Geraadpleegd op 27 maart 2013 via <http://www.handpop.nl/toepassingsgebieden/onderwijs.htm#UadUwEA9OSo>
- TekstschrijverT. (13 okt. 2011). *Het gebruik van een handpop toepassen in het basisonderwijs*, Geraadpleegd op 22 maart via <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/84630-het-gebruik-van-een-handpop-toepassen-in-het-basisonderwijs.html>
- TekstschrijverT. (15 okt. 2011). *Handpoppen gebruiken wanneer je werkt met jonge kinderen*. Geraadpleegd op 24 maart 2013 via www.grabbits.nl/artikel/handpoppen_gebruiken_wanneer_je_werkt_met_jonge_kinderen

Dvd:

- Meurs, H. (2012). *JaNee babbelt....hoe een handpop een pedagogisch hulpmiddel wordt*. Elst (Gld). Wonderbaarlijke Spiegels (handpop.nl).

Internet:

- Engelsman, S. (2006). *Betrokkenheid in een driehoeksrelatie*. Geraadpleegd op 6 juli 2013 via http://essay.utwente.nl/531/1/scriptie_Engelsman.pdf
- Groeneveld, M. (n.b.) *Doel van betrokkenheid*. Geraadpleegd op 6 juli 2013 via http://www.altrecht.nl/Externebestanden/Overigen/clientenraad/Theoretisch_kader_Blik_op_he_%20behandelplan.pdf
- Groot de, S. (juni 2012). *Onderbouwd (drie stappen leren)*. Geraadpleegd op 19 mei 2013 via <http://content.heutink.nl/brochures/2012/po/OnderbouwdJuni.pdf>
- Nederlandse Jenaplanvereniging. (2010). *Jenaplanonderwijs*. Geraadpleegd op 7 juni via <http://www.anababa.nl/school/basisschool/kiezen/schooltypen/jenaplan>
- Pameijer, N, Beukering, T, Lange de, S. *Handelingsgericht werken*. Geraadpleegd op 19 mei 2013 via <http://www.wij-leren.nl/hgw-handelingsgericht-werken.php>
- Reynaarde *Talentontwikkeling*. (n.b.). *Betrokkenheid*. Geraadpleegd op 6 juli 2013 via <http://www.reynaarde.nl/talentontwikkeling/betrokkenheid.html>
- Rosie86. (2010). *Betrokkenheid*. Geraadpleegd op 7 juli 2013 via <http://educatie-en-school.infonu.nl/diversen/64747-de-4-bs-binnen-het-ontwikkelingsgericht-onderwijs.html>
- Wikipedia.(21 mei 2013). *Didactiek*. Geraadpleegd op 19 mei 2013 via <http://nl.wikipedia.org/wiki/Didactiek>

Bijlagen

Bijlage 1: Deelnamecertificaat workshop

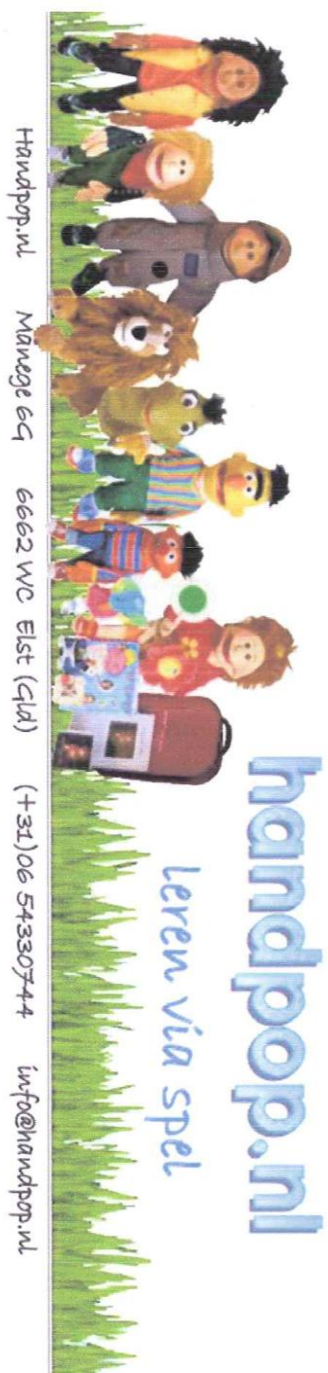
Bijlage 2: Lessen en activiteiten

Bijlage 3: Blanco scorelijst

Bijlage 4: Meetinstrumenten

Bijlage 5: Logboek

Bijlage 6: Dvd van de gegeven lessen

Handpop.nl

Manege 61

6662 WC Elst (GLD)

(+31)06 54330744

info@handpop.nl

Maike Hoezen

Heeft deelgenomen aan
onze basisworkshop:

“Spelen met handpoppen”

13 april 2013

Helen Meurs, workshopleider Wonderbaarlijke Spiegels

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'Helen Meurs'.

Bijlage 2:

Lessen

Hieronder zijn de lessen beschreven die ik heb geven. Deze onderstaande lessen zijn gefilmd (DVD in bijlage 5). Deze lessen zijn geëvalueerd aan de hand van een STARR- reflectie.

Handpop 'Sophie': poetsles

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Poetsles aan de hand van Sophie
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben de kinderen geleerd in welke volgorde de kinderen hun tanden moeten/kunnen poetsen.
Inleiding:	Gesprekje met de kinderen waarom tandenpoetsen belangrijk is.
Kern:	Sophie laat zien hoe je tanden moet poetsen.
Afsluiting:	Sophie gaat samen met de kinderen tandenpoetsen.
Evaluatie:	Doordat Sophie geen tanden heeft is het lastig en niet erg realistisch. Als handpop had Sophie moeten zeggen dat we doen alsof, omdat er geoefend moet worden. Verder is het belangrijk dat de kinderen tijdens de les hun vinger op steken en één voor één praten. Tijdens het samen tandenpoetsen hebben de kinderen netjes meegedaan. Het was een leerzame les voor mezelf door het hanteren van de handpop en te ontdekken wat de handpop allemaal kan zeggen. Verder hebben de kinderen een leerzame les gehad over het tandenpoetsen.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Reflectie direct na de les

Situatie	Afgelopen dinsdag 9 april heb ik een poetsles gegeven aan de hand van mijn handpop Sophie. Mijn doel was om de kinderen bewust te laten worden hoe tanden gepoetst moeten worden en waarom dit zo belangrijk is. Sophie ging eerst een gesprek voeren met de kinderen over tandenpoetsen en waarom het zo belangrijk is. Verder heeft Sophie het tandenpoetsen eerst zelf voorgedaan en daarna samen met de kinderen.
Taak	De taak was om de kinderen poetsles te geven en bewust te maken dat tandenpoetsen belangrijk is.
Actie	De actie die ik gedaan heb om aan mijn eigen vaardigheid te werken met de handpop, is om mijn les te filmen en daarna te bekijken en te evalueren.
Resultaat	De kinderen weten aan het einde van de les precies hoe ze tanden moeten poetsen. De les is opgenomen en deze heb ik vandaag bekeken. Hieruit kwam vooral naar voren, dat het rustiger kan zijn in de klas. Met gebruik van Sophie kan ik duidelijk maken, dat als er door elkaar gepraat wordt, je elkaar niet kunt verstaan. Verder is het belangrijk om oogcontact te maken door de pop mee te draaien naar het kind. Verder is het mij opgevallen, dat ik niet eerlijk ben geweest tegen de kinderen. Hiermee bedoel ik, dat de handpop geen tanden heeft en ik wel heb gezegd dat Sophie ze heeft, maar dat je ze niet kunt zien.
Reflectie	De volgende keer wil ik de kinderen eerlijk vertellen dat Sophie een pop is, dus nep en dat we net doen alsof. Verder wil ik het oogcontact met de kinderen verbeteren door met de pop mee te draaien. Ook wil ik in de groep meer rust door de pop duidelijk te laten vertellen, dat zij het vervelend vindt, als er door elkaar wordt gepraat.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - Dat de kinderen door elkaar praten, de pop kan de volgende keer zeggen dat zij dit niet prettig vindt en wil dat er vingers op worden gestoken. - De pop is nep en heeft geen tanden, de pop kan de volgende keer aangeven dat ze net doet als of en dat het klopt dat ze nep is. Als de hand van de juf eruit gehaald wordt, leeft de pop niet meer. - De les gestructureerder geven, kinderen vooraf duidelijk maken wat er allemaal gaat gebeuren. - De pop laten aangeven wat zij wel en niet prettig vindt, hierdoor kun je de rust in de groep weer terug brengen.
Reflectie	Door meerdere keren kritische naar jezelf te kijken, zie je dingen, die je, als je de eerste keer de video bekijkt, niet ziet. Het is wel raar om jezelf terug te zien, omdat je niet gewend bent je eigen gedrag/activiteit/ les te beoordelen.

Handpop 'Sophie': Omkleden in Koninginnedag kleding

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Koninginnedagkleding
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen verschillende kledingstukken benoemen en weten ze waar dit kledingstuk hoort.
Inleiding:	Sophie geeft aan dat ze met Koninginnedag mooi gekleed naar het Koninginnefeest wil gaan. Ze vraagt de kinderen haar te helpen.
Kern:	Sophie laat zien welke kleding en materialen ze allemaal mee heeft genomen. Eén voor één worden deze uit de tas gehaald.
Afsluiting:	Sophie laat zich door de kinderen aankleden. Ze bekijkt zichzelf. Ze geeft de kinderen een compliment, dat ze er mooi uitziet en dat ze zo wel Koninginnedag wil gaan vieren.
Evaluatie:	Het was een activiteit waar de kinderen zeer betrokken bij waren. Ik merkte dat de concentratie van de kinderen verslaptte, doordat er te veel spullen in de tas zaten. De activiteit duurde te lang. Aan het einde van de les was Sophie door de kinderen op een mooie manier aangekleed. De kinderen waren trots en Sophie ook. De volgende keer stop ik minder artikelen in de tas, zodat de les wat sneller verloopt.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Reflectie direct na de les

Situatie	Afgelopen maandag 22 april heb ik een les gegeven met Sophie. Deze les was alleen met de kinderen van groep 1. Ik heb vooraf Sophie geïntroduceerd. Sophie heeft uitgelegd dat ze mooi gekleed wil gaan naar het Koninginnefeest. Maar ze kan dit niet alleen, dus vraagt ze hulp van de kinderen. In de tas zit kleding, die de kinderen eruit mogen halen, moeten benoemen en Sophie mogen aantrekken. Als afsluiting heeft Sophie een stukje van het Wilhelmus gezongen.
Taak	De opdracht was dat de kinderen leren wat je aan kunt doen op Koninginnedag.
Actie	De kinderen gaan Sophie aankleden met verschillende kledingstukken, waar de kinderen uit konden kiezen. Sophie heeft de spullen zelf meegenomen in een tas. Ze vraagt aan de kinderen hoe het kledingstuk heet en waar het hoort. Ze mogen haar helpen.
Resultaat	Aan het einde van de les was Sophie prachtig aangekleed, zoals de kinderen het wilden. Zo moest Sophie eruit zien op Koninginnedag. De les is opgenomen door een stagiaire van de onderbouw en hieruit kan ik mijn evaluatiepunten halen.
Reflectie	De volgende keer als ik met de pop werk, moet ik er om denken, dat ik de les niet te lang maak. De kinderen worden onrustig en gaan andere dingen doen. Via de pop kan ik aangeven dat het prettig als de kinderen hun vinger opsteken als ze iets willen vragen of zeggen. Het wordt anders te druk in de klas en je kunt elkaar niet verstaan.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen, wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - De pop vooraf laten vertellen wat hij van de kinderen verwacht. Dit heeft te maken met geluid, rust en gepraat in de groep. - Als jij als leerkracht merkt dat de les te lang duurt, ga je een dialoog aan met de pop. Je maakt zo duidelijk dat het wel erg lang duurt voordat ze helemaal aangekleed is. Je moet dan afwijken van je eigen planning. - De pop zegt dat hij een tas heeft met spullen en legt dit allemaal in één keer op tafel. De kinderen mogen om de beurt vertellen wat er ligt. Hierdoor wordt de les korter.
Reflectie	Dit was de tweede activiteit die ik terug heb gekeken. Hoe vaker ik naar mezelf kijk hoe normaler het wordt. Ik merk wel dat ik kritischer naar mezelf en mijn lesgeven ga kijken. Ik haal steeds meer verbeterpunten uit de film en neem deze dan mee naar de volgende activiteit.

Handpop 'Leo de leeuw': Groepswerk maken kasteel

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Groepswerk kasteel maken met behulp van Leo de Leeuw
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben de kinderen a.d.h.v. Leo de Leeuw een kasteel gemaakt met doosjes en ander knutselmateriaal (groepswerk met de hele klas).
Inleiding:	Leo de Leeuw gaat aan de kinderen vragen hoe een kasteel eruit ziet en hoe we met zijn allen een kasteel kunnen maken.
Kern:	De kinderen maken een kasteel voor Leo de Leeuw. Hij komt bij elk groepje even kijken.
Afsluiting:	Leo de Leeuw kijkt naar het eindresultaat van het groepswerk en geeft de kinderen een compliment.
Evaluatie:	Door met de hele groep te werken aan een groepswerk, is het wel het werk van de hele groep. Tijdens de inleiding hebben de kinderen samen met Leo de Leeuw een ontwerp gemaakt van het kasteel. Dit ontwerp is op het digibord getekend. De kinderen konden tijdens het werk hier elke keer naar kijken. Tijdens het werk heeft Leo de Leeuw de kinderen gevraagd wat ze aan het maken waren en of het goed ging. Na de werkles was het kasteel klaar en hebben we de les geëvalueerd. Leo de Leeuw heeft de kinderen een compliment gegeven over het resultaat. De kinderen waren trots op het eindresultaat en het compliment van Leo de Leeuw en vonden het maken van het groepswerk leuk om te doen.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Reflectie direct na de les

Situatie	Afgelopen dinsdag 23 april, gingen we met de kinderen in groepjes een kasteel maken. Voor het maken van het kasteel heb ik Leo de leeuw gebruikt. Met Leo heb ik de instructie, verwerking en evaluatie gedaan.
Taak	De kinderen een instructie geven met Leo de leeuw. De verwerking in groepjes doen. De evaluatie aan de hand van Leo de leeuw.
Actie	Ik heb Leo ingezet als inleiding/ instructie, dit om het groepswork een goede draai te geven en kinderen te enthousiasmeren. Tijdens de verwerking proberen de kinderen te stimuleren. Tijdens de evaluatie de kinderen laten merken dat hij trots is op het kasteel.
Resultaat	De kinderen hebben een kasteel gemaakt met de hele groep en waren hier zelf heel tevreden over. Het is een mooi kasteel geworden die ook echt van de kinderen is.
Reflectie	De evaluatie was nu product gericht en niet proces gericht, de volgende keer kan ik met Leo of een andere handpop terug kijken op het proces. Verder de kinderen duidelijk maken dat ze op hun stoel blijven zitten en als ze iets willen zeggen niet schreeuwen maar hun vinger opsteken.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - Dat de pop moet aangeven dat er elke keer dezelfde kinderen aan het woord zijn. - Doordat er een aantal kinderen enthousiast zijn, zwakt de betrokkenheid bij andere kinderen uit de groep af. De pop moet er dan voor zorgen dat hij deze kinderen er weer bij betreft. - Bij de verwerking kan de pop nog diepere op een vraag ingaan om erachter te komen hoe de kinderen bezig zijn en hoe de kinderen nog meer te kunnen stimuleren om door te gaan. - Bij de evaluatie de volgende keer de pop duidelijk laten zeggen dat hij het gemaakte werk gaat bekijken en dat hij het prettig vindt als iedereen blijft zitten. - Evalueren op product en proces.
Reflectie	Door de gefilmde les nogmaals terug te kijken ga je heel kritisch naar je zelf kijken en kom je uiteindelijk tot nieuwe inzichten. Deze inzichten/ verbeterpunten en soms ook punten die goed gegaan zijn, neem je mee naar de volgende les.

Handpop 'Sophie': Laat een vies proefje zien

Datum:	Mei 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Proefjes doen: hoe kun je poep maken?
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen vertellen wat poep is en hoe poep eruit ziet.
Inleiding:	Praten over wat je op de wc doet, wat poep is en wie er allemaal poept. Sophie gaat de kinderen uitleggen dat ze poep gaan maken.
Kern:	Het maken van de poep met verschillende ingrediënten.
Afsluiting:	Kijken naar de poep die Sophie samen met de kinderen heeft gemaakt. Praten over hoe de poep eruit ziet en hoe het smaakt. Sophie gaat proberen om iemand te laten foppen met de gemaakte poep.
Evaluatie:	De kinderen waren heel enthousiast over het proefje. Ze wilden Sophie allemaal wel helpen bij het maken van poep, omdat Sophie geen vieze handen wilde krijgen. De les duurde te lang voor groep 1,. Dit kwam doordat alle ingrediënten nog door de kinderen moesten worden klein gemaakt. Als ik dat vooraf al had gedaan was de les wat sneller gegaan. De kinderen hebben wel plezier gehad en wilden allemaal de juf foppen. De kinderen hebben ook zelf geproefd en vonden poep van ontbijtkoek, pindakaas en appelstroop best lekker.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Reflectie direct na de les

Situatie	Een les geven in het thema Materie waar proefjes voorkomen. Sophie heeft een proefje uitgezocht hoe je poep kunt maken op een lekkere manier.
Taak	Sophie gaat poep maken samen met de kinderen en wil tijdens de werkles een leerkracht foppen.
Actie	Tijdens de kringactiviteit heb ik met behulp van Sophie poep gemaakt van ontbijtkoek, pindakaas, appelstroop en appelsap.
Resultaat	De kinderen waren heel enthousiast en wilden allemaal heel graag helpen. Sophie vroeg nadat de ontbijtkoek verkruid was aan N of hij twee eetlepels in de mengkom wilde doen. Op tafel lag er op dat moment twee eetlepels, eerst ging de eerste lepel in de pindakaas en daarna in de mengkom en daarna ging de tweede lepel die er op tafel lag in de pindakaas en in de mengkom. Dit was verrassend om te zien, maar achteraf ook wel logisch. Er liggen twee lepels en er moeten twee lepels pindakaas in, dan moeten ze alle twee ook gebruikt worden.
Reflectie	De les duurde wat te lang en hierdoor werden er een aantal kinderen onrustig. Je gaat de kinderen corrigeren op een manier, zoals je eigenlijk niet wilt. Sophie is geen opvoeder (leerkracht) en zou op een speelse wijze kunnen vragen om rust en aandacht. Hier wil ik verder aan werken.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - De pop kan zeggen dat hij voor het doen van dit proefje al iets vooraf heeft gedaan. Bijv. het verkruimelen van de ontbijtkoek. Dit zorgt ervoor dat de les korter is. - De kinderen waren wel enthousiast maar dit waren niet alle kinderen, sommige kinderen waren met andere dingen bezig in de kring. De pop kan deze kinderen op een speelse manier er weer bij betrekken.
Reflectie	Nu ik al meerdere malen naar mezelf heb gekeken aan de hand van een gefilmde les kan ik kritischer naar mezelf kijken en mijn verbeterpunten uit de les halen. Je kijkt uiteindelijk niet meer naar dingen, die anders kunnen maar je gaat ook kijken naar dingen die juist goed gaan. Vanuit de verbeterpunten maar ook met de goede punten kun je jezelf verder gaan ontwikkelen.

Activiteiten:*Drijven en zinken (zonder pop)*

Datum:	Februari 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Drijven en zinken
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen benoemen welke voorwerpen er drijven en welke zinken. Ze kunnen verwoorden hoe dit komt.
Inleiding:	De doorzichtige mengkom wordt gevuld met water en de materialen die er gekozen zijn worden besproken in de kring (knikker, krijtje, kurk, paperclip, potlood etc.).
Kern:	Er wordt per leerling besloten of het zinkt of drijft, dit wordt gedaan aan de hand van zitten (drijven) en staan (zinken). Het voorwerp wordt er ingelegd en er wordt gekeken wat er gebeurt. De leerkracht vraagt hoe het kan dat het drijft of zinkt.
Afsluiting:	Als afsluiting krijgen de kinderen een filmpje van Koekeloere te zien waar Flip de beer hetzelfde doet als de kinderen net in de kern. In het filmpje wordt extra uitleg gegeven over drijven en zinken; http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20031203_drijvenenzinken01 . De mengkom blijft tijdens de werkles staan zodat de kinderen tijdens de werkles ook met andere materialen kunnen ontdekken of het drijft of zinkt.
Evaluatie:	In het begin waren de kinderen erg enthousiast, ze wilde graag weten wat er gebeurde met de voorwerpen die in de doorzichtige mengkom werden gegooid. Je kon aan bepaalde kinderen merken dat ze na 2 á 3 voorwerpen al af, terwijl er ook kinderen zijn die graag van alle voorwerpen willen weten of die zinken of drijven. Bij het vragen over hoe het kan dat sommige voorwerpen drijven en andere zinken, kwamen er vanuit de kinderen heel veel mooie en indrukwekkende opmerkingen. Bijv. bij een touwtje 'Juf, dat komt omdat het touwtje te lang in het water ligt en water gaat opdrinken.' Niet alle kinderen konden hun aandacht bij deze les houden. Door het filmpje te laten zien, waren alle leerlingen wel weer betrokken en konden ze mij vertellen welke voorwerpen drijven en waarom (omdat ze licht zijn) of waarom ze zinken (omdat ze zwaar zijn). Sommige kinderen hebben tijdens het werken andere voorwerpen uit de klas in de mengkom uitgeprobeerd of het voorwerp drijft of zinkt. Ik ben erachter gekomen dat ik te veel voorwerpen had en waardoor de aandacht bij een aantal leerlingen afzwakte.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Poppenkastverhaal 'Beestenboel'

Datum:	Februari 2013
Groep:	Groep 1/2(stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	De beestenboerderij
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben de kinderen kritisch geluisterd naar het verhaal en kunnen ze het verhaal navertellen.
Inleiding:	De leerkracht vertelt dat ze een verhaal heeft meegenomen over de beestenboerderij. En dat ze dit verhaal gaat vertellen aan de hand van vingerpoppetjes.
Kern:	Het verhaal wordt aan de hand van vingerpoppetjes verteld.
Afsluiting:	Na het verhaal worden alle personages in het verhaal nog besproken en teruggeblikt op het verhaal wat verteld is.
Evaluatie:	Door aan de hand van de vingerpoppetjes het verhaal over 'Beestenboel' te vertellen, luisteren en kijken de kinderen beter en wordt het verhaal boeiender. Aan het einde van het verhaal konden de kinderen ook precies vertellen wat het dier heeft gedaan in het verhaal en wat voor gedrag hij vertoonde. Ook hebben we het gehad over of het goed was wat het dier heeft gedaan of had het dier anders moeten reageren. Het was een mooie ervaring om de kinderen op deze manier een verhaal te vertellen. Doordat het voor de kinderen op deze manier boeiender was. Was het voor mij duidelijk dat poppen bij kinderen meer aanspreekt dan als je een verhaal voorleest.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 5

Tellen met teluil

Datum:	Februari 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Tellen met de teluil
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen de stippen op de twee dobbelstenen tellen en het bijhorende cijferkaartje hierbij vinden.
Inleiding:	Teluil stelt zich voor en vertelt dat hij heel erg van tellen houdt.
Kern:	De teluil heeft twee dobbelstenen en laat de kinderen hiermee gooien, hij laat een kind de stippen tellen van de dobbelsteen en telt het zelf met de andere kinderen na. Dit doet de teluil meerdere keren.
Afsluiting:	Na het tellen van de stippen pakt de teluil cijferkaartjes en vertelt de kinderen welke cijfers er allemaal gegoooid zijn.
Evaluatie:	De kinderen hebben deze les aan de hand van de teluil, dobbelstenen en cijferkaartjes gewerkt met tellen en het combineren van de cijfers. Voor groep 1 was dit nog wel moeilijk en vonden het ook wel lastig om te tellen vanaf de dobbelstenen. Maar door teluil in te zetten wordt de drempel van de kinderen lager en samen met de teluil tellen ze en zijn ze minder bang om fouten te maken. Als teluil een foutje maakt dan vertellen de kinderen dit ook eerlijk aan teluil. Door teluil eerst te introduceren weten de kinderen precies wat hij komt doen en wat de kinderen van hem kunnen verwachten. Teluil maakt net als een kind ook wel eens een foutje en hierdoor laat hij zien dat een foutje maken niet erg is. Voor mij was het lesgeven aan de hand van teluil een eyeopener omdat ik niet verwacht had dat de kinderen zo op kunnen gaan in het spel aan de hand van een handpop en al snel hun grens kunnen verleggen. Kinderen die bijna nooit meedoen met spel in de kring deden nu allemaal mee. Dit was mooi om te zien. Elke leerling heeft een beurt gehad en hebben samen met teluil het goede antwoord gevonden.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Ik ben de beste
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen benoemen waar ze zelf het beste in zijn.
Inleiding:	De kinderen luisteren naar een verhaal van hond. Die vindt dat hij overal het beste in is. Boek: 'Ik ben de beste'. Aan het einde van het verhaal worden de belangrijkste dingen besproken (eerlijk om te zeggen dat je overal het beste in bent, klopt het dat hond overal de beste in is etc.) Daarna wordt er verteld dat er tijdens het werken een poster wordt gemaakt met de dingen waar de kinderen in de klas het beste in zijn. Deze poster wordt na de werkles bekeken en door de kinderen wordt een plekje gezocht waar hij komt te hangen.
Kern:	Tijdens de werkles komen de kinderen één voor één bij de leerkracht om te vertellen waar ze het beste in zijn. Hiervan maken de kinderen een tekening. Als alle kinderen een tekening hebben gemaakt op het papier en verteld hebben waar ze goed in zijn hebben we van de hele klas een poster gemaakt.
Afsluiting:	De poster waar de kinderen in de klas het beste in zijn wordt in de kring aan de kinderen laten zien. We bespreken de poster met elkaar. De kinderen verzinnen samen een mooi plekje. De poster wordt dan samen met een aantal kinderen op die plek opgehangen.
Evaluatie:	In het begin waren de kinderen erg enthousiast, ze luisterden naar het verhaal van hond. Tussen het voorlezen door hoorde je kinderen zeggen maar dat kan een hond toch allemaal niet. Dan reageerde ik hier even op en las uiteindelijk weer verder. Aan het einde van het verhaal vonden de kinderen dat hond wel een beetje had opgescheept omdat hij tegen de dieren had gezegd dat ze er niet goed in waren omdat die dieren het helemaal niet konden. Toen ik daarna vertelde dat we een poster gingen maken over waar de klas het beste in was waren de kinderen die tijdens het gesprek waren afgedwaald er weer bij. Ik heb er voor gekozen om de poster in de werkles te maken omdat de kringactiviteit anders te lang duurt. De poster is tijdens de werkles gemaakt. De kinderen mochten om en om zeggen waar ze goed in waren en hier een tekening bij maken. De poster die gemaakt is tijdens de werkles heb ik in de evaluatiekring aan de kinderen laten zien en we hebben besproken waar de kinderen allemaal goed in waren. Daarna heb ik met de kinderen besproken waar we de poster neer zouden hangen. Twee kinderen vonden dat de poster op het raam bij de deur moest want dan konden ze hem nog beter bekijken. Samen met die twee kinderen heb ik de poster opgehangen. 's Middags tijdens de werkles stonden er kinderen bij te kijken. Ik ben erachter gekomen dat je tijdens het voorlezen niet te vaak moet onderbreken, omdat het lastig is om de kinderen dan weer bij de les te betrekken.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Verhaal 'Nijntje' wordt kunstenaar

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Nijntje wordt kunstenaar
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen vertellen wat je allemaal nodig hebt om kunstenaar te worden en wat een kunstenaar nu eigenlijk is.
Inleiding:	Nijntje vertelt dat ze een verhaal heeft gegeven over dat ze heel graag een kunstenaar wil worden en dit wil vertellen aan de kinderen.
Kern:	Nijntje vertelt de kinderen het verhaal dat ze een kunstenaar wordt.
Afsluiting:	Nijntje praat met de kinderen na over welke verschillende kunstenaars er allemaal zijn.
Evaluatie:	Aan de hand van de handpop van Nijntje heb ik het verhaal voorgelezen. De kinderen luisterden geboeid naar het verhaal. Aan het einde van het verhaal hoorde ik van mijn mentor dat ik elke keer Nijntje zei i.p.v. ik. Dit is mij zelf niet eens opgevallen, maar zal dit wel meenemen naar de volgende keer als ik weer een verhaal van Nijntje ga vertellen. Het verhaal moet natuurlijk wel geloofwaardig overkomen.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Verhaal 'Nijntje' in het museum

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Nijntje in het museum
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen vertellen wat een museum is en wat je er allemaal kunt bekijken.
Inleiding:	Nijntje vertelt dat ze in een museum is geweest en zegt dat ze er een verhaaltje over heeft geschreven.
Kern:	Nijntje vertelt haar verhaal over het museum.
Afsluiting:	Nijntje vraagt aan de kinderen wie er ook eens in het museum is geweest.
Evaluatie:	Aan de hand van Nijntje de handpop heb ik het verhaal van Nijntje in het museum voorgelezen/ verteld. Bij dit verhaal heb ik er rekening mee gehouden dat ik tijdens het voorlezen ik zei i.p.v. Nijntje. Na het verhaal kreeg ik van mijn mentor te horen dat het nu geloofwaardiger overkwam en dat de kinderen geboeid hebben geluisterd. Dat de kinderen luisterden naar het verhaal heb ik zelf tijdens het voorlezen/ vertellen ook gemerkt. De kinderen kijken niet meer naar de juf maar echt naar de handpop in dit geval was dat Nijntje.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Handpop 'Sophie': volgorde verven

Datum:	Februari 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Sophie wil graag schilderen
Lesdoel:	Aan het einde van de les weten de kinderen de logische volgorde die je volgt als je wilt gaan schilderen.
Inleiding:	Sophie vertelt aan de kinderen dat ze wil gaan schilderen maar niet precies weet hoe ze het beste kan beginnen.
Kern:	Samen met de kinderen gaat Sophie alles klaarmaken om netjes te schilderen zonder te knoeien. De kinderen vertellen Sophie de volgorde en de materialen die ze nodig heeft.
Afsluiting:	Als alles klaar staat gaat Sophie een mooi schilderij maken.
Evaluatie:	Sophie had alle materialen klaar gezet om te gaan verven ze wist alleen niet goed welke volgorde er goed was en vroeg de kinderen haar te helpen. De kinderen wilden Sophie hier graag mee helpen en hebben Sophie laten zien dat je eerst een krant op tafel moet leggen en een schort aan moet doen en daarna de verf, de kwast en het papier. Als je alles hebt kun je pas beginnen met verven. Sophie wist niet wat ze zal gaan verven en heeft de kinderen gevraagd om een kleur en een dier en hier kwam een roze paard uit. Dit heeft Sophie geschilderd en het is een echt schilderij geworden waar ze heel trots op is en ze heeft de kinderen gezegd dat ze het op zal hangen boven haar bed. Het was een leerzame les voor de kinderen omdat de kinderen de volgorde nu weten van wat ze eerst moeten doen om te kunnen verven op de tafel of verfbord. Voor mij was het een leerzame les omdat ik nog niet precies wist wat ik van de kinderen kon verwachten. Het viel me niet tegen en het was een fijne les waar veel goede elementen zaten en waar ik het doel heb bereikt.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 5

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Sophie als een kunstenaar
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen vertellen welke materialen een kunstenaar allemaal gebruikt en hoe een kunstenaar eruit ziet.
Inleiding:	Sophie stelt de kinderen de vraag wat een kunstenaar is, wat hij doet en hoe een kunstenaar eruit ziet.
Kern:	De kinderen mogen op zoek naar materialen die Sophie kunnen helpen om een echte kunstenaar te zijn.
Afsluiting:	Aan het einde van het zoeken van de materialen wordt Sophie aangekleed. Ze zegt dat ze trots is en vertelt de kinderen dat ze zich een echte kunstenaar voelt.
Evaluatie:	Sophie wilde graag een kunstenaar zijn, maar hoe zie je er als een echte kunstenaar nu eigenlijk uit. Dit heeft Sophie aan de kinderen gevraagd. De kinderen zijn op zoek gegaan naar de materialen die een kunstenaar nodig heeft en vertellen waarom. Bijv. een schort heb je nodig om je eigen kleren niet vies te maken. De kinderen hebben nagedacht over hoe een kunstenaar eruit zien en wat hij/ zij nodig heeft. Volgens de kinderen ben je een kunstenaar als je een schildersezel, pet en schort hebt. Verf en papier kun je volgens de kinderen overal wel krijgen, maar je hoeft niet altijd alleen te schilderen, je kunt ook kleien of tekenen. Als jij het mooi vindt wat je hebt gemaakt is het volgens de kinderen al kunst en ben je een kunstenaar. Een aantal kinderen wilde zelf wel een kunstenaar worden. Het was een prima les waar duidelijk naar voren kwam wat een kunstenaar was en wat de kunstenaar nodig heeft. Wel wil ik de volgende keer er voor zorgen dat als er één praat de rest stil is en naar elkaar luistert.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Handpop 'Sophie': versje portret tekenen

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Sophie tekent een portret
Lesdoel:	Aan het einde van de les kennen de kinderen het versje over een portret en kunnen ze aan de hand van dit versje een portret tekenen.
Inleiding:	Sophie gaat de kinderen vertellen dat ze een portret gaat tekenen, ze wil van de kinderen weten wat een portret is en hoe een portret eruit ziet.
Kern:	Sophie vertelt een versje en aan de hand daarvan tekent ze een portret.
Afsluiting:	Aan het einde van het versje is het portret klaar maar dan zegt Sophie nog een aantal keer het versje op. Na een aantal keer kunnen de kinderen meedoen.
Evaluatie:	Sophie heeft aan de hand van het versje wat ze tijdens het tekenen opzegde JW nagetekend. Sophie had voor het tekenen JW eerst in het oor gefluisterd of hij het goed vond dat hij nagetekend werd en dat was goed. Eerst heeft Sophie het versje een aantal keer laten horen, daarna is ze aan de hand van het versje JW gaan natekenen en heeft ze het eindresultaat aan de kinderen laten zien. Daarna heeft ze met de kinderen het versje proberen aan te leren en de kinderen mochten daarna zichzelf gaan natekenen op een A4 papiertje. Alle kinderen waren trots op het portret dat ze getekend hadden en mochten deze mee naar huis nemen. Het was een korte, maar waardevolle les, de kinderen hebben geboeid geluisterd en wilden na het zien van het portret van Sophie allemaal zichzelf of een ander natekenen en hier kregen ze dan ook de ruimte voor.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Handpop 'Lutzi': bolletjes planten

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Lutzi plant bolletjes
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben de kinderen samen met Lutzi bolletjes geplant en kunnen ze vertellen wat er belangrijk is als je bolletjes gaat planten (wat heb je nodig, hoe kun je het beste voor de bolletjes zorgen).
Inleiding:	Lutzi stelt vragen over het planten van bolletjes, stelt vragen over hoe je het moet doen, waar je op moet letten en wat belangrijk is.
Kern:	Lutzi laat de materialen zien die hij mee heeft genomen en laat deze benoemen door de kinderen. Aansluitend worden de bolletjes door Lutzi met een beetje hulp van de kinderen geplant.
Afsluiting:	Lutzi zoekt samen met de kinderen een mooi plekje om de plantjes in de gaten te houden.
Evaluatie:	Lutzi had bolletjes gevonden in de schuur en wilde deze samen met de kinderen planten. De materialen had Lutzi meegenomen en samen met de kinderen hebben ze de spullen klaargezet en de bolletjes geplant. Nu was het afwachten of er wat uitkomt. Toen de bolletjes geplant waren hebben we de pot met bolletjes een plek gegeven op de thematafel en hier kan dan elke dag gekeken worden of er iets begon te groeien. Door samen met de kinderen bolletjes te planten zijn ze ook gemotiveerd in de verzorging van de plantjes en vragen ze meerdere keren op een dag of ze de plantjes water mogen geven. Het was een fijne les om te geven. De les duurde alleen een beetje lang door de materialen één voor één te benoemen en daarna nog de bolletjes te planten. De volgende keer zal ik Lutzi de materialen benoemen en zorgen dat alle materialen klaar staan zodat de les direct kan beginnen en zodat de aandacht van de kinderen er makkelijker bij blijft.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Van kip tot kuiken met mevrouw Kwebbel

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Mevrouw Kwebbel vertelt de volgorde van ei tot kip (kip tot kuiken).
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen a.d.h.v. de ontwikkelingskaartjes van mevrouw Kwebbel de ontwikkeling vertellen van ei tot kip (kip tot kuiken).
Inleiding:	Mevrouw Kwebbel vraagt aan de kinderen hoe een kip nu een kip kan worden.
Kern:	Mevrouw Kwebbel vertelt aan de kinderen aan de hand van verschillende kaartjes de ontwikkeling van ei tot kip.
Afsluiting:	Mevrouw Kwebbel herhaalt de ontwikkeling en zingt samen met de kinderen het lied: boer, wat zeg je van mijn kippen.
Evaluatie:	Omdat we bezig waren met het thema lente en Pasen, wat het heel gepast om met de kinderen het te hebben over de ontwikkeling van ei tot kip. Mevrouw Kwebbel had kaartjes meegenomen met de ontwikkeling hierop, zodat ze aan de hand van de kaartjes de ontwikkeling aan de kinderen kon vertellen. De kinderen wisten al het één en ander van de ontwikkeling van ei tot kip omdat we eerder dit jaar al gewerkt hebben met het thema de boerderij. Maar doordat mevrouw Kwebbel aan de hand van plaatjes de ontwikkeling heeft uitgelegd, was het voor de kinderen heel begrijpelijk en boeiend. De kinderen hebben op een boeiende manier geluisterd en stelden vragen aan mevrouw Kwebbel als ze het niet begrepen. Dit waren spontane acties, mevrouw Kwebbel heeft hier antwoord opgegeven als ze het wist en als ze het niet wist dan zei ze dit ook eerlijk. Het was een leuke les om aan de hand van mevrouw Kwebbel de ontwikkeling van ei tot kip te vertellen. Alleen het nadeel is dat mevrouw Kwebbel geen handen heeft en de kaartjes die gebruikt werden niet vast kon houden. De volgende keer moet ik hier iets op verzinnen zodat de aandacht gevestigd is op mevrouw Kwebbel en niet op mevrouw Kwebbel en de juf.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Handpop 'Sophie': Complimentenbloem
Groep 1

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Sophie en haar complimentenbloem
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben alle kinderen een compliment ontvangen en gegeven. Hierbij worden de goede kanten/ kwaliteiten van het kind opgehelderd.
Inleiding:	Sophie vertelt over haar bloem die ze heeft mee genomen.
Kern:	Sophie begint met haar eerste compliment en vraagt de kinderen aan de hand van de bloem elkaar complimentjes gegeven.
Afsluiting:	Nadat iedereen complimentjes heeft gekregen en de bloem heeft gehad, zegt Sophie dat zij het erg fijn vindt dat iedereen ergens knap in is en dat ze daar heel blij mee is.
Evaluatie:	Sophie heeft een bloem die ze zelf heel erg mooi vindt, maar heel graag met de kinderen wil delen. Ze wil met de bloem de kinderen iets vertellen waar ze goed in zijn, een complimentje geven. Deze les heb ik gegeven in het speellokaal omdat we net een gymles hadden gehad en ik dit een hele mooie afsluiting vond van de les/ dag. Sophie is begonnen met het geven van een compliment aan de hand van de complimenten bloem en heeft elke keer gevraagd aan het kind die de bloem had aan wie ze de bloem wil geven en waarom. Voor groep 1 was het best lastig om te vertellen wat ze zo goed kunnen en denken vaak te veel, uiteindelijk met een beetje hulp van Sophie en de juf hebben alle kinderen een compliment gekregen en waren ze hier allemaal blij/ trots op. Het was een waardevolle les voor mezelf en de kinderen. Je wordt bewust van de positieve kanten van het kind en de kinderen worden bewust van dingen die ze heel goed kunnen. Door de kinderen complimenten te laten geven met de complimentenbloem worden de kwaliteiten van elkaar besproken (kinderen leren de kwaliteiten van elkaar kennen) en wordt het kind bewust van zijn eigen kwaliteiten (in de ogen van de ander). Hierdoor groeit het zelfvertrouwen van het kind.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 5

Datum:	Maart 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Sophie en haar complimentenbloem
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben alle kinderen een compliment ontvangen en gegeven. Hierbij worden de goede kanten/ kwaliteiten van het kind opgehelderd.
Inleiding:	Sophie vertelt over haar bloem die ze heeft mee genomen.
Kern:	Sophie begint met haar eerste compliment en vraagt de kinderen aan de hand van de bloem elkaar complimentjes gegeven.
Afsluiting:	Nadat iedereen complimentjes hebben gekregen en de bloem heeft gekregen, zegt Sophie dat zij het erg fijn vind dat iedereen ergens knap in is en dat ze daar heel blij mee is.
Evaluatie:	De kinderen van groep 1 hadden al vaker gewerkt met de complimentenbloem van Sophie, maar voor de kinderen van groep 2 was dit helemaal nieuw. Sophie heeft eerst uitgelegd wat voor een bloem het was: 'een complimentenbloem', een bloem om iemand te zeggen dat ze iets heel goed kunnen. Sophie is zelf begonnen om een kind een compliment te geven, daarna heeft Sophie het kind met de bloem gevraagd om deze door te geven aan een ander kind. De kinderen waren allemaal heel blij met het krijgen van de bloem en konden goed benoemen waarom ze die bloem aan diegene gaven. Alle kinderen hebben in de kring de complimentenbloem gehad. Iedereen was blij met het krijgen van deze bloem. Je merkte tijdens de les dat de groepsband door de complimentenbloem versterkt wordt, dit omdat iedereen wel een goede kwaliteit heeft. Mijn mentor vond het een mooie les waar ieder kind aan bod is gekomen en waarbij de sterke kant van de leerling benadrukt is.

	
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 5

Handpop 'Sophie': poetsles

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Poetsles aan de hand van Sophie
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben de kinderen geleerd in welke volgorde de kinderen hun tanden moeten/kunnen poetsen.
Inleiding:	Gesprekje met de kinderen waarom tandenpoetsen belangrijk is.
Kern:	Sophie laat zien hoe je tanden moet poetsen.
Afsluiting:	Sophie gaat samen met de kinderen tandenpoetsen.
Evaluatie:	Doordat Sophie geen tanden heeft is het lastig en niet erg realistisch. Als handpop had Sophie moeten zeggen dat we doen alsof, omdat er geoefend moet worden. Verder is het belangrijk dat de kinderen tijdens de les hun vinger op steken en één voor één praten. Tijdens het samen tandenpoetsen hebben de kinderen netjes meegedaan. Het was een leerzame les voor mezelf door het hanteren van de handpop en te weten wat de handpop allemaal kan zeggen. Verder hebben de kinderen een leerzame les gehad over het tandenpoetsen.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Reflectie direct na de les

Situatie	Afgelopen dinsdag 9 april heb ik een poetsles gegeven aan de hand van mijn handpop Sophie. Mijn doel was om de kinderen bewust te laten worden hoe de tanden gepoetst worden en waarom dit nu zo belangrijk is. Sophie deed ging eerst een gesprek voeren met de kinderen over tandenpoetsen en waarom het zo belangrijk is. Verder heeft Sophie het tandenpoetsen eerst zelf nagedaan en daarna samen met de kinderen.
Taak	De taak was om de kinderen poetsles te geven en bewust te maken dat tandenpoetsen belangrijk is.
Actie	De actie die ik gedaan heb om aan mijn eigen vaardigheid te werken met de handpop, is om mijn les te filmen en daarna te bekijken wat goed ging en wat er beter kan.
Resultaat	Het resultaat van de les was dat de kinderen nu goed weten hoe de tanden gepoetst moeten worden. De les is opgenomen en deze heb ik vandaag bekeken. Hieruit kwam dat de rust in de groep beter kan en dat ik met gebruik van de pop kan zeggen dat er als er door elkaar gepraat wordt niet goed kan luisteren. Verder is het belangrijk om oogcontact te maken en de pop dan ook meedraaien. Verder is het mij opgevallen dat ik met de handpop niet eerlijk ben geweest tegenover de kinderen, hiermee bedoel ik dat de handpop geen tanden heeft en ik wel heb gezegd dat je ze niet zag.
Reflectie	De volgende keer wil ik in de les met de handpop Sophie eerlijk zijn tegenover de kinderen, een pop is nep en we doen net alsof. Verder wil ik het oogcontact met de kinderen verbeteren door met de pop mee te draaien. Ook de rust in de groep wil ik door de handpop rustiger krijgen door de pop duidelijk te laten zeggen dat hij het vervelend vindt als er door elkaar wordt gepraat.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - Dat de kinderen door elkaar praten, de pop kan de volgende keer zeggen dat hij dit niet prettig vindt en wil dat er vingers op worden gestoken. - Pop is nep en heeft geen tanden, pop kan de volgende keer aangeven dat ze net als of doen en dat het klopt dat hij nep is want: 'als die daar de hand eruit haalt leef ik niet meer.' - De les gestructureerde geven, kinderen duidelijk maken wat er allemaal gaat gebeuren. - De pop laten aangeven wat hij wel en niet prettig vindt, hierdoor kun je de rust in de groep weer terug brengen.
Reflectie	Door meerdere keren kritische naar jezelf te kijken zie je nieuwe dingen die je de eerste keer als je de video kijkt niet ziet. Het is wel raar om jezelf terug te zien, dit omdat je dat niet bent gewend dat je gedrag/activiteit/ les gespiegeld wordt.

Handpop 'Sophie': als koningin

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Handpop Sophie wil graag koningin zijn.
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen vertellen hoe je koningin kunt worden en wat je allemaal moet doen als je koning/ koningin bent.
Inleiding:	Vragen vanuit de pop, wat is een koningin, wat doet de koningin.
Kern:	Sophie gaat met de kinderen een gesprek aan over dat ze graag koningin wil zijn. Ze heeft een kroon als Sophie deze opzet is ze dan een echte koningin.
Afsluiting:	Omdat een koningin een kasteel nodig heeft krijgen de kinderen de opdracht om voor Sophie een kasteel te bouwen van verschillend constructiemateriaal.
Evaluatie:	Handpop Sophie wilde graag een koningin zijn en weten wat een koningin nu allemaal deed. Als koningin is het belangrijk dat je een kroon op hebt en die echte kroon wil Sophie wel een keer op. Maar als ze de koningin dat zal gaan vragen zal ze het vast niet op mogen. Sophie heeft de kinderen gevraagd hoe ze dat het beste kon doen. Één van de kinderen zei dat hij de ridders (bewakers) wel even een lesje zal gaan leren zodat Sophie stiekem de kroon op kon zetten/ meenemen. Maar Sophie vond dit best eng, want dat mag toch eigenlijk niet. Maar als je de kroon weer netjes terugzet zei één van de leerlingen vind de koningin het vast niet erg. Sophie zal hier over nadenken, maar vond het wel fijn dat de kinderen haar zo graag wilde helpen. Na het uitvoeren van deze les gingen de kinderen aan het werk met het bouwen van de kastelen. De kinderen zijn op een leuke manier bezig gegaan. Aan het einde van de dag kreeg ik van mijn mentor een compliment over de les die ik gegeven had aan de hand van Sophie, het verliep goed, ontspannen en was ook nog spannend voor de kinderen. Ze zag een wezenlijk verschil van de lessen een paar weken terug en deze les. Ze zag ook dat de workshop die ik had gevolgd direct uitgevoerd werd in de praktijk en dit was heel waardevol voor mij als leerkracht maar ook voor mijn mentor.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Handpop 'Sophie': Omkleden in Koninginnedag kleding

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Koninginnedagkleding
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen verschillende kledingstukken benoemen en weten op welke plek dit kledingstuk behoort.
Inleiding:	Sophie geeft aan dat ze met Koninginnedag, mooi gekleed naar het Koninginnefeest wil gaan en vraagt de kinderen om hulp.
Kern:	Sophie laat zien welke kleding en materialen ze allemaal mee heeft genomen. Één voor één worden deze uit de tas gehaald.
Afsluiting:	Sophie laat haar door de kinderen aankleden en kijkt naar zichzelf en geeft de kinderen een compliment en zegt dat ze zo wel Koninginnedag kan vieren.
Evaluatie:	Het was een activiteit waar de kinderen betrokken waren. Maar er waren te veel spullen in de tas en hierdoor merkte je dat de concentratie van de kinderen verslapte. Aan het einde van de les was Sophie wel op een mooie manier aangekleed en helemaal door de kinderen. De kinderen waren trots en Sophie ook. De volgende keer minder artikelen in de tas zodat de les wat sneller verloopt.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Reflectie direct na de les

Situatie	Afgelopen maandag 22 april heb ik een les gegeven aan de hand van Sophie, wat ze aan zou moeten met Koninginnedag. Deze les was alleen met de kinderen van groep 1. Ik heb vooraf Sophie geïntroduceerd en een beetje verteld wat haar probleem is. Sophie heeft zelf haar probleem uitgelegd en aan de hand van voorwerpen in de tas laten zien en gevraagd waar deze voor gebruikt werden en wat het was. Daarna mochten de kinderen Sophie aankleden, hoe kan Sophie het beste eruitzien op Koninginnedag. Als afsluiting heeft Sophie een stukje van het Wilhelmus gezongen.
Taak	Taak was dat de kinderen weten wat je aan kunt doen op Koninginnedag.
Actie	De kinderen gaan Sophie aankleden aan de hand van de materialen die Sophie zelf heeft meegenomen. Vraagt toelichting aan de kinderen en vraagt de kinderen om te helpen.
Resultaat	Aan het einde van de les was Sophie helemaal aangekleed zoals de kinderen graag wilden dat Sophie op Koninginnedag eruit zag. De les is opgenomen door een stagiaire van de onderbouw en hieruit kan ik mijn evaluatiepunten halen.
Reflectie	De volgende keer als ik met de pop werk moet ik er om denken dat ik de les niet te lang maak, je merkt naar verloop van tijd dat de les te lang duurt en dat sommige kinderen andere dingen gaan doen. Verder kan ik via de pop aangeven als ze iets willen zeggen dat Sophie het prettig vindt dat de vingers worden opgestoken. Omdat het anders te druk wordt in de klas.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - De pop vooraf laten vertellen wat hij van de kinderen verwacht. Dit heeft te maken met geluid, rust en gepraat in de groep. - Als jij als leerkracht merkt dat de les te lang duurt een dialoog aangaan met de pop om de pop duidelijk te maken dat het nu wel erg lang duurt en dan een beetje afwijken van je eigen planning. - De pop zegt dat hij een tas heeft met spullen en legt dit allemaal in één keer op tafel en de kinderen mogen gauw vertellen wat er allemaal is. Hierdoor wordt de les al korter.
Reflectie	Dit was de tweede activiteit die ik nu nogmaals terug heb gekeken, hoe vaker je naar jezelf kijkt hoe normaler het wordt. Maar hoe kritischer je naar jezelf en je lesgeven gaat kijken. Je haalt steeds meer verbeterpunten uit de film en neemt deze mee naar de volgende activiteit.

Handpop 'Leo de leeuw': Groepswerk maken kasteel

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1/2 (stamgroep de Bijtjes)
Aantal lln:	17 leerlingen
Les:	Groepswerk kasteel maken a.d.h.v. Leo de Leeuw
Lesdoel:	Aan het einde van de les hebben de kinderen a.d.h.v. Leo de Leeuw een kasteel gemaakt met doosjes en ander knutselmateriaal (groepswerk met de hele klas).
Inleiding:	Leo de Leeuw gaat aan de kinderen vragen hoe een kasteel eruit ziet en hoe we met zijn allen een kasteel kunnen maken
Kern:	De kinderen maken een kasteel voor Leo de Leeuw, Leo de Leeuw die komt bij elk groepje even kijken.
Afsluiting:	Leo de Leeuw kijkt naar het eindresultaat van het groepswerk, geeft de kinderen een compliment.
Evaluatie:	Door met de hele groep te werken aan een groepswerk, is het wel het werk van de hele groep. Tijdens de inleiding hebben de kinderen samen met Leo de Leeuw een ontwerp gemaakt van het kasteel. Dit ontwerp is op het digibord getekend. De kinderen konden tijdens het werk hier elke keer naar kijken. Tijdens het werk heeft Leo de Leeuw de kinderen gevraagd wat ze aan het maken waren en of het goed ging. Na de werkles was het kasteel klaar en hebben we de les geëvalueerd. Leo de Leeuw heeft de kinderen een compliment gegeven over het resultaat. Hier waren de kinderen trots op het eindresultaat en het compliment van Leo de Leeuw en vonden het maken van het groepswerk leuk om te doen.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 4

Reflectie direct na de les

Situatie	Afgelopen dinsdag 23 april, gingen we met de kinderen een groepswerk maken van het kasteel. Voor het maken van het kasteel heb ik Leo de leeuw gebruikt. Met Leo heb ik de instructie, verwerking en evaluatie gedaan.
Taak	De kinderen een instructie geven met Leo de leeuw. De verwerking in groepjes doen. De evaluatie aan de hand van Leo de leeuw.
Actie	Ik heb Leo ingezet als inleiding/ instructie, dit om het groepswerk een goede draai te geven, kinderen enthousiastmeren. Tijdens de verwerking kinderen stimuleren. Tijdens de evaluatie de kinderen laten merken dat hij trots is op het kasteel.
Resultaat	De kinderen hebben een kasteel gemaakt met de hele groep en waren hier zelf heel tevreden over. Het is een mooi kasteel geworden die ook echt van de kinderen is.
Reflectie	De evaluatie was nu product gericht en niet proces gericht, de volgende keer kan ik met Leo of een andere handpop terug kijken op het proces. Verder de kinderen duidelijk maken dat ze op hun stoel blijven zitten en als ze iets willen zeggen niet schreeuwen maar hun vinger opsteken.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - Dat de pop kan aangeven als er elke keer dezelfde kinderen aan het woord zijn. - Doordat er een aantal kinderen enthousiast zijn, zwakt de betrokkenheid bij andere kinderen uit de groep af. De pop moet er dan voor zorgen dat hij deze kinderen er weer bij betreft. - Bij de verwerking kan de pop nog diepere vragen stellen om erachter te komen hoe de kinderen bezig zijn of kinderen nog meer stimuleren om bezig te gaan. - Bij de evaluatie de volgende keer de pop duidelijk laten zeggen dat hij het gemaakte werk gaat bekijken en het prettig vind als iedereen blijft zitten. - Evalueren op product en proces.
Reflectie	Door de gefilmde les nogmaals terug te kijken ga je heel kritisch naar je zelf kijken en kom je uiteindelijk tot nieuwe inzichten. Deze inzichten/ verbeterpunten en soms ook punten die goed gegaan zijn, neem je mee naar de volgende les die je gaat geven aan de hand van een handpop.

Handpop 'Sophie': Laat een vies proefje zien

Datum:	Mei 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Proefjes doen: hoe kun je poep maken?
Lesdoel:	Aan het einde van de les kunnen de kinderen vertellen wat poep is en hoe poep eruit ziet.
Inleiding:	Praten over wat je op de wc doet, wat poep is en wie er allemaal poept. Sophie gaat de kinderen uitleggen dat ze poep gaan maken.
Kern:	Het maken van de poep met verschillende ingrediënten.
Afsluiting:	Kijken naar de poep die Sophie samen met de kinderen heeft gemaakt. Praten over hoe de poep eruit ziet eventueel proeven. Sophie gaat proberen om iemand te laten foppen met de gemaakte poep.
Evaluatie:	De kinderen waren heel enthousiast over het proefje en dit trok de kinderen erg aan. De kinderen wilden Sophie allemaal wel helpen bij het maken van poep, omdat Sophie geen vieze handen wilden krijgen. De les duurde te lang voor groep 1 dit kwam doordat alle ingrediënten nog door de kinderen moesten worden klein gemaakt. Als ik dat vooraf al had gedaan was de les wat sneller gegaan. De kinderen hebben wel plezier gehad aan de les en waren allemaal in om de juf te foppen. De kinderen hebben ook zelf geproefd en vonden poep van ontbijtkoek, pindakaas en appelstroop best lekker.
Betrokkenheid:	Schaalwaarde 3

Reflectie direct na de les

Situatie	Een les geven in het thema Materie waar proefjes voorkomen. Sophie heeft een proefje uitgezocht hoe je poep kunt maken op een lekkere manier.
Taak	Sophie gaat poep maken samen met de kinderen en wil tijdens de werkles een leerkracht foppen.
Actie	Tijdens de kringactiviteit heb ik aan de hand van Sophie poep gemaakt van ontbijtkoek, pindakaas, appelstroop en appelsap.
Resultaat	De kinderen waren heel enthousiast en wilden allemaal heel graag helpen. Sophie vroeg nadat de ontbijtkoek verkruid was aan N of hij twee eetlepels in de mengkom wilde doen. Op tafel lag er op dat moment twee eetlepels, eerst ging de eerste lepel in de pindakaas en daarna in de mengkom en daarna ging de tweede lepel die er op tafel lag in de pindakaas en in de mengkom. Dit was verrassend om te zien, maar achteraf ook wel logisch. Er liggen twee lepels en er moeten twee lepels pindakaas in, dan moeten ze alle twee ook gebruikt worden.
Reflectie	De les duurde wat te lang en hierdoor werden er een aantal kinderen onrustig en ga je met Sophie toch de kinderen corrigeren op een manier die je eigenlijk niet wil hebben. Sophie is geen opvoeder (leerkracht) en zou op een speelse wijze kunnen vragen om aandacht. Hier wil ik ook verder op gaan oefenen.

Reflectie na een paar weken

Situatie	Het is alweer een tijd geleden dat ik deze activiteit met de kinderen heb gedaan. Ik heb de activiteit terug gekeken op de video en heb hieruit weer een aantal dingen gehaald.
Taak	Nogmaals kijken naar de gegeven activiteit en hierop reflecteren.
Actie	De video nogmaals bekijken en kijken of er dingen opvallen wat kan helpen bij de volgende activiteit en/of wat mijn verbeterpunten zijn.
Resultaat	Na het terugkijken van de video is mij opgevallen: - De pop kan zeggen dat hij voor het doen van dit proefje al iets vooraf heeft gedaan. Bijv. het verkruimelen van de ontbijtkoek. Dit zorgt ervoor dat de les korter is. - De kinderen waren wel enthousiast maar dit waren niet alle kinderen, sommige kinderen waren met andere dingen bezig in de kring. De pop deze kinderen er bij laten betrekken.
Reflectie	Nu ik al meerdere malen naar mezelf heb gekeken aan de hand van een gefilmde les. Je kijkt uiteindelijk niet meer naar dingen die er allemaal anders kunnen maar je gaat ook kijken naar dingen die goed gaan. Vanuit de verbeterpunten maar ook de goede punten kun je jezelf verder gaan ontwikkelen met het gebruik van handpoppen.

Overige: Tijdens werklessen

Kastelen bouwen voor koningin Sophie

Datum:	April 2013
Groep:	Groep 1
Aantal lln:	18 leerlingen
Les:	Kastelen maken voor Sophie
Inleiding:	Les 'Sophie' als koningin.
Kern:	Het maken van kastelen met verschillende soorten constructiematerialen voor Sophie tijdens de werkles. Wat voor constructiemateriaal is de keuze aan de leerling.
Afsluiting:	Het bekijken van de verschillende kastelen die er gebouwd zijn en de kinderen complimenteren.
Evaluatie:	De kinderen hebben tijdens de les verschillende kastelen gemaakt met verschillende soorten constructiematerialen. Hieronder heb ik een aantal foto's geplaatst van kastelen die er gebouwd zijn. Aan het einde van de les hebben we gekeken naar de kastelen die de kinderen hebben gebouwd en Sophie heeft alle kinderen gezegd dat ze het ontzettend mooi vond dat de kinderen zoveel mooie kastelen voor haar gemaakt hebben. Sophie heeft alle kinderen een groot compliment gegeven en hier zag je de kinderen van stralen. Dit was heel mooi, dankbaar, fijn en super omdat de kinderen zich zo trots voelen.

Met Sophie achter de computer

Aan Sophie werd gevraagd om tijdens de werkles samen te gaan computeren. Hieronder een aantal foto's van Sophie achter de computer.

Boekje lezen met Sophie

Sophie is geliefd bij de kinderen en vragen Sophie vaak of ze een boekje voor haar mogen voorlezen. Hieronder een aantal foto's van momenten waar Sophie voorgelezen worden.

Knuffelen en kusjes geven aan Sophie

Sommige kinderen kunnen troost, verbondenheid en vertrouwen vinden in de pop. Hieronder een foto van een leerling die vroeg of ze een kusje aan Sophie mocht geven.

Bijlage 3: Blanco scorelijst

4.5.2 Scorelijst:

Observatiemodel, meetinstrument onderzoek; Handpoppen Hoezo?

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen
Leerlingen:		
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)		
Aantal leerlingen betrokken		
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)		
Aantal leerlingen aandachtig		
Reacties van leerlingen		
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)		
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)		
Overige:		
Totale score:		
Leerkracht:		
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen		
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek		
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig		
Spreektempo: Langzaam/ snel		
Uitspraak duidelijk		
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel		
Lichaamstaal		
Uitstraling		
Gebruik van de mimiek		
Overige:		
Totale score:		

Normering aanwezigheid:			
++	Vaak aanwezig	+/-	Soms aanwezig
+	Aanwezig	-	Niet aanwezig

Bijlage 4: Meetinstrumenten

Meetinstrumenten activiteiten zonder en met handpoppen

Les zonder pop: Drijven en zinken

Observatiemodel, meetinstrument onderzoek; Handpoppen Hoezo?

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen	
Leerlingen:			
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	+		
Aantal leerlingen betrokken	10	Kinderen vinden het in het begin heel interessant maar haken al gauw af.	
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	+		
Aantal leerlingen aandachtig	9	Veel kinderen luisteren als er iets gebeurt/ voorwerp in het water wordt gedaan maar daarna doen ze hun eigen ding.	
Reacties van leerlingen	+	Reacties van de kinderen wordt uitgedaagd door goede vragen te stellen en door te vragen.	
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+		
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+	Kinderen kijken naar de leerkracht als er wat wordt gevraagd of gedaan.	
Totale score:	2,5		
Leerkracht:			
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+	Je kijkt de kinderen aan als ze iets vragen/ iets hebben ontdekt.	
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+	Je bent ontspannen maar wilt wel van de kinderen weten hoe het kan dat het ene voorwerp drijft en de andere zinkt.	
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	-	Je kunt je stemgebruik nog wel wat meer afwisselen door eerst maar zacht en wat harder te praten.	
Spreektempo: Langzaam/ snel	-	Je kunt je spreektempo nog veel afwisselen.	
Uitspraak duidelijk	+	Kinderen snappen wat je vraag is.	
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	-	Doordat je het stemgebruik niet afwisselt is dit niet duidelijk terug te zien.	
Lichaamstaal	+	Je zit er actief bij en wilt alles weten wat de ontdekkingen van de kinderen zijn.	
Uitstraling	-	Als je mimiek zou gebruiken komt de uitstraling beter uit.	
Gebruik van de mimiek	-	Je gebruikt je mimiek niet.	
Totale score:	2		
Normering aanwezigheid:			
++	Vaak aanwezig	+/-	Soms aanwezig
+	Aanwezig	-	Niet aanwezig

Les zonder pop: Ik ben de beste

Observatiemodel, meetinstrument onderzoek; Handpoppen Hoezo?

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen	
Leerlingen:			
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	+		
Aantal leerlingen betrokken	10	Kinderen vinden het in het begin heel interessant maar haken al gauw af.	
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	+		
Aantal leerlingen aandachtig	9	Veel kinderen luisteren naar het verhaal wat wordt voorgelezen.	
Reacties van leerlingen	+	Reacties van de kinderen werd tijdens het voorlezen besproken. Aan het einde van de les werd er besproken waar de kinderen het beste in waren.	
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+		
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+	Kinderen kijken naar de leerkracht als er wat wordt gevraagd of gedaan.	
Totale score:	2,5		
Leerkracht:			
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+	Je kijkt de kinderen aan als ze iets vragen/ vertellen.	
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+	Je bent ontspannen, je wilt graag weten waar de kinderen goed in zijn.	
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	-	Je kunt je stemgebruik nog wel wat meer afwisselen door eerst maar zacht en wat harder te praten.	
Spreektempo: Langzaam/ snel	-	Je kunt je spreektempo nog veel afwisselen.	
Uitspraak duidelijk	+	Kinderen snappen wat je vraag is.	
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	-	Doordat je het stemgebruik niet afwisselt is dit niet duidelijk terug te zien.	
Lichaamstaal	+	Je zit er actief bij en wilt weten wat de kinderen goed vinden aan hun zelf.	
Uitstraling	-	Als je mimiek zou gebruiken komt de uitstraling beter uit.	
Gebruik van de mimiek	-	Je gebruikt je mimiek niet.	
Totale score:	2		
Normering aanwezigheid:			
++	Vaak aanwezig	+/-	Soms aanwezig
+	Aanwezig	-	Niet aanwezig

Les met handpop 'Sophie': Poetsles

Observatiemodel, meetinstrument onderzoek; Handpoppen Hoezo?

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen	
Leerlingen:			
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	+		
Aantal leerlingen betrokken	15	Kinderen zijn betrokken en doen allemaal actief mee.	
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	+		
Aantal leerlingen aandachtig	15	Kinderen zijn aandachtig en letten goed op.	
Reacties van leerlingen	+	Reacties van de kinderen, hier wordt door de pop op gereageerd.	
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+	De interactie ontstaat door vragen te stellen en antwoorden te geven op de vragen van de kinderen.	
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+	De kinderen kijken naar de pop en de lesgever.	
Totale score:	2,5		
Leerkracht:			
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	-	De pop kijkt de andere kant op dan waar de leerling praat.	
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+	Het gesprek is ontspannen en open, de kinderen zijn actief aan het tandenpoetsen.	
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	+	Je gebruikt in het begin wisselend stemgebruik, houd dit vast.	
Spreektempo: Langzaam/ snel	+	Je varieert in je spreektempo.	
Uitspraak duidelijk	+	De opdrachten zijn duidelijk.	
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+	Er is intonatie maar deze is nog minimaal aanwezig.	
Lichaamstaal	+	Je gebruikt je lichaamstaal om kinderen te corrigeren. Denk hierbij ook aan de pop.	
Uitstraling	+		
Gebruik van de mimiek	-	Je mag je mimiek nog wel wat meer gebruiken, deze heb ik niet ontdekt.	
Totale score:	3,5		
Normering aanwezigheid:			
++	Vaak aanwezig	+/-	Soms aanwezig
+	Aanwezig	-	Niet aanwezig

Les met handpop 'Sophie': Omkleden in Koninginnedag kleding

Observatiemodel, meetinstrument onderzoek; Handpoppen Hoezo?

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen
Leerlingen:		
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	++	Kinderen doen actief mee bij het uitzoeken van een outfit.
Aantal leerlingen betrokken	16	
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	++	Kinderen vinden het spannend wat er allemaal in de tas zit.
Aantal leerlingen aandachtig	16	
Reacties van leerlingen	+	De kinderen reageren op de spullen die uit de tas komen en helpen Sophie bij het uitzoeken van een goede outfit.
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+	Interactie is er bij het uitzoeken en aankleden van de goede outfit.
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+	De kinderen kijken naar de pop
Overige:		
Totale score:	3,5	
Leerkracht:		
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+	De pop kijkt de kinderen aan en gaat op zoek naar oogcontact.
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+	De pop spreekt ontspannen en is open voor de opmerkingen van kinderen.
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	+	De stem wordt op verschillende manieren gebruikt.
Spreektempo: Langzaam/ snel	+	De pop spreekt in een verschillend tempo.
Uitspraak duidelijk	+	De opdracht van de pop is duidelijk, de kinderen snappen wat de pop bedoeld.
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+	Intonatie is aanwezig en wordt gebruikt.
Lichaamstaal	+	Aan de lichaamstaal van de pop en de lesgever kun je zien of ze het naar hun zin hebben.
Uitstraling	+	De uitstraling van de emoties is duidelijk.
Gebruik van de mimiek	+	De pop maar ook de lesgever gebruiken mimiek.
Overige:		
Totale score:	4,5	
Normering aanwezigheid:		
++	Vaak aanwezig	+/- Soms aanwezig
+	Aanwezig	- Niet aanwezig

Les met handpop 'Leo de Leeuw': Groepswerk maken kasteel

Observatiemodel, meetinstrument onderzoek; Handpoppen Hoezo?

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen	
Leerlingen:			
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	++		
Aantal leerlingen betrokken	16	De kinderen zijn betrokken en doen enthousiast mee.	
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	++		
Aantal leerlingen aandachtig	15	De kinderen kijken en luisteren naar Leo en volgen de opdracht goed op.	
Reacties van leerlingen	+	Kinderen bedenken allerlei dingen die er bij het kasteel horen.	
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	++	De interactie tussen Leo en de kinderen is aanwezig. Leo stelt verduidelijkingsvragen en vraagt de kinderen ook om hem te helpen met het maken van een kasteel.	
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	++	De kinderen hebben oogcontact met Leo.	
Overige:			
Totale score:	4,5		
Leerkracht:			
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	++	Leo heeft goed oogcontact met de kinderen.	
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+	Leo is rustig en ontspannen, staat open voor de ideeën van de leerlingen en wil graag een mooi kasteel als eindresultaat.	
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	++	Leo praat met wisselend stemgebruik dit daagt de kinderen uit en stimuleert de kinderen tot luisteren.	
Spreektempo: Langzaam/ snel	+	Leo varieert in langzaam en snel.	
Uitspraak duidelijk	++	De uitspraak van Leo is duidelijk en door iedereen te begrijpen.	
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+	Leo gebruikt intonatie bij het spreken.	
Lichaamstaal	+	Leo's lichaamstaal laat zien dat hij er zin in heeft.	
Uitstraling	+		
Gebruik van de mimiek	+	Leo en de lesgever gebruiken mimiek om de opdracht en verhaal beter over te brengen.	
Overige:			
Totale score:	6		
Normering aanwezigheid:			
++	Vaak aanwezig	+/-	Soms aanwezig
+	Aanwezig	-	Niet aanwezig

Les met handpop 'Sophie': Laat een vies proefje zien

Observatiemodel, meetinstrument onderzoek; Handpoppen Hoezo?

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen
Leerlingen:		
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	++	
Aantal leerlingen betrokken	17	De kinderen waren betrokken en deden enthousiast mee. Ze zijn nieuwsgierig hoe je poep kunt maken
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	++	
Aantal leerlingen aandachtig	16	De kinderen kijken allemaal naar Sophie en luisteren naar wat Sophie zegt.
Reacties van leerlingen	++	De kinderen reageren op de vragen die Sophie stelt. Dit gebeurt spontaan maar ook door de vinger op te steken.
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	++	De interactie tussen Sophie en de kinderen ontstaat door vragen te stellen.
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	++	De kinderen naar Sophie.
Totale score:	5	
Leerkracht:		
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	++	Sophie maakt tussendoor oogcontact met de kinderen. Maakt ook oogcontact met het kind dat praat.
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+	Sophie vertelt ontspannen en wil graag iets gek doen.
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	++	Sophie wisselt haar stemgebruik af door zacht/ luid, hoog/laag te gaan praten.
Spreektempo: Langzaam/ snel	++	Sophie wisselt het spreektempo af door langzaam en snel te gaan praten.
Uitspraak duidelijk	+	De uitspraak van Sophie is duidelijk.
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+	Sophie maakt gebruik van intonatie.
Lichaamstaal	+	Sophie laat aan haar lichaamstaal zien dat ze het naar haar zin heeft.
Uitstraling	+	Aan de uitstraling kun je zien dat Sophie dit nog niet vaker heeft gedaan en best spannend vindt.
Gebruik van de mimiek	++	Sophie maar ook de lesgever gebruiken hun mimiek. Sophie door haar hoofd te gebruiken en de lesgever haar gezicht.
Totale score:	6,5	
Normering aanwezigheid:		
++	Vaak aanwezig	+/- Soms aanwezig
+	Aanwezig	- Niet aanwezig

Meetinstrumenten gebruik handpoppen voor opruimen, emoties en activiteiten

Zonder gebruik van handpoppen

Concreet gebruik van handpoppen.

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen	
Leerlingen:			
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	+	Kinderen werken enthousiast en proberen hun enthousiasme te laten zien bij de les.	
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	+	Kinderen doen aandachtig mee met de les en tijdens het werken. Maar bij het opruimen vinden ze het lastig om alles netjes op te ruimen.	
Reacties van leerlingen	+	Kinderen reageren tijdens het werken op elkaar.	
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+/-	Er is geen interactie tijdens het opruimen met de stoffer en blik. Wel is er interactie tijdens de les of als de leerkracht iemand troost.	
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+/-	Tijdens de les is er wel interactie. Maar tijdens het werken hebben de kinderen geen oogcontact met de andere materialen.	
Overige:			
Totale score:	2		
Leerkracht:			
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+/-	Tijdens de les is er oogcontact. Tijdens het werken zoekt de leerkracht oogcontact maar is deze niet concreet.	
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+/-	De spreekhouding kan tijdens het werken nog wat uitdagender.	
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	+/-	Tijdens de les kun je het spelgebruik verder uitbouwen met zacht/ luid.	
Spreektempo: Langzaam/ snel	+/-	Je mag nog meer gaan variëren in je spreektempo.	
Uitspraak duidelijk	+	Je uitspraak is duidelijk.	
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+/-		
Lichaamstaal	+		
Uitstraling	+		
Gebruik van de mimiek	+/-	Je gebruik je mimiek maar minimaal.	
Overige:			
Totale score:	3		
Normering aanwezigheid:			
++	Vaak aanwezig	+/-	Soms aanwezig
+	Aanwezig	-	Niet aanwezig

Met gebruik van handpoppen

Observatiepunten	Aanwezig	Opmerkingen
Leerlingen:		
Betrokkenheid leerlingen (enthousiast meedoen)	++	De kinderen doen enthousiast mee. Ze willen graag helpen met opruimen en de handpop helpen met een probleem.
Aandacht leerlingen (kijken, luisteren)	++	De kinderen doen aandachtiger mee en dit zie ik doordat de kinderen kijken naar de jou (als leerkracht).
Reacties van leerlingen	++	De kinderen doen enthousiast mee en reageren op de vragen die je stelt.
Interactie (leerling -pop/leerkracht, pop/leerkracht- leerling)	+	Er vindt interactie plaats tussen pop – kind. Tijdens het opruimen met meneer Stoffer, tijdens een verdrietig moment met meneer Snotter en tijdens de les met meneer Bolletje.
Oogcontact met de lesgever (pop/ leerkracht)	+	Kinderen maken oogcontact met de pop.
Overige:		
Totale score:	4	
Leerkracht:		
Oogcontact lesgever/ pop met de leerlingen	+	De pop maakt oogcontact met de kinderen.
Spreekhouding: Ontspannen Open Energiek	+	Tijdens de les en het introduceren van de verschillende poppen is de spreekhouding rustig en open. De kinderen voelen zich welkom, om vragen te stellen.
Wisselend stemgebruik: Zacht/ luid Helder/ krakerig	+	Je gebruikt met gebruik van de handpoppen wisselend stemgebruik.
Spreektempo: Langzaam/ snel	+	Je tempo in spreken is ook verbeterd.
Uitspraak duidelijk	++	Je uitspraak is duidelijk en wordt door de handpop visueel gemaakt.
Intonatie (zinsmelodie) Weinig/ veel	+	
Lichaamstaal	++	Je lichaamstaal is ontspannen.
Uitstraling	++	Je uitstraling is prettig om naar te kijken en te luisteren.
Gebruik van de mimiek	+	Je gebruik meer mimiek.
Overige:		
Totale score:	6	
Normering aanwezigheid:		
++	Vaak aanwezig	+/- Soms aanwezig
+	Aanwezig	- Niet aanwezig

Bijlage 5: Logboek

Datum + tijd: wanneer en hoe lang?	Activiteit: wat ga je doen?	Opbrengst: wat heeft dit je opgeleverd?	Reflectie: wat geleerd? Hoe voelde je je erbij?	Voortgang: wat ga je hiermee doen?	Uren.
8 februari 2013, 2 uur	Begin maken van het maken van plan van aanpak	Inzicht krijgen in het onderwerp waar je bezig gaat.	Plan maken, geeft rust.	Plan verder afmaken.	2
15 februari 2013, 2 uur	Afmaken van het plan van aanpak	Het uitzoeken van de uren verantwoording.	Plan laten beoordelen, geeft je meer nieuwe ideeën.	Plan laten beoordelen door leerkracht stage.	2
17 februari 2013, 1 uur	Plan van aanpak aanpassen en opgestuurd naar mijn begeleider	Bewust worden van het onderwerp en de tijd van het onderzoek.	Plan opsturen, geeft inzicht in tijd en onderwerp. Gevoel is prettig.	Plan opsturen naar begeleider pabo.	1
20 februari 2013, 5 uur	Artikelen opgezocht	Passende artikelen gevonden.	Artikelen zoeken passend bij onderwerp, gevonden is fijn.	Passende artikelen lezen.	5
25 februari – 20 mei 2013, 45 uur	Lessen voorbereiden, uitvoeren en evalueren.	Geschikte activiteiten gevonden om uit te voeren met de kleuters.	Lessen voorbereiden, uitvoeren en evalueren geschikt voor kleuters, geeft een voldaan gevoel.	Meenemen naar mijn verdere loopbaan.	45
3 maart 2013, 5 uur	Begin spelend leren rekenen	Hoe je verschillende intermediairs kunt inzetten bij kleuters.	Het inzetten van handpoppen kan ook door gebruik van intermediair. Geeft nieuwe ideeën.	Verder lezen en samenvatten van het boek.	5
4 maart 2013, 2 uur	Verder met spelend leren rekenen	Dat er verschillende intermediairs zijn voor elk domein.	Intermediairs echt voor één domein, geeft je nieuwe informatie.	Verder lezen en samenvatten van het boek.	3

5 maart 2013, 3 uur	Afmaken spelend leren rekenen	Dat kinderen weten dat als de intermediair gebruikt wordt, waar ze mee aan de slag gaan.	Intermediairs laat kinderen zien waar ze mee aan de slag gaan, geeft ideeën voor eigen handpoppen.	Toevoegen aan mijn theoretisch kader.	3
7 maart 2013, 2 uur	Dvd begonnen met kijken	Inzicht krijgen in het uitoefenen van de handpop.	Hoe je een handpop kunt gebruiken, geeft vertrouwen.	Dvd afkijken	2
8 maart 2013, 1 uur	Dvd afgekeken	Het inzetten van de handpop bij kinderen.	Handpop inzetten in de klas, geeft je gevoel van dat iedereen het kan.	Dvd samenvatten	1
9 maart 2013, 2 uur	Samenvatten van de Dvd	Goede omschrijving te maken van beelden naar papier.	Door de beelden op te schrijven ga je alle stappen nog een keer bij langs, dit geeft zekerheid.	Samenvatting Dvd toevoegen aan theoretisch kader.	2
17 maart 2013, 2 uur	Hfst 1, de handpop als pedagogisch hulpmiddel	Heeft mij inzicht gegeven in het werken met handpoppen.	Door te weten waar handpoppen voor ingezet kunnen worden, kun je nieuwe ideeën krijgen, dat is prettig.	Verder lezen en samenvatten.	2
18 maart 2013, 2 uur	Hfst 2,3, de handpop als pedagogisch hulpmiddel	Heeft mij inzicht gegeven waarvoor je een handpop kunt inzetten en hoe een handpop pedagogisch wordt.	Door te weten hoe je handpoppen kunt inzetten, geeft je zekerheid.	Verder lezen en samenvatten.	2

19 maart 2013, 2 uur	Hfst 4,5, de handpop als pedagogisch hulpmiddel	Heeft mij inzicht gegeven in de basisvaardigheden en basishouding.	Door de basisvaardigheden en basishouding te weten weet je hoe je hier op in kunt spelen, dit geeft een goed gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	2
20 maart 2013, 2 uur	Hfst 6, de handpop als pedagogisch hulpmiddel	Heeft mij inzicht gegeven in het introduceren van de pop.	Door te weten hoe je een pop het beste kunt introduceren, kun je de pop op een goede manier inzetten.	Verder lezen en samenvatten.	2
21 maart 2013, 2 uur	Hfst 7,8, de handpop als pedagogisch hulpmiddel	Heeft mij inzicht gegeven in de babbelmethode en de activiteiten van de handpop.	Door te weten hoe je met de pop kunt babbelen en welke activiteiten je kunt doen, geeft dit een vertrouwder gevoel.	Verder lezen en samenvatten. En toevoegen aan theoretisch kader.	2
21 maart 2013, 2 uur	Begin magische kracht van handpoppen, 1 hfst.	Heeft mij inzicht gegeven in waarom poppen belangrijk zijn.	Als je weet waarom poppen belangrijk is, kun je hier op een fijne manier op inspelen.	Verder lezen en samenvatten.	2
21 maart 2013, 5 uur	Begin met het lezen en uitwerken van artikelen.	Heeft mij inzicht gegeven in de verschillende manieren hoe je poppen kunt gebruiken/toepassen	Door artikelen van het onderwerp te lezen ga je er meer in verdiepen, dit geeft je een goed gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	5
22 maart 2013, 5 uur	Uitwerken en lezen van artikelen	Heeft mij inzicht gegeven in de verschillende manieren hoe je poppen kunt gebruiken/toepassen.	Door artikelen van het onderwerp te lezen ga je er meer in verdiepen, dit geeft je een goed gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	5

24 maart 2013, 5 uur	Uitwerken en lezen van artikelen	Heeft mij inzicht gegeven in de verschillende manieren hoe je poppen kunt gebruiken/toepassen.	Door artikelen van het onderwerp te lezen ga je er meer in verdiepen, dit geeft je een goed gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	5
27 maart 2013, 5 uur	Uitwerken en lezen van artikelen	Heeft mij inzicht gegeven in de verschillende manieren hoe je poppen kunt gebruiken/toepassen.	Door artikelen van het onderwerp te lezen ga je er meer in verdiepen, dit geeft je een goed gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	5
29 maart 2013, 5 uur	Uitwerken en lezen van artikelen	Heeft mij inzicht gegeven in de verschillende manieren hoe je poppen kunt gebruiken/toepassen.	Door artikelen van het onderwerp te lezen ga je er meer in verdiepen, dit geeft je een goed gevoel.	Verder lezen en samenvatten. Toevoegen aan theoretisch kader	5
31 maart 2013, 6 uur	2 handpoppen gemaakt	Handpoppen maken met een functie en die aantrekkelijk is voor de kinderen.	Het maken van handpoppen met een functie, geeft een voldaan gevoel.	Meerdere bruikbare poppen maken.	6
31 maart 2013, 3 uur	Onderzoeksopzet maken	Onderzoeksopzet maken om inzicht te krijgen in het gene wat je wilt gaan onderzoeken.	Door het onderzoeksopzet elke keer aan te passen kom je uiteindelijk tot een goede opzet en dit is prettig.	Onderzoeksopzet nog goed bekijken en zo nodig aanpassen. Opsturen naar begeleider.	3
4 april 2013, 2 uur	Ideeën verzamelen voor het maken van handpoppen	Ideeën voor handpoppen en functies die er gemaakt kunnen worden.	Functionele ideeën voor het maken van handpoppen. Als je de ideeën hebt kun je hier prettig mee bezig.	Poppen vanuit deze ideeën maken.	2

4 april 2013 – 20 mei 2013, 10 uur	Spullen verzamelen voor in de koffer van Sophie	Spullen bij elkaar zoeken die functioneel zijn voor Sophie.	Spullen met een functie in de koffer stoppen, door dit te doen geeft het een voldaan gevoel.	De koffer van Sophie meerdere malen in mijn loopbaan gaan gebruiken.	10
4 april 2013, 2 uur	Aanpassen van onderzoeksopzet	Onderzoeksopzet zo aanpassen zodat voor iedereen duidelijk is wat ik ga onderzoeken.	Door het onderzoeksopzet elke keer aan te passen kom je uiteindelijk tot een goede opzet en dit is prettig.	Onderzoeksopzet opsturen naar mijn begeleider.	2
4 april 2013, 5 uur	2 hoofdstukken magische kracht van handpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in praktische tips en de verschillende soorten poppen.	Door te weten over tips en soorten poppen kun je de handpop beter inzetten, dit geeft een zekerder gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	5
5 april 2013, 2 uur	1 hoofdstuk, magische kracht van handpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in poppenspeltechnieken	Door te weten wat voor poppentechneken er zijn kun je de pop beter inzetten, dit geeft een zekerder gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	2
5 april 2013, 7 uur	3 handpoppen gemaakt	Handpoppen gemaakt die functioneel zijn.	Het maken van handpoppen met een functie, geeft een voldaan gevoel.	Nog meer bruikbare poppen maken.	7

7 april 2013, 2 uur	1 hoofdstuk magische kracht van handpoppen	Heeft mij inzicht geven in de poppen en ontwikkeling van kinderen.	Door te weten hoe de ontwikkeling van kinderen in elkaar zitten met gebruik van poppen kun je, je hier verder in verdiepen en pop beter inzetten, dit geeft een fijn gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	2
7 april 2013, 7 uur	3 handpoppen gemaakt	Handpoppen gemaakt die functioneel zijn.	Het maken van handpoppen met een functie, geeft een voldaan gevoel.	Poppen maken die te gebruiken zijn in de praktijk.	7
8 april 2013, 2 uur	1 hoofdstuk magische kracht van handpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in poppen en taal.	Door te weten hoe je poppen kunt inzetten bij de taalactiviteiten kun je de activiteiten hierop aanpassen, dit geeft een beter gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	2
8 april 2013, 2 uur	Onderzoekopze t aanpassen	Onderzoekopzet beter formuleren.	Door het onderzoekopz et elke keer aan te passen kom je uiteindelijk tot een goede opzet en dit is prettig.	Aangepast en opgestuurd naar begeleider.	2
9 april 2013, 5 uur	Les gefilmd en gereflecteerd 1 ^{ste} keer	Inzicht gekregen in eigen les en gereflecteerd op mijn eigen handelen.	Door naar jezelf te kijken geeft dit een kritisch beeld van de activiteit, dit geeft een vertrouwd, voldaan gevoel.	Het gereflecteerde meenemen naar de volgende les.	5

9 april 2013, 2 uur	1 hoofdstuk magische kracht van handpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in poppen en expressie	Door te weten hoe je poppen kunt inzetten bij expressie kun je activiteiten hierop aanpassen, dit geeft een zeker gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	2
9 april 2013, 2 uur	Aanpassen onderzoeksopzet	Onderzoeksopzet nog specifieker.	Door het onderzoeksopz et elke keer aan te passen kom je uiteindelijk tot een goede opzet en dit is prettig.	Opsturen naar mijn begeleider voor feedback.	2
10 april 2013, 3 uur	1 hoofdstuk magische kracht van handpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in de therapeutische waarde van poppen.	Als je weet wat een therapeutisch waarde is van poppen kun je ze op een goede manier inzetten, dit geeft je een prettig gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	3
11 april 2013, 3 uur	1 hoofdstuk magische kracht van handpoppen	Heeft mij inzicht gegeven over poppen in de klas.	Door te weten hoe je poppen kunt inzetten in de klas kun je hier op inspelen, dit geeft je een goed gevoel.	Verder lezen en samenvatten. Toevoegen aan theoretisch kader.	3
11 april 2013, 5 uur	2 hoofdstukken pop en spel	Heeft mij inzicht gegeven in spel en aankleding.	Door te weten hoe spel en aankleding in elkaar zit kun je hier op inspelen, dit geeft een prettig gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	5

11 april 2013, 1 uur	Aanpassen onderzoeksopzet	Onderzoeksopzet maken met gebruik van vakliteratuur.	Door het onderzoeksopz et elke keer aan te passen kom je uiteindelijk tot een goede opzet en dit is prettig.	Opsturen naar begeleider voor feedback.	1
12 april 2013, 5 uur	2 hoofdstukken pop en spel	Heeft mij inzicht gegeven in poppen als motivatie middel en scenarioschrijven.	Door te weten hoe je poppen kunt gebruiken als motivatiemidd el en hoe je een tekst moet schrijven kun je hierop inspelen, dit is een fijn gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	5
13 april 2013, 10 uur	Workshop in Elst, oefenen met theorie naar praktijk	De theorie is met de praktijk in elkaar verweven en tijdens de workshop is dit tot uiting gekomen.	Door een workshop te volgen wordt de theorie die je gelezen hebt in de praktijk gebracht, dit geeft je een zeker gevoel.	De theorie en de praktijk met elkaar koppelen en dit uitvoeren in de praktijk.	10
14 april 2013, 5 uur	Laatste hoofdstukken pop en spel	Heeft mij inzicht gegeven in verschillende soorten scripts.	Door te weten wat voor soorten verhalen er zijn, kun je deze gebruiken voor de activiteiten, dit geeft je een fijn gevoel.	Toevoegen aan theoretisch kader.	5
15 april 2013, 3 uur	2 hoofdstukken spelen met grote mensenpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in de rollen en functies van de pop en het bespelen van de pop	Door te weten hoe de functie van de pop werkt en hoe hij bespeeld moet worden ga je dit uit proberen in de praktijk, dit geeft een zeker gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	3

15 april 2013, 2 uur	Kringactiviteit gefilmd.	Inzicht gekregen in hoe ik een weekendkring doe.	Door te weten hoe je de kring doet kun je kijken of er een handpop bij gebruikt kan worden. Dit geeft je een voldaan gevoel.	Uitzoeken of een pop kan bijdrage aan een kringactiviteit.	2
16 april 2013, 3 uur	2 hoofdstukken spelen met grote mensenpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in de stem van de pop en het spelen van een dialoog.	Door te weten hoe je je stem kunt gebruiken en hoe je een dialoog kunt spelen kun je hier op inspelen, dit geeft een zeker gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	3
18 april 2013, 6 uur	4 hoofdstukken spelen met grote mensenpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in de stappen voor het gebruik van de pop, leren vanuit je eigen spel en spelvrijheid.	Door te weten welke stappen je moet doen om de handpop goed te gebruiken kun je dit gebruiken bij de uitvoering, dit geeft je een vertrouwer gevoel.	Verder lezen en samenvatten.	6
19 april 2013, 6 uur	4 hoofdstukken spelen met grote mensenpoppen	Heeft mij inzicht gegeven in gevoelens in het spel, improviseren.	Door te weten hoe je gevoelens in spel kunt brengen en improviseren kun je hier gebruik van maken, dit geeft een goed gevoel.	Toevoegen aan theoretisch kader.	6

22 april 2013, 5 uur	Les gefilmd en gereflecteerd 1 ^{ste} keer	Inzicht gekregen in eigen les en gereflecteerd op mijn eigen handelen.	Door naar jezelf te kijken geeft dit een kritisch beeld van de activiteit, dit geeft een vertrouwd, voldaan gevoel.	Het gereflecteerde meenemen naar de volgende les.	5
23 april 2013, 5 uur	Les gefilmd en gereflecteerd 1 ^{ste} keer	Inzicht gekregen in eigen les en gereflecteerd op mijn eigen handelen.	Door naar jezelf te kijken geeft dit een kritisch beeld van de activiteit, dit geeft een vertrouwd, voldaan gevoel.	Het gereflecteerde meenemen naar de volgende les.	5
23 april 2013 – heden, 40 uur	Blog schrijven over het leven van Sophie	Heeft mij inzicht gegeven in de belevingswereld van een kind.	Door een blog te schrijven verdiep je je in de belevingswereld van een kind, je kunt hier dan in de praktijk op inspelen. Dit geeft je een prettig gevoel.	Inleven in de pop en het bijhouden van de blog.	40
24 april 2013, 2 uur	Aanpassen onderzoeksopzet	Onderzoeksopzet aanpassen met vakliteratuur.	Door het onderzoeksopzet elke keer aan te passen kom je uiteindelijk tot een goede opzet en dit is prettig.	Feedback vragen aan begeleider.	2
27 april 2013, 6 uur	2 handpoppen gemaakt	Handpoppen gemaakt die functioneel zijn.	Het maken van handpoppen met een functie, geeft een voldaan gevoel.	Poppen een functie geven om te gebruiken in de praktijk.	6
28 april 2013, 8 uur	3 handpoppen gemaakt	Handpoppen gemaakt die functioneel zijn.	Het maken van handpoppen met een functie, geeft een voldaan gevoel.	Poppen een functie geven om te gebruiken in de praktijk.	8

28 april 2013, 3 uur	Met onderzoeksverslag bezig (opzet)	Begin gemaakt met het onderzoek.	Door je verslag in te vullen weet je welke onderdelen er nog ingevuld moeten worden, dit geeft je rust.	Het verslag verder invullen.	3
28 april, 2 uur	Logboek invullen tot nu toe	Bekijken hoeveel uren ik al heb ingevuld.	Door te weten hoeveel uur je al ingevuld hebt, kun je weten hoe ver je al met je onderzoek bent. Dit geeft je een prettig gevoel.	Bekijken hoeveel uur ik al geïnvesteerd heb.	2
29 april, 2 uur	Begin maken met praktijkdeel	Inzicht geven in wat ik allemaal in de praktijk heb gedaan.	Door in te vullen wat je gedaan hebt weet je waar je aan toe bent, dat is fijn.	Praktijkdeel verder uitwerken.	2
6 mei, 2 uur	Verder met praktijkdeel	Inzicht geven in wat ik allemaal in de praktijk heb gedaan.	Door in te vullen wat je gedaan hebt weet je waar je aan toe bent, dat is fijn.	Praktijkdeel verder uitwerken.	2
10 mei, 2 uur	Verder met praktijkdeel	Inzicht geven in wat ik allemaal in de praktijk heb gedaan.	Door in te vullen wat je gedaan hebt weet je waar je aan toe bent, dat is fijn.	Praktijkdeel verder uitwerken.	2
11 mei, 2 uur	Verder met praktijkdeel	Inzicht geven in wat ik allemaal in de praktijk heb gedaan.	Door in te vullen wat je gedaan hebt weet je waar je aan toe bent, dat is fijn.	Praktijkdeel verder uitwerken.	2
12 mei, 3 uur	Verder met praktijkdeel	Inzicht geven in wat ik allemaal in de praktijk heb gedaan.	Door in te vullen wat je gedaan hebt weet je waar je aan toe bent, dat is fijn.	Praktijkdeel verder uitwerken.	3

13 mei, 5 uur	Les gefilmd en gereflecteerd 1 ^{ste} keer.	Inzicht gekregen in eigen les en gereflecteerd op mijn eigen handelen.	Door naar jezelf te kijken geeft dit een kritisch beeld van de activiteit, dit geeft een vertrouwd, voldaan gevoel.	Het gereflecteerde meenemen naar de volgende les.	5
17 mei, 2 uur	Onderzoeksopzet aanpassen	Onderzoeksopzet aangepast aan de hand van feedback van Suzanne Visser.	Door het onderzoeksopzet elke keer aan te passen kom je uiteindelijk tot een goede opzet en dit is prettig.	Onderzoeksopzet ter beoordeling verstuurd naar begeleider.	2
18 mei, 1 uur	Verder met praktijkdeel	Inzicht geven in wat ik allemaal in de praktijk heb gedaan.	Door in te vullen wat je gedaan hebt weet je waar je aan toe bent, dat is fijn.	Afronden van praktijkdeel.	1
19 mei, 4 uur	Onderzoeksverslag afmaken	Alles toevoegen en afmaken.	Door je verslag in te vullen weet je welke onderdelen er nog ingevuld moeten worden, dit geeft je rust.	Alles nakijken en spellingscontrole gebruiken.	4
19 mei, 5 uur	Lessen voor de 2 ^{de} keer gereflecteerd	Inzicht gekregen in eigen les en gereflecteerd op mijn eigen handelen.	Door naar jezelf te kijken geeft dit een kritisch beeld van de activiteit, dit geeft een vertrouwd, voldaan gevoel.	Het gereflecteerde meenemen naar lessen in mijn loopbaan.	5

20 mei, 4 uur	Logboek afronden	Inzicht gekregen in de uren die ik heb besteed.	Door te weten hoeveel uur je al ingevuld hebt, kun je weten hoeveel uur je bent bezig geweest met je onderzoek. Dit geeft je een prettig gevoel.	Uren opgeteld en kunnen verantwoorden.	4
20 mei, 4 uur	Onderzoeksverslag afronden en opsturen	Inzicht gekregen in mijn uiteindelijke onderzoek.	Door het verslag in te vullen weet je of alles is beschreven, dit geeft je rust.	Verslag opsturen naar mijn begeleider van de pabo	4
26 mei, 3 uur	Onderzoeksverslag aanpassen aan de hand van feedback begeleider	Een goed uiteindelijk onderzoek opleveren.	Inzicht krijgen in de spel en stijlfouten die je hebt gemaakt. Dit is soms best confronterend.	Verder afmaken aan de hand van de feedback.	3
27 mei, 4 uur	Onderzoeksverslag afmaken aan de hand van de feedback	Een onderzoek hebben gemaakt waar je trots op kan zijn.	Een goed onderzoek willen afleveren waar je veel uren in hebt gestopt maar door de druk en stress moet de trots nog komen.	Verder afmaken aan de hand van de feedback	4
28 mei, 2 uur	Onderzoeksverslag afmaken aan de hand van de feedback	Een onderzoek waar je trots op bent en die je in je verdere loopbaan kan gaan gebruiken.	Door de feedback even te laten bezinken en er even rustig over na te denken is het uiteindelijk overzichtelijker en kun je hier rustiger en met een beter gevoel over nadenken.	Verder afmaken aan de hand van de feedback.	2

29 mei, 3 uur	Onderzoeks- verslag afmaken aan de hand van de feedback	Een onderzoek waar je trots op bent en die je in je verdere loopbaan kan gaan gebruiken.	Door het eindresultaat te zien gaat de druk meer van de schouders af en is het relaxter en minder gespannen.	Verslag opsturen naar mijn begeleider van de pabo.	3
29 mei – 19 augustus, 40 uur	Onderzoeks- verslag afmaken aan de hand van de feedback. Hoogleraar in de arm genomen om mij te begeleiden. Nieuwe begeleider gekregen.	Een onderzoek waar je trots op bent en die je in je verdere loopbaan kan gaan gebruiken.	Door het eindresultaat te zien gaat de druk meer van de schouders af en is het relaxter en minder gespannen	Verslag opsturen naar mijn begeleider van de pabo.	40
Totale uren:					400 uur